

Xeu

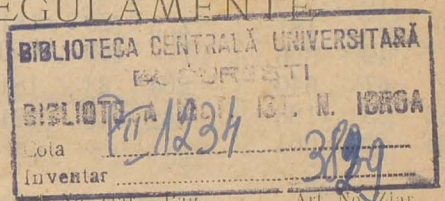
TABELA ALFABETICĂ-ANALITICĂ

A MATERIILOR DE DREPT PUBLICATE ÎN

CURIERUL JUDICIAR

PE ANUL 1909

INTOCMITĂ PE ARTICOLE DE LEGI ȘI REGULAMENTE

CODUL CIVIL

Art. No. Ziar	Pag.	Art. No. Ziar	Pag.	Art. No. Ziar	Pag.	Art. No. Ziar	Pag.	Art. No. Ziar	Pag.	Art. No. Ziar	Pag.			
5	6	44	999	52	422	1200	29	231	1251	18	143	1464	69	555
33	69	554	1000	18	142		3	22	1266	72	581	1637	37	292
48	20	159		21	161	1201	24	187	1273	81	655	1656	34	268
93	81	653	679	34	267		24	190	1275	81	655	1697	49	398
119	30	236	684	6	44		29	230	1285	44	354	1701	80	648
184	39	315	686	34	266	1020	56	453	1295	58	468	1711	30	236
186	37	291	689	67	542		56	453	1299	58	468	1729	5	39
195	21	161	695	34	266	1021	56	456	1300	58	468	1735	5	39
196	61	492	700	56	456		13	102	1365	56	456	1737	1	5
197	41	328	706	67	542		66	532	1393	70	567	1741	1	4
212	7	56	728	56	456	1082	71	572	1395	70	567	1785	21	163
245	8	60		67	542	1083	72	583	1402	83	668	1801	44	352
282	51	412	729	41	330	1092	84	675	1403	83	668	1802	44	352
285	8	60	774	84	675	1101	84	675	1415	11	88	1825	60	487
291	79	638	777	76	581	1104	34	268	1420	15	117	1846	39	310
308	20	159	786	76	581	1115	76	614	1429	67	542	1847	39	310
338	5	38	862	8	59	1138	8	59	1430	53	428	1847	39	310
401	5	38	948	11	85	1141	18	143	1433	15	117	1865	58	470
402	5	38	966	11	85	1143	18	143	1434	32	254	1869	58	470
466	1	4	968	56	456	1179	44	354	1435	32	254	1895	43	346
474	1	4	969	30	238	1188	44	354	1438	29	231	1897	24	190
485	10	74	970	174	596	1191	19	145	1439	15	117	1912	43	346
486	10	74	971	5	36		30	234	1455	7	54		6	44
494	66	535	998	68	547	1198			1462	69	555			

PROCEDURA CIVILĂ

56	33	260	111	76	614	194	68	548	262	2	14	373	25	197	486	7	52
63	72	582	113	63	509	216	1	2	263	2	14	399	48	390	514	40	321
68	36	283	118	60	483	218	48	387	264	2	14	400	46	373	522	7	52
69	76	614	123	66	530		64	516	276	39	310		48	392	533	24	187
72	14	108	124	70	564	238	34	268	290	11	85		2	10	552	1	7
74	60	485	137	80	646		57	459	291	3	21	402	7	51	565	68	549
74	57	457	151	19	146	240	34	268	293	3	21		61	491	632	72	581
81	73	589	157	76	614	241	34	268	297	3	21	403	2	10	676	51	415
81	58	468	170	66	533	242	48	387		22	172	409	17	132	708	44	352
94	5	39	186	22	173	248	46	372	316	5	39		63	510	711	46	375
95	9	67		57	461		1	3	317	6	43	455	22	172	712	44	352
102	9	67	187	58	471	257	16	124	323	77	620	456	60	481	722	44	352
108	6	43		57	461		23	177	327	79	634	458	22	172		1	5
109	78	628	188	58	471		63	509	371	46	370	462	22	172	723	44	352
110	76	614		1	2					28	223		62	497			

CODUL COMERCIAL

Art. No.	Ziar	Pag.	Art. No.	Ziar	Pag.	Art. No.	Ziar	Pag.	Art. No.	Ziar	Pag.	Art. No.	Ziar	Pag.	Art. No.	Ziar	Pag.
4	70	567	22	70	562	405	22	174	695	46	371	772	67	541	866	52	421
5	69	559	60	81	653	406	5	37		52	421	774	67	541	876	65	525
7	8	64	273	41	330	411	22	174	701	46	370	780	67	541	877	65	525
10	8	64	296	34	268	491	8	62	705	46	370	802	33	260	880	65	525
	21	163	341	32	255	493	8	62	707	14	109	826	46	371	941	9	72
	52	421	349	35	278	695	8	64	717	57	460	845	45	361	944	16	125
13	8	64		59	478		46	370	761	46	372	863	33	260			
	21	163															

CODUL PENAL

8	81	656	127	16	124	262	73	589
39	76	616	151	9	68	294	40	321
40	70	565	182	10	78	323	66	532
43	70	563	185	68	549	333	75	604
	10	78	203	23	181	334	68	550
60	23	181		69	559	350	45	360
	49	396	204	23	181	352	73	591
61	67	540	262	40	321			
62	23	183						
124	82	661						

PROCEDURA PENALĂ

2	38	305	137	71	575	342	10	75
	52	422	186	27	213	363	59	475
3	38	305	205	27	213			
	52	422	207	38	306			
8	52	422		38	307	381		
	38	305	224	71	575			
	38	306	226	71	575			
11	38	307	258	10	75	389	52	422
	52	422	259	62	501	416	79	635
129	71	575	311	65	524			

C. CALIMACH

215)		
216)	57	461

C. CARAGEA

Art. 2)		
Cap. 5)	38	303
P. III)		

C. JUST. MILIT.

55	53	428
----	----	-----

CODUL SILVIC

2	52	420
---	----	-----

DIFERITE LEGI ȘI REGULAMENTE

<i>Legea administrației armatei</i>	<i>Legea contabilității generale a Statului</i>	24 42 336	<i>Legea drumurilor</i>	<i>Legea judecătorilor de ocoale din 1896</i>	<i>Legea licențelor din 1908</i>
56 31 247	134 { 7 51	36 44 351	37 69 557	92 84 675	1 44 350
72 31 247	31 247	104 44 351	49 74 598	124 62 500	3 44 350
<i>Legea pentru administrarea finanțelor Statului</i>	<i>Legea asupra consolidării terenurilor petrolifere</i>	132 55 444	58 74 598	125 57 458	<i>Legea asupra lotăriei de Stat</i>
51 37 291	2 35 274	<i>Legea Curții de casație din 1905</i>	<i>Legea de expropriatione p. cauză de utilitate publică</i>	<i>Legea judecătorilor de ocoale</i>	7 2 12
<i>Legea autentificării actelor</i>	5 2 10	4 { 4 32	50 51 413	30 40 323	<i>Legea maximumului</i>
9 66 533	6 22 170	37 291	57 51 413	50 82 664	6 30 235
11 67 539	7 39 310	54 435	59 51 413	51 { 57 462	<i>Legea meseriilor</i>
13 47 383	16 22 170	60 484	61 51 413	59 477	77 73 591
14 72 583	18 75 604	76 613	<i>Legea asupra fabricării lumânărilor de ceară</i>	74 598	<i>Legea numelui din 1895</i>
<i>Legea pentru atribuțiunile Ministerului public</i>	<i>Legea de constatare și percepere a veniturilor comunale</i>	20 78 628	1 61 495	81 656	1 73 590
2 58 468	6 78 628	33 1 2	2 61 495	53 { 43 346	8 73 590
<i>Legea Corpului de avocați</i>	<i>Legea Creditului agricol</i>	34 74 596	5 61 495	58 52 423	<i>Legea ofițerilor de rezervă</i>
17 5 39	28 66 532	36 78 628	7 64 517	83 { 19 146	10 22 171
<i>Legea băuturilor spirtoase</i>	<i>Legea de organizare a comunelor rurale</i>	41 73 589	<i>Legea înaintării în armată</i>	26 206	11 58 467
26 6 43	144 81 656	44 8 60	18 25 199	91 81 656	<i>Legea patentelor</i>
31 4 31	<i>Legea comunală</i>	<i>Legea asupra drepturilor proprietarilor</i>	<i>Legea învățământului secundar</i>	95 43 346	2 11 87
33 4 31	99 74 599	1 40 323	34 60 484	99 41 329	7 70 562
38 6 43	100 74 599	2 51 414	<i>Legea învoielor agricole din 1907</i>	106 { 26 106	<i>Legea pensiuinilor din 1890</i>
<i>Legea asupra brevetelor de invențiuni</i>	Constituțiunea	12 { 48 { 387	52 7 53	69 556	24 2 12
4 21 167	{ 24 190	387	65 { 4 32	122 { 43 346	<i>Legea pensiuinilor din 1902</i>
<i>Legea clerului mi-rcan din 1906</i>	7 { 70 567	390	52 4 32	43 346	27 3 20
43 80 645	{ 78 625	392	66 4 32	57 460	<i>Legea pensiuinilor din 1908</i>
	{ 83 665	414	70 4 32	61 494	3 77 621
	19 42 336	392	72 { 52 419	124 42 337	<i>Legea pensiuinilor din 1909</i>
		414	60 485	125 { 26 205	23 74 599
			101 4 32	50 404	
				<i>Legea jandarmetriei rurale</i>	
				33 53 428	
				<i>Legea licențelor din 1904</i>	
				1 44 350	

Art. No. Ziar	Pag.	Art. No. Ziar	Pag.	Art. No. Ziar	Pag.	Art. No. Ziar	Pag.	Art. No. Ziar	Pag.	Art. No. Ziar	Pag.						
<i>Legea asupra presei</i>			<i>Legea repauzului duminical</i>			<i>Legea timbrului din 1900</i>			6 12 92			<i>Regulamentul Codului silvic</i>			14 21 165		
1	42	336	12	59	477	24	42	337	<i>Legea de urmărire</i>			11 55 445			<i>Regulamentul legii ofițerilor de rezervă</i>		
28	19	150	<i>Legea rurală din 1864</i>			25	17	133	7 68 549			<i>Regulamentul legii de constatare și percepere a veniturilor comunale</i>			29 58 467		
<i>Legea poliției comunale din 1902</i>			7	57	458	30	1	4	<i>Legea vămilor</i>			2 78 628			<i>Regulamentul legii rechizițiilor militare din 1878</i>		
4	59	476	8	63	511	44	20	93	192 75 606			3 78 628			20 36 283		
<i>Legea poliției generale a Statului</i>			14	33	262	47	1	4	193 75 606			<i>Regulamentul de serviciu interior al Curților de apel</i>			<i>Regulamentul legii sanitare</i>		
6	59	476	<i>Legea interpretativă a legii rurale din 1879</i>			48	8	62	199 75 606			34 44 353			25 64 517		
<i>Legea asupra poziției ofițerilor</i>			1	57	458	50	19	145	213 75 605			<i>Regulamentul legii asupra loteriei de Stat</i>			<i>Regulam. pentru vânzarea substanțelor medicamentose</i>		
10	21	165	<i>Legea sanitară</i>			52	73	590	214 75 606			1 2 12			2 76 613		
16	46	368	139	76	613	56	8	62	215 75 606			12 24 186			21 76 613		
17	21	165	141	64	517	57	24	185	222 75 605			<i>Regulamentul legii meseriilor</i>			26 76 613		
19	14	110	143	64	517	58	31	246	<i>Legea zaharinsi</i>			<i>Regulamentul legii asupra poziției ofițerilor</i>					
20	14	110	146	64	517	59	65	523	18 78 630			7 21 165					
21	21	165	<i>Legea timbrului din 1900</i>			75	50	404	19 78 630								
22	46	368	8	65	524	77	50	404	<i>Regulamentul legii administrațiunii armatei</i>								
23	14	110	46	24	185	85	11	87	232 31 247								
27	9	69	46	79	637	103	70	562	<i>Regulamentul legii pentru administrațiunea finanțelor Statului</i>								
<i>Legea rechizițiilor militare din 1880</i>			52	5	36	357	76	613	114 37 291								
2	36	283	72	5	36	<i>Legea trusturilor arendăgești</i>			<i>Regulamentul legii pentru consolidarea terenurilor petrolifere</i>								
<i>Legea recrutării armatei</i>			91	41	328	2	12	92	11 22 170								
81	49	396															

DIFERITE LEGI STRĂINE ȘI CONVENȚIUNI

Cod. civil francez	Codul civil otoman	Convenția dela Haga	Tratatul consular cu Italia
815 49 399	214 20 157	1 20 156	22 9 70
816 49 399	215 20 157	2 20 156	
2228 49 399	1121 20 157		
2229 49 399	1128 20 157		

ARTICOLE ȘI MONOGRAFII

	N. Z.	Pag.
ALEXANDRESCO D.: Drepturile proprietarului atunci când arendașul nu-și îndeplinește obligațiunile sale (<i>Observație la ordonanța Tribunalului Iași, s. III, No. 163/908</i>)	7	55
» — Despre contractul de locațiune (<i>Observație la sentința Trib. Ilfov, s. II din 27 Octomvrie 1908</i>)	15	117
» — Plata prețului chiriei sau arenzii și locul unde această plată trebuie să se facă (<i>Observație la sentința Trib. Argeș, 234/908</i>)	17	136
» — Raport asupra lucrărilor candidatului Nicolae Titulescu la docență, în specialitatea Dreptului civil	33	257
» — Dacă jocul de biliard este un joc la noroc (<i>Observație la decizia Curții de apel București, s. II, 69/908</i>)	37	293
» — Despre emfiteoză (<i>Observație la dec. Cas., s. I, 153/909</i>)	38	303

	N. Z.	Pag.
ALEXANDRESCO D.: Autorizațiunea maritală (<i>Observație la decizia Cas., s. I, 121/909</i>)	41	329
» — Interpretarea art. 17 din legea proprietarilor (<i>Observație la decizia Cas., s. I, 190/908</i>)	47	381
» — Schimbările și modificările ce se pot aduce lucrului închiriat de către locatari (<i>Observație la sentința Tribunalului Ilfov, s. III din 19 Maiu 1909</i>)	53	429
BĂDULESCU ST. G.: Spețele hotărîrilor și diferite informațiuni publicate corpul revistei	—	—
BENDERLI D. G.: Art. 74 din Codul de procedură civilă, față de noua lege asupra organizării comunelor rurale	57	457
BIRNBERG I. ISIDOR: Știința mâinii: <i>Dare de seamă asupra lucrării d-lui I. Cohen</i>	53	432
BOSSIE ST. C.: Idei fixe	30	239
» — Din practica judecătorului de ocol	53	430
» Relativ la competența judecătorului de ocol	65	521

N. Z. Pag.

BOSSIE ST. G.: Copie de pe rap. No. 15.284/909, înaintat d-lui Ministru de justiție	84	677
BOTEZ CORNELIU: Un tutore, reprezentând pe doi minori cari au un venit imobiliar de maximum 300 lei anual împreună, se poate servi într'un apel de act de paupertate? (<i>Adnotație la decizia Curții de apel Galați, s. II din 15 Ianuarie 1909</i>)	12	94
» — Dacă se poate aplica art. 151 din Proc. civilă când sunt în cauză mai multe părți, din cari una lipsește, cu toate că soții lor nu au fost citați (<i>Observație la sentința Trib. Dolj, secția I, 617/908</i>)	19	147
» — Care este instanța competentă de a judecă contravențiunile la art. 37 din legea drumurilor (<i>Adnotație la decizia Cas., s. II, 66/909</i>)	69	557
» — Aceeaș observație la deciziunea Cas., s. II, 1080/909)	74	598
CERBAN AL.: O lămurire asupra unei însinuări	17	129
CESĂRESCU N. I.: O chestiune: Un act investit cu formula executorie obligă pe judecător ca, fără alte cercetări, să-l trimită spre executare?	5	33
» — Creanțele prevăzute de art. 455, alin. a din Procedura civilă	34	265
» — Art. 718 din Procedura civilă și art. 44 din legea judecătoriilor de ocoale	39	309
CODREANU S. I.: Clinicele penitenciare	35	273
» — Câteva observațiuni asupra vițiilor de consimțământ	54	433
» — Reînceperea cursului de criminologie, știință și legislațiune penitenciară comparată la Facultatea de drept din București	78	627
CONSTANTINESCU BUCUR: O pedeapsă deosebită în Dobrogea	39	316
CRISTOFOR G. V.: Despre contractele de muncă (<i>Adnotație la decizia Casăției franceză din 1 Iunie 1908</i>)	27	216
» — Asistența judiciară și stagiul avocaților	61	489
DAN EM.: Dacă în virtutea art. 4 din legea maximului o comună poate, pe cale de regulament sau ordonanță, să decreteze cum că afișajul constituie un drept exclusiv, un monopol al comunei (<i>Observație la sent. Trib. Covurluii, secția II, 332/907</i>)	19	151
» Datoria judecătorului de ocol să invoace din oficiu toate mijloacele de apărare și excepțiunile admise de dreptul comun, când părțile omit a o face (<i>Observație la sentința Trib. Brăila, s. II din 26 Septembrie 1908</i>)	26	207

N. Z. Pag.

DAN EM.: Cum se va judecă sub noua lege o divergință ivită sub vechea lege de organizare judecătorească la tribunal	44	349
» — Dacă poprirea se poate perimă	60	481
» — Copiii adoptatului au drept la succesiunea adoptatorului?	63	505
DUCULESCU A. VICTOR: Interpretarea art. 60 din Codul penal. (<i>Adnotație la decizia Cas., s. II, 1537/909</i>)	49	397
FLAIȘLEN G.: Câteva observațiuni asupra Curților noastre cu jurați	80 81 82	641 649 657
GEORGESCU C. LOCOT.: Revista anului 1909	1	1
» — Diferite informațiuni răspândite în ziar		
GHIMPĂU D.: Despre delegațiile ce se pot da magistratului stagiar dela judecătoriile de ocoale și puterea acestor delegații	50	407
» — Articolul 58 din legea judecătoriilor de ocoale	52	423
HOLONEY LUCIAN: Personalitatea socială în drept.— <i>Observațiuni sociologice.</i>	37	289
» — L'incapacité successorale des étrangers d'après l'art 7 de la Constitution roumaine	78 83	625 665
HOZOC D.: Proprietatea colectivă și familială în România	72	577
IOANIȚESCU R. D.: Câteva observații asupra Legii electorale	20	160
IONESCU I. DOLJ: Dacă faptul imputat infractorului constituie un delict unic sau o serie de delictive (<i>Adnotație la dec. Cas., s. II, 1324/908</i>)	27	214
» — Ce se înțelege prin cuvintele <i>obscen și pornograf</i> , ca element esențial al delictului de ultraj contra moralei publice, sau a bunelor moravuri (<i>Adnotație la sentința Trib. Ilfov, s. I, 2120/908</i>)	40	322
» — Dacă sentința declarativă de faliment a Trib. comercial, este o chestiune prejudițială pentru Tribunalul corecțional (<i>Adnotație la sentința Trib. Putna, secția I, 631/909</i>)	65	528
IVANOVICI ȘTEFAN: Dacă apelul la tribunal contra unei cărți de judecată pronunțată în baza Legii repauzului Duminical este admisibil	59	477
IVĂNCIANU GRIGORE: Dacă locatarul poate invocă tacita reconducțiune ca o prezumpție legală de plata chiriei pe întreaga durată a contractului expirat (<i>Observație la cartea de judecată a ocol. I Plocești, 159/909</i>)	29	231
LUNGU M. I.: Asupra mărcilor de fabrică (<i>Observație la deciziunea Curții de casație franceză din 24 Iunie 1908</i>)	21	167
MAMIGONIAN T.: Legea judecătoriilor de ocoale	16	121
» — Tăinuitorii se pedepsesc sau nu când		

N. Z. Pag.

N. Z. Pag.

autorul principal este apărat de lege?

(*Considerațiuni extrase din o carte de judecată*).

MANDREA ST. ALEXANDRU: Anul 1909 (*re-*

vistă) 2 9

» — Jurământul more-judaico 22 169

» — Magnaud 43 348

» — George Neculeanu (*necrolog*) 51 416

MANDY G. Dr: Despre contractele embaticare ale viilor distruse de filoxeră 115 113
118 137

MANIU V. GRIGORE: Articolul 349 din Codul comercial (*Adnotație la sentința Trib. Tutova din 30 Aprilie 1909*). 59 479

MORA MIHAIL: Examenul de capacitate pentru intrarea în magistratură 14 111

NACU C.: Noțiunea cauzei actelor juridice 7 49

» — Concluziuni depuse din partea Olimpicilor contra succesorilor Zappa, dinaintea Curții de apel Buc., s. III 13 97

» — Manifestarea voinței în actele juridice 41 325

» — Faptele ilicite. — Delictele. — Quasi-delictele 47 377
48 385
49 393

» — Inavuțirea fără cauză 84 673

NAPOLEON CONSTANTIN: Art. 52 din Legea învoelilor agricole și una din discuțiunile la cari dă naștere 16 126

NAUM INAU: Tuberculoza în închisori 11 81

PANAIT A. ION: Art. 51 din legea judecătorilor de ocoale, alin. 2 și 3, și legile speciale ce sunt în competența judecătorilor de ocoale, dar nu sunt cuprinse în dispozițiile alin. 2 din art. 51 57 462

» — Art. 462 din Codul de procedură civilă 62 497

PETIT EUGEN: Contractele prin corespondență în Dreptul civil 52 417

POPESCU C. A.: Pentru examinarii la docențe; Un plagiat excepțional 12 89

POPESCU CONST.: Legile speciale și Dreptul comun. Referire deosebită asupra revizuirii 28 217

» — Dacă tribunalul chemat să transforme o amendă în închisoare poate da o sentință definitivă (*Observație la decizia C. ap. Buc. s. I, 644/909*) 78 631

POPESCU PETRE: Cu privire la competența penală a administratorilor de plăși și a jandarmilor 59 473

» — Inalienabilitatea pământurilor date după legea rurală 66 529

» — Dacă achitatul în corecțional sau simplă poliție poate fi obligat la daune 76 609

POPESCU STELIAN: Observațiuni asupra concesiunii terenurilor petrolifere (*Observație la dec. comisiei de concesiuni petrolifere Prahova din 23 Martie 1909*) 39 314

PROFIRIU G. ION: E obligat notarul din comuna de reședință a judecătoriei unui ocol rural să scrie și să redacteze acte de notariat? 55 447

RADOVICI SEBASTIAN: Origina moșnenilor și răzeșilor 26 201
27 209
32 249
40 317
42 333
43 341
45 357
50 401

RĂDULESCU ANDREIU: Cui se cuvin sub regimul legiurii Caragea darurile dinaintea nunții, după desfacerea căsătoriei 31 241
33 263
51 409
56 449

RĂDULESCU C.: Cesare Lombroso 64 513

» — Studiu penal asupra trecerii administrațiunii închisorilor sub dependența Ministerului de justiție 73 585
74 593
75 601

REDACTIUNEA: Proces verbal încheiat de Inalta Curte de casație, Secțiuni Unite, și comunicat d-lui Ministru de justiție, ca răspuns la avizul cerut asupra proiectului pentru modificarea legii de organizare judecătorească 9 65

» — Compunerea Curților și tribunalelor pe anul judecătoresc 1909—1910 54 439

» — Circulările date de d-l Prim-președinte al Inaltei Curți de casație către Curțile de apel și tribunalele din țară 70 568

SINESCU I.: Criticile aduse noului proiect de organizare judecătorească 3 17

SCHILERU ARISTIDE: Legea învoelilor agricole 79 633

SCHINA C. N.: Considerațiuni economice asupra vizitei francezilor în România 55 441

SCRIBAN ST.: Un efect al domiciliului ales 6 41

» — Avocați 10 73

» — Dacă art. 62 din Codul penal se aplică și la contravențiuni (*Adnotație la sentința Trib. Dorohoiu, 279/909*) 23 183

» — Din legea judecătorilor de ocoale 29 225

» — Soluțiunile Casației în privința dreptului de retențiune 30 233

» — Despre cambia domiciliată (*Adnotație la sentința Trib. Dorohoiu No. 8/909*) 32 255

» — Dacă o poliță a fost emisă în alb, interogatoriul este admis pentru dovedirea acestui fapt? (*Adnotație la cartea de judecată ocolului Dorohoiu, No. 66/909*) 35 279

» — Suveranitatea instanțelor de fond 58 465

TANOVICIANU I.: Condamnarea la daune a achitatului în corecțional sau în simplă poliție 38 297

TEODORESCU ANIBAL: Decretul de expulzare și chestiunea naționalității.—Cercetări de drept public 71 569

TEODORESCU G. DEM.: Executarea cărților de judecată civile la judecătorii de ocoale rurale 69 553

» — Cunoștința stării psihologice și sociale a țăranului de către judecătorul de ocol rural 79 639

TONEANU N. C.: Dacă un stabiliment comercial poate să fie declarat în stare de faliment 8 57

	N. Z.	Pag.
TONEANU N. C.: Partaj sau vânzare de drepturi succesoriale	13	103
» — Succesiunile și partajul în Codul civil otoman	20	153
» — Gambeta și magistratura franceză.— Magistratura noastră	25	193
» — Dacă în concordatul de unanimitate din art. 845, alin. 1 prin cuvintele «toți» se înțelege că trebuie să fie toți creditorii falitului sau numai cei verificați (<i>Adnotație la decizia Curții de apel din Galați, s. II, No. 23/909</i>).	45	362
TRANCU I. GRIGORE-IAȘI: Aviațiunea în dreptul intern și în dreptul internațional	68 70	545 561
VALERIAN G. MIHAIL: Chestiunea falimentelor	36	281
VASILESCU P.: Poate un stabiliment comercial să fie declarat în stare de faliment?	4	25
» — Tot în chestia dacă un stabiliment		

	N. Z.	Pag.
industrial poate fi declarat în stare de faliment	14	105
VASILESCU P.: Poate să se ridice starea de faliment în opoziție sau apel prin plata creanțelor în urma sentinței declarative?	46	365
» — O creanță admisă la masa falimentului mai poate fi contestată în urma verificării?	67	537
VÂRGOLICI I. CESAR: Câteva cuvinte asupra deciziei comisiei de consolidare din județul Prahova din 23 Martie 1909, dată în procesul dintre Stat și d-nii M. Vlădescu-Olt și N. Popescu, concesionarii Obștei locuitorilor din com. Moreni	53	425
VERICEANU C. GRIGORE: Câteva cuvinte asupra art. 195 și 1000 din Codul civil	21	162
ZAHARIA C. D.: Câteva observațiuni asupra aplicării legii învoelilor agricole	32	256
» — Executarea cărților de judecată	42	340

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ ȘI STRĂINĂ

A

ACORDAREA REPLICII. — Deși art. 95 din Procedura civilă prevede că fiecare parte va avea dreptul a vorbi de două ori, însă art. 102 hotărând că atunci când judecata se va socoti luminată, se va putea declara desbaterile închise, din acestea rezultă că acordarea replicii este o chestie de apreciere, iar nicidecum obligatorie pentru instanța de judecată. <i>Cas. s. I, 424/908</i>	9	67
ACT AUTENTIC. — Conform art. 1188 din Codul civil, copia legalizată a actului autentic face aceeași dovadă în justiție ca însuș actul, când cuprinsul copiei nu se contestă de partea adversă. <i>Jud. ocol. II Roșiorii-de-Vede 47/909</i>	56	456
ACT DOTAL.—1. Un act dotal făcut cu formele cerute de lege fiind translativ de proprietate, constituie, conform art. 1897 din Codul civil, un just titlu care poate conduce, potrivit art. 1885 din Codul civil, la dobândirea proprietății imobilului constituit ca dotă, prin posesiunea cu bună credință în timp de 10 sau 20 ani; și această prescripție este menită, în intențiunea legiuitorului, de a consolida dreptul de proprietate al posesorului, tocmai în împrejurările în cari autorului îi lipsește titlurile necesare pentru a asigura succesoriului său un perfect drept de proprietate. <i>Cas., s. I, 100/909</i>	43	346
2. Toate foile dotale, fără deosebire dacă dota constă din mobile sau imobile, trebuie transcrise în registrul special de foi dotale al tribunalului domiciliului bărbatului; iar dacă dota cuprinde și imobile actul trebuie să fie transcris și în registrul ordinar de transcriptiuni al tribunalului situațiunii imobilului, sub pedeapsă de a nu fi opozabil terților persoane.		
3. Transcriptiunea foilor dotale, când dota cuprinde		

imobile, și în registrul de transcriptiuni al tribunalului situațiunii imobilului, eră prevăzută și înainte de revizuirea Procedurii civile din 1900, cu care ocazie legiuitorul menținând principiul transcriptiunii, n'a făcut decât să dea o mai bună redacțiune art. 712 din Procedura civilă și să supprime cercetările pe cari tribunalul, după vechiul articol, eră ținut să le facă din oficiu. <i>C. București, s. II, 65/909</i>	44	353
ACT DE PARTAJ.—1. Faptul că un act de partaj autenticat, în care se prevede că unii comostenitori au să primească sume de bani dela alt comostenitor care primea un imobil, a fost făcut numai în dublu exemplar, și că exemplarul care se liberează părților a fost luat de dobânditorul imobilului, care i-a și cerut transcrierea și-l posedă, nu poate fi socotit ca o remitere voluntară a titlului original, făcută de creditorii debitorului, așa că nu probează liberațiunea.		
2. Indiferent de calificarea da-ă de părți, se asimilează unui adevărat partaj orice act cu titlul oneros, al căruia efect este de a produce încetarea indiviziunii, fie a patrimoniului comun, în tot sau în parte, fie a unuia ori mai multor obiecte din acest patrimoniu.		
3. Plata sau neplata taxei de înregistrare nu schimbă natura juridică a unui act.		
4. Actul prin care un comostenitor primește în deplina și exclusivă sa proprietate singurul imobil al succesiunii, împreună cu toate creanțele ce s'ar mai găsi în acea succesiune, cu obligațiunea de a plăti altor doi comostenitori, drept părțile lor din succesiune, câte 3000 lei, și de a lăsa soției defunctului uzufructul acelu imobil, este un partaj sau cel puțin asimilează unui partaj.		

5. Comoștenitorii cari, în urma partajului, au să primească numai sume de bani drept părțile lor, dela alt comoștenitor care primește un imobil, chiar dacă actul intervenit între ei se socotește vânzare sau cesiune de drepturi succesoriale, cu privilegiul prevăzut de alin. III, art. 1737 din Codul civil, iar nu de alin. I. *Trib. Argeș, 563 908.* 1 5

ACT DE PAUPERTATE. — 1. Este valabil actul de paupertate, prezentat de un tutore, reprezentând pe doi minori cari posedă un imobil impus prin rol la foncieră pentru venitul de trei sute lei anual, de oarece pentru fiecare din minori venitul nu trece peste maximul de 150 lei venit imobiliar cât prevede art. 44 din Legea timbrului. *C. Galați, s. II, 15 Ianuarie 909.* 12 93

Observație de d-l Corneliu Botez

2. Deși după art. 44 din Legea timbrului nici o persoană nu se poate servi cu act de paupertate dacă plătește o foncieră mai mare de 150 lei, sau dacă posedă un venit anual mai mare de 600 lei, însă legiuitorul, prin acest articol, nu a avut în vedere și pensiunea alimentară, pentru că aceasta se acordă de instanțele judecătorești în mod accidental în cursul procesului de divorț și în vederea unei necesități imediate a soției. *C. București, s. III, 23 Ianuarie 909.* 20 156

3. Prin domiciliu, despre care se vorbește în art. 44 din legea timbrului, are a se înțelege, în această materie, locul unde cineva trăește în mod obișnuit, iar nu domiciliul legal, prevăzut în art. 93 din Codul civil, care adeseori este o ficțiune. În adevăr, numai autoritatea comunală a locului unde este locuința obișnuită a unei persoane poate fi în măsură să constate și să ateste starea de sărăcie a acelei persoane. *Cas., s. II, 156/909.* 81 653

ACT SUB SEMNATURA PRIVATA. — Actele sub semnătură privată, cari constată convenții sinagmatice sau bilaterale, pentru a fi valide ca instrument probatoriu, trebuie să fie făcute în atâtea exemplare câte sunt părțile cu interes contrar, și fiecare exemplar să facă mențiune de numărul originalelor ce s'au făcut; iar sancțiunea omisiunii acestei formalități nu este de a anula însăși convenția, ci numai de a face ca actul neregulat să fie lipsit de forța probantă, căci viciile actului nu atrag vicierea convențiunii, de oarece acest articol nu rezolvă decât o chestiune de probă.

Un asemenea act, însă, poate servi ca un început de dovadă scrisă și, prin consecință, dovada existenței convențiunii poate fi completată cu proba cu martori. *Trib. Ilfov, s. III, 8839/908* 11 85

ACȚIUNE. — 1. Femeia măritată nu este lipsită de liberul exercițiu al drepturilor sale și ea poate cu autorizațiunea legală să pornească în timpul căsătoriei judecată, chiar contra soțului său, având dreptul să stabilească interesul ei imediat. Astfel, acest interes este justificat când soțul, în timpul instanței de divorț, arendează moșia dotală printr'un contract fraudulos, privând-o astfel de pe acum de o parte din folosința ce i se cuvine și ei și amenințând-o și pe viitor în drepturile sale de folosință.

Prin urmare, întru cât legea nu subordonează dreptul femeii măritate, de a ataca actele frauduloase ale soțului după încetarea căsătoriei, acțiunea nu poate fi considerată ca prematură. *Trib. Covurlui, s. I, 2079/909* 41 330

2. Deși este adevărat că în materie de succesiuni legiuitorul a derogat dela dreptul comun, stabilind prin art. 63, alin 3, din Procedura civilă, că în această materie acțiunile relative la succesiuni se îndreptează la tribunalul locului în care s'a deschis moștenirea; însă, atunci când există un singur moștenitor, dispozițiunile art. 63 sus citat nu pot fi aplicabile, deci tribunalul competent a judecă o asemenea acțiune nu poate fi decât tribunalul domiciliului moștenitorului pârît. *Trib. Ilfov, s. III, 24 Sept. 909* 72 582

3. În principiu, pentru ca autoritatea judecătorească să statueze prin o condamnațiune într'o cerere dedusă judecății trebuie ca părțile protivnice să dețină lucrul și să se împotrivescă la restituirea sau plata lui.

4. Pentru ca neexecutarea unei obligațiuni să poată da loc la daune, trebuie, între altele, să fie imputabilă debitorului.

Prin urmare, dacă o parte execută o hotărîre, departe de a fi în culpă, nu a făcut decât să se conforme drepturilor ce i-au fost conferite prin acea sentință și deci nu poate fi ținut la daune. *Trib. Ilfov, s. III, 552/909* 83 670

ACȚIUNE CAMBIALA. — Vezi «Cambie».

ACȚIUNE ÎN DEZAVUARE. — După art. 291 din Codul civil, pentru ca moștenitorii să aibă acțiunea în dezavuare, se cere ca primă condiție ca acel ce se dezavuuează să fi intrat în posesiunea averii bărbatului, sau să fi atacat posesiunea moștenitorilor asupra acestei averi; că prin aceste cuvinte, legiuitorul nu a putut înțelege decât o stare de fapt, căci altfel eră inutil să le prevadă, copilul fiind erede sezinar și având totdeauna posesiunea de drept, conform art. 653 din Codul civil.

Prin urmare, dacă interesul unei moștenitoare nu este încă născut, ea nu are acțiune în dezavuare. *Trib. Putna, 11 Iunie 1908* 79 638

ACȚIUNE PERSONALA ȘI MOBILIARA. — Oricine pretinde un drept în materie personală și mobilă, în caz de împotrivire din partea deținătorului, trebuie să facă cerere înaintea tribunalului domiciliului pârîtului; iar legiuitorul a derogat dela acest principiu numai prin art. 676 din Procedura civilă, relativ la pretențiunile ce se ivesc în timpul facerii inventariului, cari au a fi judecate de tribunalul sesizat cu succesiunea și întocmirea inventariului.

Prin urmare, din momentul ce inventariul s'a terminat, fără ca părțile să ridice vreo obiecțiune asupra averii trecută în inventariu, orice alte pretențiuni, ce posterior vor naște, urmează a fi judecate după dreptul comun. *Trib. Ilfov, s. III, 160/909* 51 415

ACȚIUNE POSESORIE. — Acțiunea posesorie este întemeiată pe faptul material al unei detențiuni anterioare, astfel că o asemenea acțiune se poate exercita de oricine pretinde că i s'a turburat o posesie anterioară, și deci și de către comuniști între dânsii.

Prin urmare, o acțiune posesorie se poate intenta valabil în contra unei comune care ar fi ocupat pe nedrept terenuri aparținând unor comuniști. *Cas., s. I, 22/909* 54 434

ADOPTIUNE. — Deși, după art. 50 din Legea judecătorilor de ocoale, judecătorii rurale sunt competente a se pronunța asupra actelor de adopțiune ale locuitorilor din ocoalele respective, întru cât este vorba de constatarea formalităților esențiale cerute de lege pentru validitatea adop-

țiunii și confirmarea ei prin cartea de adopțiune; însă, cererile pentru anularea unei adopțiuni, bazată pe lipsa totală de consimțământ a uneia din persoanele ce a figurat la încheierea ei, fiind cereri referitoare la starea civilă a persoanelor și deci, nedeterminate, ele nu pot fi judecate de instanța excepțională a judecătorilor de ocoale, ci numai de tribunale. *Judecătoria Caracal, 531/909* 82 664

ALIMENTE. — Legiuitorul, prin art. 1273 din Codul civil, acordând termen de un an, din momentul când a luat naștere obligațiunea succesorilor soțului decedat, de a restitui soției dotea, a acordat ca consecință prin art. 1279 din Codul civil, dreptul de opțiune pentru soție de a cere pentru cursul anului de doliu, pe lângă habitațiune și vestminte de doliu, și dobânzile ori fructele dotei sale, sau alimente din succesiunea bărbatului; și acest drept de opțiune nu i se poate ridică sau face iluzoriu, prin acordare de alimente din succesiunea bărbatului a unei sume egală cu aceea a fructelor sau dobânzilor dotei.

Prin urmare, atunci când se cere alimente din succesiunea soțului, trebuie să fie evaluată această sumă în raport direct cu situațiunea materială și socială ce soțul avea în societate, și după felul de viață ce soții duceau, iar nu egală cu fructele sau dobânzile dotei. *Tribunalul Suceava, 13 Octombrie 1909* 81 655

APARATORI. — Din combinațiunea art. 94 din Procedura civilă cu art. 17 din Legea avocaților, și 316 din Procedura civilă, rezultă că apărătorii pot fi mandatați cu procuri din partea părților și pot semnă pe apelant în petiția de apel, putându-se și prezenta pentru apelant la tribunal, destul însă ca, în acest caz din urmă, să fie asistați de avocați, conform art. 94 din Procedura civilă. *Trib. Tutova, 28 Octombrie 908* 5 39

2. În cazul când, în urma aplicării Legii judecătorilor de ocoale din 1907, o judecătorie de ocol s'a divizat în două ocoale, apărătorul care se găsește înscris la judecătoria ce în urmă a fost divizată în două ocoale, este în drept ași continua profesiunea pe lângă ambele acele judecătoria ce formă înainte una singură, întru cât nici art. 125 din noua Lege a judecătorilor de ocol, nici vreun alt text de lege nu se opune la această soluțiune. *Cas. s. I, 436/908* 26 205

3. Cererile de transferare făcute de apărători, de a fi transferați dela o judecătorie la alta, se adresează judecătorilor de ocol, cari, după articolul 125 din Legea judecătorilor de ocoale, având directă priveghere asupra apărătorilor ei, au căderea a se pronunța nu numai în chestii disciplinare, ci și în orice alte chestiuni privitoare la condiția apărătorilor. *C. Buc., s. I, 11 Maiu 909* . 50 404

APEL:

Condamnat în lipsă la prima instanță 1.

Faliment 6.

Legea timbrului 3, 5.

Moratoriu 2.

Parte civilă 4.

Termen de apel 7.

1. Prin nici un text din Procedura civilă legiuitorul nu ridică părții condamnate în lipsă la primă instanță, dreptul de a face apel, deși a făcut și opozițiune contra aceleiaș hotăriri, destul numai ca apelul să fie declarat în termen. *Casație, secțiunea I, 247/908* 6 43

2. Art. 944 din Codul comercial vorbind de sentințele date de tribunale în materie de faliment,

și întru cât din textul și spiritul legii comerciale rezultă că moratoriul nu este decât o fază a stării de faliment, indiferent dacă el este posterior ori anterior declarațiunii de faliment, de aci rezultă că art. 944 din Codul comercial se aplică și în materie de moratoriu, așa că dacă în materie de faliment nu se prevede dreptul de apel pentru cei nemulțumiți pe hotărirea tribunalului, aceeaș decădere se aplică și pentru sentințele date în materie de moratoriu.

Prin urmare este neadmisibil apelul contra sentințelor date în materie de moratoriu. *C. Galați, sect. II, 40/908* 16 125

3. Conform art. 68 din Procedura civilă și art. 56 din Legea timbrului, când mai multe părți au interese diferite, nu se poate face decât câte o singură acțiune și prin urmare și câte un singur apel pentru fiecare din părți. *C. Buc., s. I, 4 Februarie 909* 36 283

4. După art. 99 din Legea Judecătorilor de pace din 1907 termenul de apel, în materie penală, este de 10 zile și curge, pentru persoanele cari au fost față, de a doua zi dela pronunțare, iar pentru cele lipsă de a doua zi dela comunicare, și acest text fiind conceput în termeni generali, dispozițiunile lui se aplică și părții civile, întru cât în privința ei legea nu face vreo deosebire. *Cas., s. II, 186/909* 41 329

5. Apelul făcut la tribunal contra unei cărți de judecată, când afacerea e mai mare de 1500 lei, trebuie făcut pe acelaș timbru ca și apelul îndreptat la Curte. *Trib. Dorohoi 78/909* 42 337

6. După art. 327 din Codul de Procedură civilă, apelul fiind devolutiv de instanță, falitul e în drept să uzeze, în apărarea sa, de toate mijloacele și împrejurările survenite în favorul său, dela declararea sa în stare de faliment și până când această condamnățiune ar fi rămas definitivă. *Cas., s. III, 39/908* 46 370

7. După art. 92 din Legea Judecătorilor de pace din 1896 (azi art. 99), termenul de apel în contra cărților de judecată, date în lipsă, curge dela comunicare.

Prin urmare, de aci rezultă că dacă un prim apel, făcut înainte de comunicarea cărții de judecată, a fost respins pentru un motiv de formă, independent de fondul procesului, un al doilea apel, făcut în condițiile legii, este admisibil dacă a fost făcut în termenul legal dela comunicare. *Cas., s. I, 344/909* 84 675

AUTENTIFICAREA ACTELOR. — 1. Din felul cum e redactat art. 13 al Legii pentru autentificarea actelor, rezultă că enumerarea mijloacelor de stabilirea identității este numai enunțiativă, căci de și la începutul textului aceluiaș articol se prevede că identitatea părților se constată «prin unul din mijloacele» pe cari legiuitorul le enumeră, însă în aliniatul ultim al aceluiaș articol se spune că judecătorul se poate încredința de adevăr, adică de identitatea părții prin orice alt mijloc legal de probațiune.

2. Constatarea identității persoanelor, cari iau parte la un act, e lăsată la suverana apreciere a funcționarului care autentifică.

3. Un ordin de chemare poate să dovedească identitatea unei persoane, întru cât acel ordin, emanat dela autoritatea militară, nu poate ajunge decât aceluia căruia îi este adresat. *Trib. Argeș, 49/909* 47 383

4. Legea autentificării actelor fiind o lege spe-

cială, interpretarea dispozițiilor cuprinse într-însa nu se poate face după dispoziții cuprinse în alte legi.

Prin urmare, când legiuitorul, prin art. 11 din acea lege, se exprimă în termeni categorici și prevede că autentificarea se face de primar, nu se poate susține că ea se poate face și de ajutor 1 de primar sub motiv că, după legea comună, acesta ar înlocui pe primar în toate atribuțiunile funcțiunii, de oarece atribuțiunile date primarului prin diferite legi speciale, nu pot fi exercitate de către ajutorul de primar, dacă în acea lege specială nu se prevede aceasta în mod expres.

Astfel, o procură autentificată de ajutorul de primar nu are nici o existență legală. *Cas. s. I, 218/909.* 67 539

5. Conform art. 11 din legea autentificării actelor, actele autentificate de primar fără asistența notarului sunt izbite de nulitate.

Prin urmare, este nul actul în care notarul comunei figurează și ca parte (scriitor al actului) și ca asistent al primarului care autentifică, de oarece el nu putea figura în această dublă calitate. *Jud. Târgu-Jiu, 8 Octombrie 909* 72 583

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT :

- Considerentele hotărârii, 6.*
- Contestație la urmărire, 2.*
- Contrarietate de hotărâri, 5.*
- Dispozițiivul hotărârii, 3.*
- Hotărâri definitive, 11.*
- Hotărâri relative la poziția copiilor, 10.*
- Identitate de cauză, 4, 7.*
- Identitate de obiect, 1.*
- Identitate de persoane, 8.*
- Jurisdicții speciale, 9.*

1. Este autoritate de lucru judecat atunci când a doua cerere în judecată are același obiect, este întemeiată pe aceeași cauză și este între aceleași părți, făcută de ele și în contra lor în aceeași calitate. *Trib. Brăila, s. I, 218/908.* 3 22
2. Hotărârile pronunțate în contestațiile la urmărire silită, chiar de o instanță incompetentă rațiune materiae și înaintea căreia se propusese excepțiunea de incompetență, dar ea o respinsese, au autoritate de lucru judecat, cu toate că, în dreptul nostru, hotărârile date asupra competenței nu se pot atacă decât odată cu fondul, iar hotărârile date în aceste contestații nu se pot atacă de către contestator decât prin recursul contra ordonanței de adjudecare.
3. În principiu numai dispozițiivul unei hotărâri cuprinde lucru judecat; pentru a-l interpreta, însă, și a-i determina întinderea, trebuie a se avea în vedere și motivele hotărârii și chiar concluziile părților.
4. În materie de lucru judecat, cauza este faptul juridic sau material, care constituie fundamentul legal al dreptului sau beneficiului cerut, ori al excepțiunii propuse. Ea nu trebuie confundată cu motivele, cari sunt probele și argumentele prin cari demonstrează existența acestui fapt și cari, deși diferite în a doua cerere, nu împiedică autoritatea lucrului judecat, dacă e aceeași cauză.
5. Legiuitorul, înscriind principiul autorității lucrului judecat n'a voit numai să împiedice de a se pune din nou în discuție un proces deja hotărât ci a voit săși evite pe cât posibil contradicția între două hotărâri judecătorești. De aceea ori de câte ori instanța judecătorească, statuând asupra unei cereri, este exusă să contrazică od

hotărâre anterioară sau s'o confirme pur și simplu, de atâtea ori acea cerere trebuie respinsă ca fiind lucru judecat. *Trib. Argeș, 80/908* 24 187

6. Atât după doctrină cât și după jurisprudență, nu numai dispozițiivul unei hotărâri, ci și acele considerente cari stau în strânsă legătură cu dispozițiivul, au autoritatea lucrului judecat.

7. Pentru ca să existe autoritatea lucrului judecat, se cere, între alte condiții, ca să existe și identitate de cauză juridică. Or, această identitate nu există când, prin sentința rămasă definitivă, se recunoaște unei persoane dreptul de a cumpără pământ clăcășesc, pentru că a făcut boerescul, și prin a doua cerere în judecată se tăgăduște acelei persoane capacitatea de a putea dobândi asemenea pământ, dovedindu-se că ea este străină. *Jud. rur. Moinești-Bacău.* 24 190

Observație de d-l D. Alexandresco

8. Chestiunea de a se ști dacă persoanele ce au figurat în hotărârile ce se opun ca lucru judecat sunt aceleași, constituie o chestiune de fapt, care scapă de sub controlul Curții de casație. *Cas., s. I, 99/909.* 29 226

9. După art. 36 și 104 din Constituție, puterea judecătorească se poate exercita și prin jurisdicțiuni speciale, cari se înființează prin anume legi speciale și prin urmare, hotărârile date de asemenea jurisdicții au autoritate de lucru judecat, care nu se poate înlătură printr'o nouă judecată pe căile ordinare.

Astfel, procesele-verbale, ce constată contravențiuni la Legea timbrului, fiind supuse apelului la tribunal conform art. 56 și 57 din Legea timbrului, prin asemenea dispozițiuni s'a înființat o jurisdicție specială și nu mai este admisibilă o altă judecată pe cale ordinară pentru aceste contravențiuni. *Cas., s. III, 353/908.* 44 351

10. Hotărârile cari regulează poziția copilului nu pot constitui lucru judecat, căci ele se pot schimba după împrejurări; iar pentru aceasta, cererea are a se face la prima instanță ca orice cerere în justiție.

Prin urmare, tribunalul este competent a judecă o cerere a unei părți de a i se da sub a ei îngrijire copilul născut din căsătorie, schimbând dispoziția luată de Curtea de apel în această privință. *Cas., s. II, 42/909.* 51 412

11. O hotărâre definitivă dată între două persoane cu privire la dreptul de proprietate al unui teren, dobândește autoritate de lucru judecat, și prin urmare o terță persoană nu poate, pe calea contestației la executarea acelei hotărâri, să se pretindă că el este proprietarul terenului în litigiu, dat fiindcă pe calea contestației nu se poate judecă fondul procesului, ci numai pe calea unei acțiuni principale. *Jud. Scorteni-Bacău, 114/909.* 58 472

AUTORIZAȚIA MARITALA.— 1. Autorizațiunea cerută de art. 197 din Codul civil este necesară femeii măritată la toate instanțele judecătorești, astfel că femeia autorizată la prima instanță, are trebuință de o nouă autorizație spre a face apel.

2. Necesitatea autorizațiunii bărbatului sau, în caz de refuz din partea soțului, a justiției, pentru ca femeia să pornească și să stea în judecată, fiind de ordine publică, și femeia neputând nici chiar prin consimțământul său să piardă dreptul de a se prevală de acest mijloc de nulitate, poate să-l invoace în orice stare a procesului și

chiar pentru prima oară în Casație. *Cas., s. I, 121/909* 41 328

Observație de d-l D. Alexandresco

AUTORIZAȚIA TUTOAREI A FACE COMERT. — Afășările și publicațiunile, prevăzute de art. 13 și 10 din Codul de comerț, sunt prescrise de legiuitor în favoarea terților persoane, astfel că minorii, prin reprezentanții lor, nu pot invoca lipsa îndeplinirii acestor formalități și a susține că obligațiunile ce au contractat în interesul comerțului nu le pot fi opozabile. *Trib. Vlașca 12/908.* 8 64

AVERE DOTALA.—1. Deși, după dispozițiunile art. 1243 din Codul civil, bărbatul este supus, în privința averii dotale, la toate obligațiunile unui uzufructuar și că regulile dela uzufruct se aplică în principiu fie la uzufructul legal, convențional sau testamentar, totuși sunt în aceste dispozițiuni unele cari nu ating în nimic ordinea publică și dela cari părțile pot să deroge.

Prin urmare, dacă soțul a făcut construcțiuni asupra imobilelor dotale în timpul căsătoriei, în văzul soției, și profitând și dânsa de ele, este cert că soții au derogat dela dispozițiile legii, că ele au fost făcute de soț în calitate de mandatar, și în acest caz mandatele trebuie să despăgubească pe mandatar de sumele de bani cheltuite cu îndeplinirea mandatului.

2. Conform art. 1245 din Codul civil, dacă dota, sau parte din ea, consistă în obiecte mișcătoare prețuite prin contractul de căsătorie, bărbatul se face proprietarul acelor obiecte, rămânând debitor de preț, afară dacă s'a cuprins în contractul de căsătorie declarațiunea că prețuirea nu face vânzarea. *Trib. Ilfov, s. III, 92/909.* 44 354

AVERE PARAFERNALA.— Conform art. 1285 din Codul civil, numai femeea are administrațiunea și folosința averii sale parafernale. *Trib. Ilfov, s. III, 92/909.* 44 354

B

BANCRUTA.—1. Pentru ca să existe delict de bancrută nu se cere o sentință declarativă în stare de faliment care să emane dela tribunalul comercial, ambele jurisdicțiuni fiind cu desăvârșire independente; așa că chiar dacă jurisdicțiunea comercială ar ridică starea de faliment pentru motivul că nu a fost încetare de plăți, jurisdicțiunea represivă are toată latitudinea de a aprecia împrejurările și a pronunța condamnarea inculpatului deși el nu e declarat falit de tribunalul comercial.

2. Prin chestiuni prejudiciabile se înțeleg acele chestiuni de drept civil cari se ivesc în cursul unei judecăți penale și cari au înrăurire asupra acetea și, prin urmare, trebuiesc cercetate în mod prealabil de către tribunalele civile.

Astfel, încetarea plăților unui comerciant nu este o chestiune prejudicială care ar trebui să fie constatată de jurisdicțiunea civilă în lipsa unui text formal de lege.

3. Se face culpabil de delictul de bancrută simplă comerciantul care face cheltueli prea mari în raport cu starea sa economică, nu ține registrele comerciale impuse de lege, nu face inventariul anual și, în fine, fiind în încetare de plăți, nu denunță aceasta tribunalului conform art. 877, alin. III din Codul comercial.

4. Se face pasibil de delictul de bancrută frauduloasă comerciantul care înainte de declararea în

stare de faliment, va fi vândut pe prețuri reduse și mai scăzute decât prețul lor, mărfuri în paguba creditorilor, și îndosește în paguba creditorilor parte din activul său. *Trib. Putna, s. I, 631/909* 65 525

Observație de d-l I. Ionescu-Dolj

BIGAMIE.— În legislațiunea română, tribunalul corecțional poate verifica existența sau neexistența primei căsătorii, a căreia nulitate a fost invocată de inculpat în delictul de bigamie, spre a constata astfel existența sau neexistența delictului.

Delictul de bigamie e un delict instantaneu pentru care prescripțiunea începe a curge din momentul efectuării celei din urmă căsătorii. *Jude instructor II, București, ord. 89/908* 3 23

BILET LA ORDIN.—1. Un bilet la ordin e domiciliat când plata urmează să se facă în altă localitate decât reședința emitentului și la altă persoană, adică prin altă persoană iar nu de către eminent.

2. Când un bilet la ordin e domiciliat, e nevoie de protest (art. 341 din Codul comercial), spre a se păstra acțiunea cambială. *Trib. Dorohoi, 8/909.* 32 255

Adnotație de d-l Ștefan Scriban

CAMBIE:

Bun și aprobat, 5.

Excepțiuni, 3.

Garanția cambială, 2.

Interogator, 1.

Lipsa numelui, 4, 6.

1. Dacă o poliță a fost emisă în alb, interogatoriul este admis pentru dovedirea acestui fapt? *Adnotație la cartea de judecată ocol. Dorohoi 66/909.* 35 279

2. Dacă garanția cambială nu poate exista decât numai prin semnarea cambiei de acel ce o garantează, conform art. 296 din Codul comercial, nu este însă mai puțin adevărat că cineva poate să garanteze plata unei creanțe constatată chiar prin cambie, conform principiilor generale înscrise în Codul civil în materie de fidejusiune, cu singura restricțiune că creditorul nu va putea exercita în contra garantului o acțiune cambială pentru garanție, ci numai o acțiune simplă în garanție, supusă regulilor de probațiune prevăzute în dreptul comun. *Trib. Tutova, 9/909.* 34 268

3. Excepțiunile pe care le poate opune debitorul într-o acțiune cambială sunt: excepțiuni privitoare la forma titlului, excepțiuni privitoare la lipsa condițiunilor necesare pentru exercitiul acțiunii cambiale și excepțiuni personale aceluia care exercită acțiunea.

Excepțiile personale trebuiesc propuse la prima înfățișare, să fie lichide, de o grabnică soluție și, în toate cazurile, întemeiate pe o probă scrisă.

Astfel când se susține că reclamantul a primit cambiile în alb și în depozit, ca garanție, și că el le-a complectat, ridici prin aceasta o excepțiune personală în contra reclamantului, așa că, conform art. 349, alin. 3 din Codul comercial, interogatoriul și proba testimonială sunt inadmisibile. *Jud. ocol. Dorohoi, 66/909* 35 278

Observație de d-l Șt. Scriban

4. Conform art. 273 din Codul comercial, nu poate exista cambie valabilă dacă în momentul chiar al creațiunii sale nu întrunește toate condițiunile esențiale impuse de lege.

Astfel, lipsa numelui beneficiarului în momentul chiar al creațiunii cambiei, atrage după sine nulitatea cambiei. *Jud. Huși, 322/909* 41 330

5. O cambie poate fi scrisă de o altă persoană de cât debitorul, cu singura condiție ca să conțină mențiunea bunului și abrobat, când debitorul nu-i comerciant, industriaș, plugar, vier, slugă sau lucrător cu mâna.

6. Deși lipsa numelui persoanei sau firmei primitorului la facerea cambiei, precum și lipsa vreunei condițiuni esențiale arătate în art. 270 și urm. din Codul comercial, exclud calitatea și efectele speciale ale cambiei, cu rezerva efectelor ordinare ale obligațiunii după natura sa comercială sau civilă; însă, legiuitorul Codului comercial, prin art. 349, a luat garanții ca acest efect comercial să fie la adăpostul tuturor excepțiilor, stabilind, între altele, că debitorul unei cambii nu va putea opune decât excepțiunile privitoare la forma titlului sau lipsa condițiilor necesare pentru exercițiul acestei acțiuni, adăugând că excepțiunile personale nu vor putea întârzia condamnarea la plată decât dacă ele sunt lichide și de o grabnică soluție și în toate cazurile întemeiate pe o probă scrisă.

Astfel, excepțiunea lipsei condițiilor esențiale ale unei cambii și neindicarea persoanei sau firmei primitorului, chiar din momentul facerii cambiei, este o excepțiune personală emitentului cambiei, nu și giranților posteriori emiterii cambiei, și dar lipsa acestor condițiuni nu poate fi probată decât conform art. 349 din Codul comercial, adică cu proba scrisă. *Trib. Tutova, 30 Aprilie 909*. . . 59 478

Observație de d-l Gr. V. Maniu

CARTEL.—1. Ordinea publică este interesată ori de câte ori în mod necesar predomină interesul social asupra celui individual.

Această regulă e aplicabilă și în ordinea economică, deși poate varia după împrejurările mediului în care are a se examina un fapt juridic, fără să existe în această privință o regulă scrisă în lege.

2. Scopul comerțului fiind a pune la îndemâna consumatorilor produsele de cari au nevoie, ceea ce primează trebuie să fie interesul general al consumatorilor spre a avea produsul ce i se oferă cât mai bun și mai în raport cu mijloacele lui de trai, acest interes fiind însă contrabalansat cu acela al producătorului, de a putea fabrica în așa condițiuni încât, deducând costul fabricațiunii și cheltuelile generale, să-și poată îndestula nevoile.

Însă, pe lângă aceste două interese, mai este și acela al intermediarului, care ia productul dela fabricant și-l pune la dispozițiunea cumpărătorului.

Așa fiind, orice împiedicare de natură a atinge în mod simțitor interesele uneia din aceste trei categorii, sau orice act tinzând a favoriza exclusiv unul din ele în detrimentul celorlalte, sunt contrare bunei ordine.

3. Deși e admis ca principiu general că libera concurență e o regulă indispensabilă mersului regulat al comerțului, dacă însă producătorii se înțeleg între dânsii numai spre a regulă producțiunea lor și a o pune în concordanță cu trebuințele consumatorilor, o asemenea unire nu ar constitui o vătămare adusă ordinii publice.

Dacă însă scopul coalițiunii producătorilor e o acaparare, și tendința lor e de a monopoliza produsul, o asemenea coalițiune, deși nu este pedepsită prin vreun text penal de lege, conține totuși o cauză ilicită de natură a intra în cadrul celor contrarii ordinii publice.

4. Interesul consumațiunii poate fi lezat în această privință, deși consumatorii s'ar putea aprovizionă din alte părți, atunci când prin taxe vamale ridicate și uneori prohibitive se face iluzorie această aprovizionare din altă parte prin protecțiunea ce însăș legea acordă producătorilor din țară.

5. Regulele de mai sus sunt aplicabile nu numai produselor indispensabile, cum ar fi pâinea, zahărul sau hârtia, ci în genere ori cărui produs.

6. Nu se poate trage un argument în contra acestor principii din faptul că în România există cartele între cele mai multe ramuri de producători, cum nici din dispozițiunile legii dela 12 Aprilie 1903, al cărei scop, după cum rezultă din expunerea ei de motive și dezbaterile la cari a dat loc, nu a fost să împiedice o producțiune mai întinsă și o viitoare acaparare a petrolului, ci din contra împiedicare eventuală a speculațiunii lor. *Trib. com. Ilfov, 1086/908*. 10 75

Vezi și nota redacției ce o însoțește

CASA DE JOC LA NOROC.— Art. 350 din Codul penal pedepsește cu închisoare și amendă pe acei cari vor ține casă de jocuri la noroc.

Prin urmare, este indiferent dacă antreprenorul unei cafenele în care se joacă cărți la noroc este prezent sau lipsește din țară, căci el ca patron este răspunzător de ceea ce se întâmplă în stabilimentul său. *Cas., s. II, 249/909*. 45 361

CASARE FARA TRIMETERE.—Dacă un proces nu mai poate primi o urmare de judecată, casarea se pronunță fără trimitere. *Cas., s.-unite 8/909*. 78 628

CASATORIE.— 1. Sub imperiul Codului Calimach, în afară de căsătoria concubinilor, nu mai era necesară altă formalitate pentru legitimarea copiilor lor naturali;

Astfel, o persoană legitimată prin căsătoria autorilor săi concubini, dobândește statul civil pentru veșnicie, fără necesitatea altei formalități *Trib. Fălciu 113 909*. 57 461

2. Potrivit art. 196 din Codul civil, femeia, e datoră să locuiască împreună cu bărbatul și să-l urmeze în orice loc va găsi de cuviință să-și stabilească locuința sa, iar bărbatul este dator a o primi și a-i înlesni totul pentru viețuirea ei, după starea și puterea sa.

Prin derogatie însă la acest principiu, soțul poate fi îndatorat a procura cele necesare pentru întreținerea soției sale și afară din domiciliu, când aceasta își neglijează îndatoririle sale în așa fel în cât liniștea și demnitatea soției să nu fie ferită de orice atingere, în care caz numai soția are dreptul a se plânge și exercita acțiunea pentru a sili pe soț să-și îndeplinească obligațiunile ce-i sunt impuse de lege, neputându-se nimeni substitui în drepturile și îndatoririle soților. *C. Galați, s. I, 24 Aprilie 909*. 61 492

CERCETAREA MATERNITĂȚII.— Conform art. 308 din Codul civil, cercetarea maternității naturale este permisă, dar, dovedirea ei nu poate fi făcută cu martori decât numai atunci când va fi un început de dovadă scrisă; de aceea, o asemenea recunoaștere trebuind a fi făcută înaintea ofițerului stării civile, conform art. 48 din Codul civil, posesiunea de Stat nu poate fi admisă ca dovadă pentru probarea filiațiunii naturale. *Trib. Ilfov, s. III, 681/908*. 20 159

CERCETAREA PATERNITĂȚII.— Dacă este exact că cercetarea paternității e interzisă de legile noastre, totuși o acțiune în daune nu poate fi

- respinsă pe acest motiv, căci scopul ei este repararea prejudiciului pricinuit prin relațiunile intime, și faptul că din aceste relațiuni s'a născut copii nu poate înlătura acțiunea. *Trib. Ilfov, s. III, 580/907* 55 446
- CERERE ÎN JUDECATA.** — Cererea de chemare în judecată trebuie să cuprindă, între altele, numele, pronumele, domiciliul sau reședința părții (art. 69 din Procedura civilă). Scopul acestei dispoziții fiind de a individualiza mai bine pe pârît, lipsa uneia din aceste mențiuni nu atrage nulitatea cererii, când din celelalte indicații și împrejurări rezultă îndeajuns identitatea pârîtului. *Cas. s. III, 230/908* 22 173
- CESIUNE.** — 1. Deși este constant în drept că cesiunea unor drepturi incorporale operează strămutarea proprietății dela cedant la cesionar, «ipso jure», de îndată ce părțile au căzut de acord asupra lucrului și asupra prețului, fără a fi nevoie de nici o altă formalitate, dar nu este tot astfel față cu debitorul cedat; în acest caz pentru ca transportul acestor drepturi să se opereze și față cu cel în mânele căruia se găsesc drepturile cedate, legea pretinde ca să se notifice acestuia din urmă strămutarea drepturilor cedate și numai în urma acestei notificări, raportul juridic ce a existat între cedant și cedat încetează și este înlocuit printr'un alt raport nou între cedat și cesionar; iar până la notificare, cedatul nu poate opune cedantului lipsa calității sale de creditor, actele făcute între ei fiind opozabile cesionarului. *Cas. s. I, 99/909* 29 226
2. Jurisprudența unanimă și întreaga doctrină consideră terță persoană pe cedat față de cesionar numai atât timp cât notificarea nu a fost făcută; că de aci urmează că plata este valabilă făcută de cedat cedantului, chiar după cesiune, dar înaintea de notificare sau acceptarea cesiunii.
- Prin urmare, după notificarea cesiunii sau după acceptare, cedatul nu poate opune cesionarului decât ceea ce ar fi opus cedantului, căci cesionarul se îmbracă cu toate drepturile cedantului.
3. Dacă se opune cesionarului simulațiunea creanței, proba acestei simulațiuni trebuie să fie numai un contraînseris. *Trib. Muscel, 107/909* 54 438
- CHELTUELI DE PROCESE.** În principiu, cheltuețile proceselor ce privesc deplina proprietate sunt suportate atât de nudul proprietar cât și de uzufructuar. Cheltuețile ce privesc folosința imobilului se suportă de uzufructuar, și cheltuețile interesând nuda proprietate privesc pe proprietar.
- Prin urmare hotărnicia unei moșii, când prin ea nu se cere revendicarea vreunei porțiuni de teren cotropit, ci tinde numai la consolidarea dreptului de proprietate, cheltuețile făcute cu hotărnicia privesc numai pe proprietară. *Trib. Ilfov, s. III, 92/909* 44 534
- CHESTIUNI DE FAPT.** — Chestiunea evaluării unui teren de către reclamânți prin acțiune fiind legată de constatări de fapt, nu poate fi adusă pentru prima oară în discuțiunea Curții de casație. *Cas. s. I, 45/909* 62 500
- CITAREA PĂRȚILOR.** — 1. Art. 74 din Procedura civilă nu cere condiția ca, în lipsă celui în drept dela domiciliu, înmânarea actelor de procedură să se facă numai persoanelor majore, ci pune numai condiție ca înmânarea să se facă unei persoane din familie, care să locuiască cu acela căruia trebuia să-i fie comunicat actul.
2. Art. 74 din Procedura civilă nu cere ca procesul-

- verbal, care constată predarea actului unei persoane din familia celui în drept să primească actul și să dea adeverință, să fie semnat și de primar și de comisarul de poliție; o asemenea formalitate este cerută numai în cazul când acela care primește actul nu voeste sau nu poate să dea adeverință de primire, cum și în cazul când actul se lipește pe ușe sau pe pereții casei. *Cas., s. I, 249/909* 73 589
- CITAREA PĂRȚILOR ÎN MATERIE PENALĂ.** — În lipsă de o dispozițiune specială în Procedura penală, relativă la modul de citare al părților, are a se observa regulele din Procedura civilă, după cari, conform art. 69, părțile trebuie să se citeze la domiciliul fixat în prima citație cât timp partea n'a notificat schimbarea domiciliului. *Cas., s. II, 1855/908* 14 108
- CLAUZA ILICITA.** — Vezi «Testament».
- COMISION.** — Dacă art. 406 din Codul comercial prevede că comitentul n'are acțiune în contra terțiului cu care a contractat comisionarul, nicăieri legea nu oprește ca comisionarul să cedeze acțiunile sale comitentului, pentru ca acesta, în calitate de cesionar, să poată exercita în contra terțiului drepturile comisionarului. *Cas., s. III, 260/908* 5 37
- COMPENSAȚIE.** — Conform art. 1143 și 1144 din Codul civil, când două persoane sunt datoare una alteia, se operează între ele o compensație, care operând de drept în puterea legii, cele două datorii se sting reciproc până la concurența cotităților lor respective. *Trib. Ilfov, s. III, 92/909*. 44 354
- CONTABILITATEA PUBLICĂ.** — 1. După art. 134 din noua Lege de contabilitate din 1 Aprilie 1903, fixarea deficitului se face de ministerul rezortului, iar nu numai de Ministerul de finanțe, cum era sub legea anterioară (art. 129).
- Din moment ce legea nouă a suprimat competența generală a Ministerului de finanțe și a restrâns-o numai la afacerile privitoare la departamentul său, această lege se aplică și pentru faptele sau raporturile juridice anterioare promulgării ei, când n'au fost încă deduse în judecată, și nici măcar constatate sub legea veche, fiind de principiu că legile de organizare judecătorească și de competență au putere retroactivă. *Cas., s. III, 263/908* 7 51
2. După dispozițiile art. 134 din Legea contabilității publice, combinat cu art. 56 și 72 din Legea administrației armatei și art. 232 din regulamentul acestei legi, responsabilitatea ofițerilor de intendență, însărcinați cu verificarea și cu supravegherea contabilității, este formal prevăzută, și asemenea ofițeri sunt răspunzători de sumele delapidate de subalternii lor.
3. Bani Statului, afectați pentru plata soldelor ofițerilor și primiți de cassier în acest scop, nu încetează de a fi ai Statului, și deci bani publici până în momentul ce au ajuns la destinația lor.
- Prin urmare, dacă o parte din soldă nu se plătește, ci se reține conform regulamentelor militare, această împrejurare nu poate să schimbe natura banilor; din contră, ei rămân publici până ajung la destinațiune, adică până se plătesc acelor pentru cari au fost reținuți și cari reprezintă pe ofițerul căruia i se cuvenea solda. *Cas., s. III, 62/909* 31 247
- CONCESIUNI PETROLIFERE.** — Vezi «Consolidarea terenurilor petrolifere».
- CONCORDAT.** — Când concordatul amical intervine

într'o stare mai înaintată a procedurii falimentului, adică după verificarea creanțelor, situațiunea falimentului cu privire la fixarea masei creditorilor fiind limpezită, nu încapă nici o îndoială că unanimitatea de care vorbește art. 845 din Codul comercial este totalitatea creditorilor chirografari, verificați și admiși la masa falimentului, fie și numai provizoriu, totalitate din care trebuie să se formeze majoritatea pentru votarea concordatului judiciar.

Astfel, dacă un concordat este încheiat cu unanimitatea creditorilor verificați la masa falimentului este admisibil, deși cota concordatară este numai de 10 la sută, întru cât art. 845 din Codul comercial declară că un astfel de concordat se poate încheia, oricare ar fi cota ce falitul se obligă a plăti. *C. Galați, s. II, 23/909.* 45 361

Adnotație de d-l C. N. Toneanu.

CONEXARE. — 1. Prin art. 110, ultimul aliniat, din Procedura civilă, și ca o aplicațiune a principiului din art. 68 din Procedura civilă, se admite întrunirea mai multor pricini, când sunt conexe și se află înaintea aceleiaș instanțe sau instanțe diferite de acelaș grad, — și aceasta spre a se evita hotăriri contradictorii și pentru o bună administrațiune a justiției; — și aplicațiunea lui are loc pentru a se ajunge acest scop fără însă a se răpi acelei părți dreptul la cele două grade de jurisdicțiune.

Prin urmare, prin facerea unei opozițiuni, procedura reîncepând din punctul în care se află când a lipsit oponentul, conform art. 157 din Procedura civilă urmează că, după cum o cerere, pendentă sau nouă, se poate conexa cu o acțiune în care nu s'a pronunțat o carte de judecată, tot așa se poate conexa cu una în care s'a pronunțat o carte de judecată ce este opozată; căci pe lângă că legea nu distinge, dar nici nu se răpește vreunee din părți dreptul la cele două grade de jurisdicțiune, și există acelaș temei juridic și de fapt; astfel, ca consecință cartea de judecată pronunțată asupra unei opozițiuni poate cuprinde în dispozitivul ei atât soluțiunea dată asupra opozițiuni cât și asupra unei cereri adiționale, judecată odată cu opoziția.

2. Chestiunea de a se ști dacă în cursul judecării unei opozițiuni se pot conexa cereri noi, este o chestiune relativă la legarea instanței, care, conform art. 111 din Procedura civilă, trebuie propusă *in limine litis* și înaintea oricărei apărări asupra fondului. *Trib. Suceava, Oct. 909.* 76 615

CONFLICT DE JURISDICTIUNE. — 1. Atât doctrina cât și jurisprudența sunt de acord a recunoaște că regularea competenței presupune incertitudinea asupra chestiunii de a se ști cari din mai multe autorități judecătorești trebuie să judece o afacere ce le este dedusă, și că, spre a fi conflict de jurisdicție, trebuie ca ele să fie sesizate printr'o simplă cerere introductivă de instanță, indiferent dacă a intervenit asupra lor vreo hotărire asupra competenței sau asupra fondului, suficient fiind numai dacă, statuând asupra lor, s'ar putea ivi hotăriri judecătorești contradictorii.

Astfel, un conflict de jurisdicțiune poate avea loc, între altele: 1) când ambele autorități judecătorești au fost sesizate de aceste cereri, 2) când ele s'au declarat competente a judeca o pricină, fără a fi statuat asupra fondului, și 3) când ele au judecat asupra fondului.

2. După dispozițiile art. 262, 263 și 264 din Procedura civilă, singurele cari se ocupă de regularea de competență, nu se prevede nici o restricțiune și nu se cere, ca condițiune, ca să fie loc la regularea conflictului de jurisdicție, ca afacerea dedusă judecării să fie pendinte înaintea a două jurisdicțiuni de acelaș grad sau natură; ba din contră, spiritul legii, dat fiind scopul și menirea regulamentului de jurisdicție, este de a deschide, pe cât se poate, această cale părților de câte ori crede că această procedură le-ar fi utilă. Este adevărat că prin această măsură se poate întâmpla ca partea să sufere o întârziere în soluția cererii sale, dar interesul său trebuie să cedeze interesului general; interesul social exige a se evita contrarietățile de hotăriri judecătorești cari ar zdruncină prestigiul autorității lucrului judecat. *Trib. Ilfov, s. III, 3 Noemvrie 908* 2 14

COMPETENȚA. — 1. Conform art. 108 din Procedura civilă, excepțiunea de necompetență *ratione loci* trebuie propusă înaintea apărării asupra fondului. *Cas., s. I, 247/908* 6 43

2. După art. 10 din Legea ofițerilor în rezervă, din momentul primirii ordinului de chemare, ofițerul de rezervă este considerat ca în serviciu și supus îndatoririlor și jurisdicției militare. Prin urmare, dacă nu este constatat în mod cert, cum că unui ofițer în rezervă i s'a predat ordinul de chemare, acel ofițer nu poate fi supus jurisdicțiunii militare mai înainte de primirea aceluiaș ordin, așa că deciziunea consiliului de revizie, pronunțată fără competență, urmează a fi casată fără trimitere. *Cas., s. II, 2360/908.* 22 171

Vezi și «Contencios administrativ».

COMPETENȚA SECȚIUNILOR-UNITE ALE CURȚII DE CASAȚIE. — Din momentul ce o secțiune a Curții de casație afirmă, prin încheierea sa, că s'a ivit din nou divergență asupra unui punct supus judecării sale, această afirmațiune este îndestulătoare pentru a se constată și decide că afacerea este în conformitate cu legea trimisă în judecata secțiunilor unite. *Cas., s.-unite, 8/909.* 78 628

CONSOLIDAREA TERENURILOR PETROLIFERE. —

1. Dacă este adevărat că scopul legii este ca cel care a obținut și executat hotărirea de consolidare să poată opune dreptul său tuturor, legea nu acordă însă nici un drept de preferință celui anterior îndată, când doi concesionari au obținut consolidarea asupra aceluiaș teren, și când, prin urmare, amândoi pot invoca dispozițiunile legii relative la efectul consolidării.

2. Conflictul între doi concesionari, cari și unul și altul, invoacă aceleași dispozițiuni ale legii, nefiind prevăzut de legea specială, urmează, pentru soluțiunea lui, să recurgem la principiile dreptului comun, după care instanța care a pronunțat hotărirea este chemată să le explice și să determine înțelesul și întinderea acelor dispozițiuni.

Astfel, când executarea unei hotăriri de consolidare întâmpină obstacol într'o altă hotărire, cu aceleași efecte și pronunțată de aceeaș instanță, acea instanță, adică comisiunea prevăzută de art. 5 al legii, e în drept să rezolve conflictul, determinând care este întinderea cuprinsă în fiecare din hotăririle sale; că dacă această comisiune nu funcționează în permanență, ea poate fi convocată pentru a rezolva asemenea contestațiune. *Cas., s. II, 196/908.* 2 10

3. Art. 16 din Legea dela 1904, pentru regularea

și consolidarea dreptului de a exploata petrolul și ozocherita pe proprietățile particulare, prevede în mod categoric că minorii pot concede terenul lor pe termen maximum de 20 ani, cu condiția însă ca actele să fie transcrise și ca concesiunile atât cele în viitor, cât și cele din trecut, să fi fost date cu avizul favorabil al consiliului de familie și omologarea justiției.

Că de aci rezultă că intenția legiuitorului a fost de a declara valabile numai acele concesiuni acordate de tutori, atât în viitor, cât și înaintea aplicării legii din 1904, pentru care s'a obținut avizul consiliului de familie și omologarea justiției.

4. Deși art. 6 din Legea de consolidări cere prezența președintelui sub pedeapsa de nulitate, însă această dispoziție trebuie să fie pusă în concordanță cu art. 5 și 8 din Legea vacanțelor care arată modul compunerii tribunalului.

Că de aci rezultă că în timpul vacanțelor comisiile de consolidări pot fi prezidate de președintele secției vacanțelor, iar art. 11 din regulament care prescrie că în timpul vacanțelor comisia trebuie prezidată tot de primul-președinte, acolo unde sunt mai multe secțiuni de tribunal, chiar dacă el nu ar fi ca președinte de vacanță; această dispoziție fiind prescrisă într'un regulament și cerând alte formalități decât cere legea, pe baza căreia a fost făcut regulamentul, nu poate să fie aplicată. *Cas. s. I, 390/908* 22 170

5. Conform art. 2 din Legea asupra concesiunilor terenurilor petrolifere, dacă sunt mai multe acte de concesiuni asupra aceluiaș teren toate autentificate și transcrise special, concesiunea cea dântăi are a fi preferită, și deci aceia are a fi consolidată. *C. Buc. s. II, 109/909* 35 274

6. În virtutea principiului devolutiv al apelului din dreptul comun, în instanța de apel se pot invoca și administra toate probele cari n'au fost făcute la prima instanță, și acest principiu are a fi admis și în materie de concesiuni petrolifere, întru cât nu există vreo dispozițiune derogatorie nici în art. 7 din lege, care institue dreptul de apel, nici în vreun alt text de lege.

Prin urmare, în materie de concesiuni petrolifere proba cu martori poate fi cerută în instanța de apel. *Cas. s. I, 162/909* 39 310

7. O obște de locuitori improprietăriți formează o seamă de indivizi, creiați codevălmași la 1864, așa că stăpânirea unuia profită tuturor codevălmașilor, adică acelora cari au fost improprietăriți odată cu el sau autorii lui la 1864, așa că obștea poate prescrie; și în acest caz proba cu martori este admisibilă spre a se dovedi prescripțiunea.

Faptul că o parte din locuitori, cari au cedat un teren petrolifer, nu ar fi semnat actul, nu se poate inv. ca decât de acei locuitori coproprietari cari n'au luat parte la acte, iar nicidecum de Stat, care nu are nici un interes în această privity.

Conform art. 276, alin. V din Procedura civilă, un judecător poate fi recuzat dacă este rudă cu părțile ori are vreun interes personal, dacă este administrator al vreunui stabiliment public sau societate, cari se află interesate în proces.

Prin urmare, un inginer care face parte din comisiunea de consolidare a terenurilor petrolifere, ca șef al regiunii miniere, făcând serviciul său la Ministerul industriei, nu are nici o legătură cu Ministerul domeniilor, care se judecă pentru un drept al său personal; iar inginerul, deși este

funcționar al Statului, el face parte din o comisiunea de consolidare care se guvernează de legea ei specială, așa că nu este în nici unul din cazurile prevăzute de art. 276, alin. V. din Procedura civilă, pentru a fi recuzat.

Din diferitele dispozițiuni ale Legii de consolidare din 1904, rezultă că singura cădere și preocupare a comisiunii instituită este să vadă dacă se află în fața unui proprietar aparent al terenul concesionat, sau, mai bine zis, în fața unui posesor real în condițiunile art. 1846 și 1847 din Codul civil, iar nu în fața unui uzurpator, având în vedere și buna credință a concesionarilor, fără ca aceste dispozițiuni ale Legii de consolidare să implice ideea că această comisiune ar fi chemată să judece dreptul de proprietate, atunci când cei chemați înaintea ei ar formula asemenea pretențiuni. *Com. de consol. petrolifere Prahova, 23 Martie 909.* 39 310

Observație de Stelian Popescu

8. Potrivit dispozițiunilor art. 18 din legea pentru regularea și consolidarea drepturilor de a exploata petrolul, se face pasibil de penalitatea prevăzută de art. 333 din Codul penal cel care cu bună știință acordă concesiunea pe un teren ce nu-i aparține.

Prin urmare, condițiunea de esență fiind a se face dovada de către cel care raclamă că terenul concedat aparține altuia, în acest caz fiind vorba de un drept de proprietate asupra unui bun imobiliar de o valoare însemnată, proba testimonială nu poate fi operantă, întru cât concedentul posedând în momentul concedării, era presupus cel puțin proprietar până la proba contrarie, probă ce nu se putea face cu martori. *Cas., s. II 2641/909* 75 604

CONSTRUCTOR DE BUNA CREDINȚA. Dacă este adevărat că proprietarul care a depășit limitele terenului său și, grație încălcării, a întins construcțiunea și asupra terenului vecinului, când este de bună credință i se recunoaște dreptul la o indemnitate; acest drept însă încetează când acea construcție nu-i prezintă nici o utilitate proprietarului vecin sau îl prejudiciază, și în acest din urmă caz, cel ce face încălcarea fără să-i fie utilă e ținut a-i plăti cel puțin valoarea terenului proprietarului încăleat. *Trib. Ilfov, s. III, 334/909* 66 535

CONTENCIOS ADMINISTRATIV:

- Comisiune permanentă de instrucțiune, 6.*
- Consiliu superior al agriculturii, 1.*
- Funcționari imamovibili, 3, 4.*
- Inchiderea unei drogherii, 8.*
- Invățământ profesional, 5.*
- Legea sanitară, 9.*
- Punerea în retragere a unui ofițer, 2.*
- Salubritatea și soliditatea clădirilor, 7.*

1. Nu este competentă secția a treia a Curții de casație de a judeca ca Contencios administrativ, pe temeiul art. 4, litera h din Legea Curții de casație din 1905, recursul îndreptat în contra încheierilor Consiliului superior al agriculturii, prin care se aprobă încheierile comisiilor regionale relativ la dijmă, prețurile muncilor, prețul arendărilor pe bani, etc., către țărani muncitori de pământ. *Cas., s. III, 361/908* 4 32
2. Punerea la retragere din oficiu a unui ofițer, pentru slăbiciuni corporale sau mentale, se face după avizul Consiliului superior al armatei. În asemenea caz, Contenciosul administrativ nu este chemat decât a judeca dacă punerea la

retragere s'a făcut cu respectarea formelor legale, iar nicidecum de a intra în examinarea exactității faptelor apreciate de Consiliu superior al armatei. *Cas., s. III, 322/908* 9 69

3. In opozițiune cu funcționarii amovibili, a căror situațiune este lăsată cu totul la discrețiunea autorității superioare de care depind, urmează să fie considerați inamovibili toți acei funcționari cărora prin diferite legi organice li s'a asigurat stabilitatea în acest sens că întocmirea său mutarea lor este subordonată îndeplinirii unor anume forme prevăzute în acele legi; că acestor funcționari, pentru a li se garantă și mai mult stabilitatea, Legea Curții de casație, prin art. 4, litera *i*, le-a deschis calea recursului.

4. După art. 34 din Legea învățământului secundar, profesorii cu titlu provizoriu cari se vor dovedi incapabili, imorali sau vătămători școlii, vor putea fi destituiți în urma hotărârii motivate a Consiliului inspectorilor învățământului secundar, aprobată și de Consiliul permanent de instrucțiune; că de aci rezultă că asemenea profesor trebuie să fie considerat ca inamovibil în sensul art. 4, litera *i*, din Legea Curții de casație, și, deci, recursul său direct la Curtea de casație este admisibil în principiu.

5. Învățământul profesoral deși atârână de Ministerul agriculturii și domeniilor, totuș datorile și retribuițiunea acestor profesori se regulează după prescripțiunea legilor de instrucțiune publică, întru cât Legea învățământului profesional nu prevede contrariu; că de aci urmează că ei nu pot fi destituiți decât în urma unei hotărâri motivate a Consiliului inspectorilor, aprobată și de Consiliul permanent de instrucțiune.

6. Legea neprescriind ca Comisiunea permanentă de instrucțiune să fie constituită în totdeauna în complectul ei de trei membrii, de aci urmează că hotărârile date numai cu majoritate de doi sunt valabile. *Cas., s. III, 112/909* 60 484

7. După art. 99, alin. 10, din Legea pentru organizarea comunelor urbane, se prevede că măsurile de poliție comunală, în ce privește salubritatea și soliditatea sau siguranța clădirilor, se aplică de primar conform legilor și regulamentelor; iar după art. 100 din aceeaș lege, contravențiunile la regulamente se judecă de urgență de instanțele judecătorești competente, cari, după cererea comunei, pot condamna pe contravenienți la executarea lucrărilor prescrise de dânsule.

Prin urmare, primarul unei comune nu poate somă pe o persoană să-și dărâme imobilele găsite în stare de ruină, fără ca această stare a imobilelor să fie constatată printr'o hotărâre de către instanța judecătorească competentă. *Cas., s. III, 268/909* 74 599

8. Când cererea introductivă de instanță consistă în redeschiderea unei drogherii și condamnarea Ministerului de interne la daune, un asemenea proces nu intră și nu este prevăzut în nici unul din cazurile prescrise de art. 4 din Legea Curții de casație, care determină cazurile în cari conflictele dintre particulari și administrație urmează a se judecă de contencios.

9. După art. 2 din regulamentul pentru vânzarea substanțelor medicamentoase brute și a materiilor toxice, ținerea precum și vânzarea medicamentelor preparate din substanțe medicamentoase brute prin intervenirea artei farmaceutice,

preparațiuni chimice și alte operațiuni ca: solvări extracțiuni, amestecări, divizări, etc, este exclusiv rezervată farmaciștilor în oficiile farmaceutice autorizate, permițându-se însă droghiştilor, chiar farmaciști de profesie, ca să țină în drogherie și să vândă farmaciștilor acele extracte cu ridicata, cari se importă gata din străinătate.

Prin urmare, se consideră ca contravenient, și se pedepsește conform legii sanitare, droghistul, chiar farmacist de profesie, care contravine dispozițiunilor sus citatului articol, pedepse cari se pronunță de către Ministerul de interne în urma avizului conform dat de comisia farmaceutică și consiliul superior. *C. Buc., s. II, 9 Sept. 909* 76 613

Vezi și «Recurs în casație»

CONTESTAȚIE.—1. Intențiunea legiuitorului când a edictat art. 400 din Proc. civilă a fost nu de a face posibilă adăugarea de noi dispozițiuni în hotărârile judecătorești, ci de a face posibilă interpretarea înțelesului și întinderii dispozițiunilor existente, dispozițiuni cari ar fi obscure, nedeluzite, și ar lăsa loc la diferite înțelesuri. *C. Craiova, s. II, 56/908* 46 373

2. După art. 402 din Proc. civilă, termenul de apel în materie de contestație este o lună dela pronunțare, și acest termen se sfârșește în ziua lunii corespunzătoare cu ziua punctului de plecare, conform art. 730 din Procedura penală. Astfel, dacă o sentință s'a pronunțat la 17 Iunie, apelul în contra acelei sentințe făcut la 18 Iulie este tardiv. *Cas., s. II, 57/909* 61 491

CONTESTAȚIE LA EXECUTARE.—1. După art. 402 din Procedura civilă, termenul de recurs în contra deciziunilor Curților de apel, date în materie de contestație la executarea silită, este de o lună de la data pronunțării deciziunii, și această dispoziție se aplică în genere la recursuri în materie de contestație la executare silită, fie că se face recurs contra sentințelor tribunalelor cari statuiază în apel, fie că se face recurs contra deciziunilor Curților de apel, întru cât nu există o dispoziție deosebită pentru sentințele tribunalului, și nu e nici o rațiune de a face vreo distincere. *Cas., s. II, 152/908* 2 10

2. Dreptul de contestație la executare, acordat prin articolul 403 din Proc. civilă, nu este închis, prin expirarea termenului fixat de acest articol, decât acelor cari au fost citați în instanța de executare, iar nu și terților cari n'au figurat în instanță. *Cas., s. II, 196/908* 2 10

3. Hotărârea dată față cu autorul lui este opozabilă succesorului cu titlul particular, când este anterioară dobândirii drepturilor lui, sau îndeplinirii formalității transcrierii, dacă este vorba de un imobil, ori de un drept real imobiliar; că succesorul particular numai atunci este considerat ca terțiu, când titlul lui de achizițiune a devenit opozabil terților, înainte de hotărârea dată față cu autorul lui.

Prin urmare, succesorul cu titlu particular, neputând să aibă mai multe drepturi decât autorul său, și din moment ce este judecat că acesta nu avea nici un drept asupra unui pământ, nici legatarul cu titlu particular nu se poate pretinde proprietar al acelu pământ. *C. Buc., s. I, 23 Septembrie 1909* 62 502

CONTOPIRE DE PEDEPSE.—Pedepsa prevăzută de art. 184 din Codul penal fiind dela un an până la doi ani, și întru cât diferitele pedepse ce s'au

aplicat unor inculpați, dați în judecată și pentru acest fapt, nu a întrecut acest maxim, nu se poate admite o cerere de contopire fără a se viola principiile art. 40 și 43 din Codul penal. *Cas., s. II, 726/909* 70 565

CONTRACTE. — Contractele prin corespondențe în dreptul civil (*Monografie de Eugen Petiț*). 52 417

CONTRACT DE ANTICREZA.—1. Deși anticreza constituie un drept real și imobiliar, totuși contractul scris și transcrierea lui nu se cere *ad solemnitatem*, ci *ad probationem* cu atât mai mult cu cât legiuitorul român s'a depărtat de cel francez prin faptul că cere un contract scris numai dela 150 lei în sus.

2. Transcrierea actului de anticreza este cerută de legiuitor numai spre a fi opozabil actul și terților persoane; în ce privește însă părțile contractante el este perfect valabil chiar fără această transcriere.

3. Dispozițiunile art. 1697 din Codul civil, după cari fructele imobilului se impută asupra dobânzilor datorite și apoi asupra capitalului creanței, trebuie luat în sensul că numai dacă prisoșesc din fructe ele se vor impută și asupra capitalului. *Tribunalul Muscel, 106/909* 49 398

Observație de d-l I. S. Codreanu

CONTRACT DE ARENDARE:

Condițiune rezolutorie, 7, 10.

Deconfitura arendașului, 2.

Obligațiile arendașului, 1, 3.

Ordonanță de evacuare, 6.

Plata arenzii, 4, 5.

Rearendare, 9.

Renunțare, 8.

1. Arendașul având obligația de a cultiva moșia arendată ca un bun proprietar, nu poate s'o părăsească, lăsând-o pe seama unei persoane străine de orice raport juridic cu proprietarul.
2. Când arendașul devine insolubil sau cade în deconfitură, proprietarul poate cere rezilierea contractului.
3. Neîndeplinirea obligației arendașului, impusă prin art. 1455 din Codul civil, de a înzestra moșia arendată, poate da loc la rezilierea contractului, motivele art. 1455 fiind atât asigurarea arenzii și, în consecință, a privilegiului proprietarului, cât și mai cu seamă asigurarea unei bune culturi a pământului. *Trib. Iași, s. III, 163/908* 7 54

Observație de d-l D. Alexandresco

4. În lipsă de o convențiune, plata arenzii trebuie, conform art. 1104 din Codul civil, să se facă la domiciliul arendașului.
5. Când proprietara, prin căsătorie, își schimbă domiciliul, arendașul nu poate fi obligat să facă plata la noul ei domiciliu, fiindcă nu se poate îngreui poziția lui printr'un fapt al proprietarei. În asemenea caz ne mai putându-se executa convențiunea stabilită în contract, de a plăti arenda la domiciliul ce avea atunci proprietara, locul plății se va determina după dreptul comun, adică el va fi la domiciliul arendașului.

Părțile însă, și în urma schimbării domiciliului proprietarei, pot derogă dela dreptul comun, așa ca plata să se facă tot la domiciliul proprietarei, și această derogare poate rezultă fie dintr'o convenție formală, fie din alte împrejurări din cari să se vadă lămurit existența ei. *Tribunalul Argeș, 234/908* 17 133

Observație de d-l D. Alexandresco

6. Partea este în drept să renunțe la executarea unei ordonanțe prezidențiale de evacuare, dată conform art. 2 din Legea proprietarilor, fără ca pentru aceasta să fie nevoie de consimțământul părților contra cărora eră dată, intru cât dâșii n'au fost chemați și nici n'au luat parte la darea ei; că, în asemenea caz, ordonanța de evacuare se consideră ca neexistentă, iar contractul la care se referă rămâne să-și producă efectele sale prin voința părții care singură a luat parte la rezilierea lui, reziliere de care n'a mai voit să uzeze.

7. Imprejurarea că proprietarul sau arendașul, în loc să uzeze de condițiunea rezolutorie expresă dintr'un contract, a pus sechestrul asigurător pentru plata arenzii datorite, nu poate fi considerată ca o renunțare la condițiunea rezolutorie.

8. Renunțările fiind de drept strict, simpla îngăduire a proprietarului față de arendaș, de a i se plăti arenda cu câteva zile în urma termenului stipulat în contract, nu poate constitui o renunțare pentru totdeauna la clauza pactului comisoriu expres, prevăzut în contractul de arendare. *C. Galați, s. I, 5 Iunie 1909* 67 542

9. Conform art. 1464 din Codul civil, dacă după expirarea arendării arendașul continuă și se lasă în posesiune, atunci se formează o nouă arendare cu efectul arătat la art. 1462, adică că aceea arendare se consideră făcută pentru tot timpul necesar ca arendașul să culeagă toate fructele ei.

Prin urmare, vechiul contract de arendare expirat continuă ași produce toate efectele sale în privința celorlalte condițiuni și stipulațiuni cuprinse într'insul, afară de aceea relativă la termen, și această soluție trebuie să fie admisă și atunci când arendarea s'a sfârșit prin rezilierea contractului, de oarece nu este nici o rațiune ca să distingem între acest caz și acela când arendarea s'a sfârșit prin expirarea termenului.

10. Chestiunea de a se ști dacă partea a renunțat la clauza rezolutorie expresă dintr'un contract, este o chestiune de apreciere a intențiunii părților, care nu poate fi censurată de Curtea de casație, dacă instanța de fond motivează de unde și-a făcut convingerea. *Cas., s. I, 285/909* 69 555

Vezi și «Contract de locațiune»

CONTRACT DE EMBATIC.—Despre contractele embaticare ale viilor distruse de filoxeră. (*Monografie de Dr. G. Mandy*) 15 113

CONTRACT DE LOCAȚIUNE:

Culpa locatarului, 1.

Daune, 5.

Distrugerea parțială a imobilului, 3.

Indiviziune, 11, 12.

Obligațiunile locatarului, 10.

Obligațiunile locatorului, 2, 6.

Oferte reale, 8, 9.

Plată, 4.

Reziliere, 7.

1. Locatarul din culpa căruia contractul de locațiune a fost reziliat, este cu drept cuvânt condamnat să plătească locatorului chiria pe un semestru, cât timp acest imobil a rămas neînchiriat. *C. apel Lion, 16 Noembrie 1908* 11 88

Observație de d-l D. Alexandresco

2. Deși, după art. 1420 din Codul civil, locatorul e dator, între altele, de a predă locatarului lucrul închiriat și a face ca locatarul să se folosească

neimpiedicat în tot timpul locațiunii, totuș, după dispozițiile art. 1101 din Codul civil, aplicabil și la contractele de locațiune autoritatea judecătorească poate, după cererea debitorului, și chiar din oficiu, apreciind împrejurările, să acorde termene pentru executarea obligațiunii, și aceasta cu atât mai mult când neexecutarea obligațiunii este datorită unui caz de forță majoră.

3. Deși este adevărat că, după dispozițiunile art. 1423 și 1439 din Codul civil, dacă lucrul închiriat s'a stricat în totalitate sau s'a făcut netrebnic de obișnuita întrebuințare, locatarul e în drept a cere desființarea contractului, această dispozițiune însă nu se aplică decât atunci când imobilul a fost distrus în întregime, iar nu și în cazul când s'a distrus numai accesoriile imobilului, de minimă importanță, caz în care locatarul este în drept a cere numai o scădere din prețul arenzii, proporțional cu micșorarea folosinții porțiunii imobilului care a fost distrus și a duratei timpului în care a fost privat locatarul.
4. În principiu, orice plată presupune o datorie, și cel ce a plătit fără să fie dator este în drept a cere repetițiunea sumei.
5. O cerere de daune ca să fie întemeiată trebuie ca, în afară de culpă, ea să fi cauzat prejudiciu.
6. Dacă este adevărat că locatarul, în caz de neîndeplinirea obligațiunilor locatorului, e în drept a cere rezilierea contractului sau reducerea chiriei, nici un text de lege însă nu-l îndrituiește, fie a reține arenda, fie a nu executa îndatorirea de a plăti prețul locațiunii la termenele stipulate. *Trib. Ilfov s. II, 27 Octombrie 1908* 15 117

Observație de d-l D. Alexandresco

7. Contractul de locațiune nu este reziliat de plin drept din cauză că lucrul s'a făcut netrebnic spre obișnuita lui întrebuințare, ci trebuie ca chiriașul, care are alegerea întru a sili pe proprietar a executa convenția sau a cere desființarea, să facă cerere înaintea justiției pentru rezilierea contractului. *Cas., s. I, 414/908* 34 266
8. Dacă se poate susține, în drept, că ofertele reale, spre a fi valabile, trebuiesc făcute în conformitate cu dispozițiunile art. 1115 din Codul civil, totuș această formalitate este cerută de lege numai în scopul de a se curmă incertitudinea dacă creditorul unei sume a refuzat sau nu a primi chiria, ori dacă este cert că proprietarul a refuzat a primi chiria datorită, această lipsă de formalitate cu ocazia ofertei reale nu poate fi de natură a invalida oferta. *C. București, s. I, 150/909* 48 388
9. Ofertele de plată, ca să fie liberatorii, trebuie să fie valabile făcute; iar între condițiunile de valabilitate art. 1115, alin. 6, din Codul civil prevede ca ofertele să fie făcute în locul ce s'a hotărât pentru plată.

Prin urmare, chiria fiind portabilă la domiciliul proprietarului, oferta, ca să fie valabilă, trebuie să fie făcută la acel domiciliu, iar nu aiurea. *Trib. Ilfov, s. I, 3392/909* 48 390

10. Conform art. 1430 din Codul civil, locatarul fiind obligat a uză de lucrul închiriat după cum se arată în contract, sau în modul în care n'ar putea să rezulte vreo vătămare pentru locator, de aici rezultă implicit pentru locatar dreptul în privința caselor, de a le aduce modificări spre a-și înlesni folosința sa, întru cât aceste modificări nu alterează soliditatea sau forma primitivă a imobilului și întru cât el va restitui acest imobil,

la expirarea contractului, în starea în care l-a primit.

În baza acestor principii, atât doctrina cât și jurisprudența sunt de acord spre a decide că locatarul poate, în interesul folosinței sale, să înființeze sau să desființeze ziduri despărțitoare de paianțuri, fie pentru mărirea sau micșorarea apartamentelor, și aceasta cu atât mai mult cu cât acest drept i-a fost rezervat prin contract și cu cât exercitarea lui nu atinge întru nimic soliditatea imobilului închiriat, și nu aduce nici o jignire proprietarului sau celorlalți locatari ai aceluiaș imobil. *Trib. Ilfov, s. III, 19 Maiu 1909* 53 428

Observație de d-l D. Alexandresco

11. În timpul stării de indiviziune fiecare din comuniști are dreptul asupra totalității imobilului, unul din ei neputând exercita dreptul tuturor. Prin urmare, unul din moștenitorii indivizi nu poate închiria partea indiviză dintr'un imobil. *Trib. Ilfov, s. III, 578/909* 80 647
12. Deși este adevărat că în principiu, pentru ca un contract de închiriere să fie valabil și opozabil coproprietarului indiviz, trebuie să fie consimțit și de acesta, totuș acest consimțământ poate fi exprimat nu numai în mod expres, dar și în mod tacit.

Prin urmare, când unul din moștenitorii indivizi a figurat la facerea unei chitanțe care țineă loc de contract prin semnarea lui ca martor în acea chitanță, prin aceasta el a consimțit în mod tacit la închirierea făcută, și deci acel contract îi este opozabil. *C. Buc., s. IV, 53/909* 83 669

Vezi și «Contract de arendare»

CONTRACT DE LOCAȚIUNE DE SERVICII.—1.

Într'un contract de locațiune de servicii, patronul, prin chiar natura lucrurilor, se obligă a garanta lucrătorilor săi siguranța vieții lor, în care scop trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a preîntâmpina orice pericol inerent lucrării sau muncii lor; însă nu este mai puțin adevărat că și lucrătorii, la rândul lor, se obligă a respecta precauțiunile și măsurile ce s'ar lua de patron, aceasta cu atât mai mult cu cât prin contractul încheiat între părți se nasc obligații reciproce; iar patronul nu poate fi scutit de obligația sa decât dovedind că accidentul s'a întâmplat din culpa lucrătorului sau din caz fortuit ori forță majoră, conform principiilor trase din dispozițiunile art. 1082 și 1083 din Codul civil.

De altfel, doctrina și jurisprudența au mers și mai departe, când e vorba de accidente întâmplate lucrătorilor în executarea contractelor de locațiune de servicii, susținând cu drept cuvânt că patronul, pe lângă că trebuie să plătească lucrătorului salariul promis conform contractului, mai trebuie încă să vegheze la siguranța vieții, și chiar să-l apere în contra propriei sale neexperiențe sau imprudențe. *Trib. Vâlcea, 203/909* 42 338

2. Deși este adevărat că în contractul de locațiune de servicii pe timp nedeterminat, fiecare din părțile contractante poate să concedieze pe cea altă la orice epocă, însă, după dispozițiunile art. 970 din Codul civil, convențiunile nu obligă numai la aceea ce este expres într'insele, dar și la toate urmările ce echitatea cere ca cel concediat să fie prevenit cu câțva timp mai înainte.

Astfel, dacă funcționarul unei bănci a fost concediat în mod brusc și fără motive puternice, banca fiind în culpă e obligată la daune către funcționarul concediat, daune cari trebuie să re-

- prezinte salariul pe un timp suficient, pentru ca concediatul să-și poată găsi o altă ocupație. *C. București, s. I, 38/909* 64 518
- CONTRACT DE MUNCA.**— Patronul care concediază un lucrător n'are de justificat îndepărtarea lui: lucrătorul trebuie să dovedească că patronul a comis o greșală, abuzând de dreptul său de a rezilia contractul. Și faptul patronului de a fi concediat un lucrător, pentru a-l înlocui printr-altul mai tânăr și mai capabil, nu constituie o greșală. *Cas. franceză, 1 Iunie, 1908* 27 216
- Observație de d-l V. G. Cristofor**
- CONTRACT DE SAMSARIE.**— Un contract de samsarie nu poate cuprinde altceva decât punerea în raport a părților doritoare de a contracta, cum și mijlocirea pentru înlăturarea divergențelor până când prin stăruințele intermediarului s'a ajuns la încheierea convențiunii în vederea căreia intervenise; și afacerea, odată ajunsă la acest stadiu, obligațiunea isitului este îndeplinită și salariul convenit pentru muncă și alergăturile lui rămâne datorit, orice s'ar întâmplă în urmă, afară, se înțelege, de cazurile de fraudă și rea credință. *Cas., s. III, 176/909* 62 501
- CONTRAVENȚIUNE.**— Art. 62 din Codul penal nu se aplică la contravențiuni. *Trib. Dorohoi 279 din 1909* 23 183
- Adnotație de d-l Șt. Scriban**
- CONTRAVENȚIUNI LA LEGEA BAUTURILOR SPIRTOASE.**— 1. Prin Legea pentru așezarea și administrarea impozitului asupra băuturilor spirtoase, astfel cum a rămas în vigoare în urma modificării din 7—8 Octombrie 1900, suprimându-se dispozițiunile art. 33 din lege, legiuitorul a voit a lăsa la aprecierea instanțelor judecătorești gravitatea neîndeplinirii formalităților prevăzute de art. 31, spre a se putea pronunța nulitatea proceselor-verbale numai în cazurile când ar cuprinde omisiuni esențiale.
- Prin urmare, când se constată că formalitatea arătării domiciliului agentului care a constatat contravenția nu este substanțială, întru cât nu s'a contestat la instanța de fond existența și competența aceluia agent, nu se poate anula procesul-verbal pentru neîndeplinirea acestei formalități. *Cas., s. III, 256/908* 4 31
2. În materie de contravenție la Legea băuturilor spirtoase, fixarea condamnățiilor aparține autorităților financiare cari pronunță condamnațiunea, iar nici de cum tribunalelor cari nu pot decât sau că confirme procesul-verbal de condamnățiune, dacă-l găsește făcut în mod legal, sau să-l anuleze în caz contrar, dar nu pot modifica condamnățiunea cuprinsă într'insul.
- Prin urmare, când pedeapsa confiscării ce este prevăzută de art. 12 din Legea fondului comunal și art. 26 din Legea băuturilor spirtoase a fost aprobată de Ministerul de finanțe, tribunalul nu poate să desființeze această pedeapsă. *Cas, s. III, 259/908* 6 43
- CONTRAVENȚIE LA LEGEA LICENȚELOR.**— Conform art. 1 din Legea licențelor dela 1904 și art. 1 și 3 din aceeași lege dela 1908, nimeni nu poate vinde băuturi spirtoase de orice fel și calitate, cu ridicata sau cu amănuntul, decât în puterea unui brevet special liberat de Ministerul finanțelor, și plătind pe lângă patentă taxa de licență după deosebirile prevăzute în lege; faptul că o persoană făcuse demersurile necesare pen-

- tru a obține brevetul, dar Statul a întârziat liberarea lui, nu dă dreptul acelei persoane de a continua comerțul fără a posedă brevetul ce se liberează în vederea persoanei ce voește a exercita comerțul. *Cas., s.-unite, 4/909* 44 350
- CONTRAVENȚIUNI LA LEGILE ȘI REGULAMEN-TELE COMUNALE.**— Deși, după dispozițiunile art. 4 din legea poliției comunale din 1902, primarul și ajutorul său pot în persoană sau delega pe funcționarii tehnici și sanitari a constata abaterile dela legi, regulamente și ordonanțe comunale; dar, întru cât prin legea posterioară a poliției generale se pune principiul că poliția Statului exercită poliția generală asupra Statului și comunelor, iar prin art. 6 se determină ofițerii de poliție cari pot încheia acte pentru constatarea infracțiunilor la legi și regulamente, de aci rezultă că dispozițiunile din legea poliției comunale au fost abrogate, așa că abaterile la regulamentele și ordonanțele comunale nu mai pot fi constatate de funcționarii tehnici ai comunei cu delegația primarului. *Trib. Ilfov, s. III, 467/909* 59 476
- CONTRAVENȚIUNI LA LEGEA DE ORGANIZARE A COMUNELOR RURALE.**— Contravențiunile la art. 144 din legea organizării comunelor rurale, constituind un delict față cu pedeapsa ce se aplică pentru asemenea contravențiuni, iar legea care prevede asemenea contravențiuni ne fiind cuprinsă în enumerațiunea art. 51 din Legea judecătorilor de ocoale, această contravențiune nu se poate judeca decât în primă instanță, cu drept de apel și fără drept de opoziție pen ru cel judecat în lipsă. *Jud. Costești-Argeș, 1102/909* 81 656
- CONTRAVENȚIUNI LA LEGEA TIMBRULUI.**—
1. Dacă este adevărat că în anumite contravențiuni, precum acelea la Legea monopolului tutunului și acelea la Legea vămilor, procesul-verbal de constatarea contravențiunii este baza necesară a urmăririi, și lipsa sau nulitatea lui face ca acel proces-verbal să nu mai poată servi la dovedirea faptului, nu tot astfel este în materie de contravențiuni la Legea timbrului, în care o asemenea dispozițiune nu este prevăzută de legiuitor.
 - Prin urmare, în asemenea materie, procesul-verbal de contravenție poate fi completat la instanța de fond cu orice dovezi admise de lege, cum ar fi: proba cu martori și interogatoriul, întru cât Legea timbrului nu consacră nici o excepțiune la dreptul comun. *Cas., s.-unite, 12/908* 5 36
 2. După art. 85 din Legea timbrului un comerciant încetează de a fi contravenient numai în cazul ținerii efective a registrelor sale, iar nu și atunci când posedă numai de formă niște registre în cari nu s'a trecut nici o operațiune comercială.
 3. Dacă este învederat că un comerciant care nu posedă registre trebuie să plătească o amendă egală cu taxa patentei pe un an, în aceea amendă însă trebuie calculată numai patenta propriu zisă ce plătește comerciantul, fără să intre în calcul și zecimile ce se plătesc pe lângă patentă, acele zecimi ne făcând parte din contribuția patentei propriu zisă. *Trib. Covurlui, s. II, 337/908* 11 87
- Vezi și «Taxa de înregistrare» și «Timbru»
- CONTRAVENȚIUNI LA LEGEA VĂMILOR.**— 1. În materie de contravențiuni la legea vămilor, condamnățiunile la amendă au caracter civil și nu pot fi pronunțate decât de instanțele civile, fără

nici o intervenție a Ministerului public, fie că partea osândită la amendă ar recurge la calea apelului prescrisă de art. 213 din legea vămilor, fie că tribunalul ar fi sesizat prin o acțiune directă introdusă de agenții vămilor în cazuri de contrabandă neflagrantă, prevăzută de art. 199 din zisa lege. *Trib. Covurlui, s. II, 18 Noembrie 1908* 75 605

2. Conform art. 215 din legea vămilor, procesele-verbale de constatarea contravențiilor, cari sunt supuse aprobării administrațiunii superioare, fac probă în justiție până la înscrierea în fals; iar tribunalele nu pot admite contra unor asemenea procese-verbale alte nulități decât acelea rezultând din omisiunea formalităților prescrise de lege; de aci rezultă că textul art. 215 fiind o derogatiune la principiile ordinare de probă, *per a contrario* reiese evident că asemenea nulități nu pot fi invocate fie pentru omisiunile cuprinse în procesele-verbale dresate conform art. 199 din legea vamală, fie pentru lipsă de somație, și că asemenea procese-verbale pot fi combătute prin orice dovezi prescrise de dreptul comun.

3. Din natura și felul contravențiilor vamale, și în special din dispozițiunile art. 192 din această lege, rezultă că constituie faptul de contrabandă nu numai cazul când cei interesați a face un import sau export cu bună știință înfrâng dispozițiunile legii vamale, dar chiar faptul de a se încălca o prohibițiune, fie numai spre a se înlătura îndeplinirea unor formalități cu rea credință, sau din neștiință, ori neglijență.

4. Contrabanda tarifată sau prohibită la import fie prin locurile hotărâte prin lege pentru operațiunile vamale, fie prin locuri ascunse sau interzise trecerii, se pedepsește după normele prevăzute de art. 193 din legea vamală. *Trib. Covurlui, s. II, 28 Sept. 1909* 75 605

5. Art. 214 din legea vămilor, care reglementează căile de atac contra sentințelor tribunalului date în materie de contravențiuni și contrabande la acea lege, nedistingând între cazul când tribunalul e sesizat pe calea apelului contra deciziunii administrațiunii vămilor și cazul când tribunalul ar fi sesizat direct, conform art. 199 din lege, e evident că sentința ce va pronunța tribunalul va fi în primă și ultimă instanță, și, ca atare, conform art. 20, alin. 1, din legea organizării judecătorești, tribunalul are a fi constituit în complet de doi judecători, căci nu e nici o rațiune ca unele contravențiuni să fie judecate în ultimă instanță, iar atele în apel. *Trib. Covurlui, s. II, 243/909* 75 606

CONVENȚIUNI. — 1. Conform art. 948, 966 și 968 din Codul civil, în materie de convențiune, fiind esențial ca ea să aibă o cauză licită spre a fi valabilă, urmează de aci că într-o convențiune intervenită între părți trebuie a se examina și dacă este sau nu contrarie ordinii publice. În cazul când o asemenea convențiune ar cuprinde o cauză ilicită, ea urmează prin consecință a fi declarată ca nulă după cererea uneia din părțile contractante, chiar și dacă ea va fi fost executată câtva timp. *Trib. Com. Ilfov, 1086/908* 10 75

2. Conform art. 969 din Codul civil, convențiunile legal făcute au putere de lege între părțile contractante; iar art. 34, alin. 6, din Legea Curții de casație dă drept Curții a se ocupa de o preținsă rea interpretare a unei convențiuni, nu-

mai în caz când interpretarea dată prin hotărârea atacată ar schimba însuș natura convențiunii.

Prin urmare, Curtea de casație e obligată să ție ca suveran constatate și apreciate faptele în materialitatea lor, atunci când instanța de fond prin aprecierea faptelor și a clauzelor, precum și a concluziunilor trase din-aceia apreciere n'a schimbat natura convenției. *Cas., s. I, 230/909* 74 596

3. Consimțământul într-o convențiune poate fi dat fie prin act scris, fie prin concursul părții în act, adică poate fi sau expres sau tacit; însă, pentru a se deduce aceasta, se cere nu prezența părții, ci concursul ei, adică ca ea să figureze nu în calitate de asistent, dar în calitate de parte, jucând un rol activ.

Astfel, din faptul de a semna ca martor într'un act, nu se poate trage consimțământul aceluși martor la acel act. *Trib. Ilfov, s. III, 578/909* 80 647

Infirmată de Curtea de apel, s. IV, prin decizia No. 53/909

Vezi și cuvântul: «Contracte»

CUMUL DE DELICTE. — Când instanța de apel aplică circumstanța agravantă a cumulului de delict, fără ca aceasta să fi fost obiectul desbaterilor dinaintea ei, nesocotește prin aceasta dreptul de apărare și violează dispozițiunile art. 186 și 205 din Procedura penală, căci a privat pe parte de dreptul de a se apăra asupra circumstanței agravante din art. 40 din Codul penal, neputându-se stabili dacă faptul imputat părții are a fi privit ca o serie de delict singurate, sau ca o continuitate a unuia și aceluiaș delict succesiv. *Cas., s. II, 1324/908* 27 213

Adnotație de d-l I. Ionescu-Dolj

CURTEA DE CONTURI. — Din momentul ce este constat de Curtea de conturi, cu ocazia verificării gestiunii casierului central, că un funcționar din cassieria centrală cu știința și toleranța casierului a depășit atribuțiunile lui, primind dela părți taxele pentru diferite acte pe cari le vărsă însuș la cassă în locul particularilor, și cu acea ocazie acel funcționar a săvârșit o serie neîntreptată de sustrageri de taxe și fraude, casierul central este răspunzător de acele sume sustrate din cauza neglijenței și lipsei de control. *Cas., s.-unite, 5/909* 55 443

CURTEA CU JURATII. — 1. Deși o persoană, care se găseă în proces de divorț cu soția sa, a lăsat soției venitul averii sale dotale drept pensiune alimentară, totuș această modalitate de plată a pensiunii alimentare nu ridică soțului titlul de uzufructuar al acelei averi, pe care il are dela lege, astfel că, în virtutea censului unei asemenea averi dotale, soțul poate figură ca jurat, pe cât timp procesul de divorț eră pendinte.

2. Cu ocazia ascultării martorilor apărării și acuzării nu e nevoie să se repete din nou la martorii apărării că și ei au fost ascultați în deosebi și verbal, când se constată că aceasta s'a arătat la început pentru toți martorii. *Cas., s. II, 2532/908* 10 75

3. Ajutorii de primari din comunele urbane nefiind ofițeri de poliție judecătorească, funcțiunea lor nu poate fi incompatibilă cu funcțiunea de jurat. *Cas., s. II, 238/909* 59 475

4. Cel ce a făcut cerere de recunoașterea calității de român, dar care cerere n'a trecut decât printr'unul din Corpurile legiuitoare, nu poate fi con-

siderat ca cetățean român, și deci nu poate fi jurat. <i>Cas., s. II, 996/909</i>	62	501
5. Câteva observațiuni asupra Curților noastre cu jurați. (<i>Monografie de G. Flaișlen</i>)	80 81 82	641 649 657

D

DAUNE:

- Accident, 5, 6.*
Achitare, 1.
Comitent, 2.
Comisionar, 2.
Executarea sentințelor, 7.
Locatar, 4.
Prejudițiu moral, 3.
1. Condamnarea la daune a achitatului în corecțional sau în simplă poliție. (*Monografie de I. Tanoviceanu*) 38 297
 2. După art. 405, aliniatul 2, din Codul comercial, între comitent și comisionar există aceleași drepturi și obligațiuni ca între mandant și mandatar; iar prin art. 411, aliniatul 1, se prevede că atunci când comisionarul este însărcinat să vândă sau să cumpere mărfuri având preț la bursă, dacă comitentul nu a dispus în altfel, el însuș poate să devie vânzător sau cumpărător față de comitent, adică că, în anumite cazuri, comisionarul poate deveni vânzător sau cumpărător față de comitent, cu toate drepturile și obligațiunile ce decurg din vânzare sau cumpărare.
Prin urmare, în asemenea caz, comisionarul poate pretinde dela comitent și daune, dacă aceasta i le-ar fi cauzat. *Trib. Brăila, s. II, 173/908* 22 175
 3. Acțiunea în daune aparține oricărei persoane, care, fie în mod direct, fie în mod indirect, a suferit o pagubă; și cu atât mai mult această acțiune o au părinții victimei, chiar dacă prejudiciul este moral. *Jud. rurală Năruja-Putna, 27 Ianuarie 1909* 22 175
 4. După dispozițiunile art. 1435 din Codul civil, locatarul este răspunzător de incendiu, dacă nu probează că incendiul s'a întâmplat prin caz fortuit sau prin defect de construcțiune a clădirii. Că această responsabilitate se întemeiază pe împrejurarea că focul provine, de cele mai multe ori, din culpa acelora cari locuiesc imobilul, și ea nu este decât o consecință a principiului înscris în art. 1434 din Codul civil, după care locatarul răspunde de stricăciunile și pierderile întâmplare în cursul folosinții sale, dacă nu dovedește că aceste pierderi și stricăciuni au urmat fără culpa lui. *Trib. Ilfov, s. III, 12 Febr. 1909* . 32 254
 5. În principiu, orice faptă fără drept a omului care din culpa sa cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela, din a cărui greșeală s'a ocazionat, a-l repara; iar la acest principiu legiuitorul, printr'un fel de derogatie, întinde această responsabilitate și determină, prin art. 1000 din Codul civil, cazurile unde responsabilitatea faptului altuia incumbă la anumite persoane, între cari comitenții, ce răspund de prejudiciul cauzat de prepușii lor în funcțiunile ce li s'au încredințat.
Astfel, o societate este răspunzătoare de un accident provenit unui lucrător din culpa inginerului societății, și deci acea societate e ținută a repara prejudiciul cauzat lucrătorului.
 6. Chiar dacă un accident este datorit unei culpe comune, ea nu are de efect a ridică verice res-

- ponsabilitate, pentru a se putea opune un fine de neprimirea unei acțiuni, ci numai de a micșorâ quantumul daunelor, lăsând evaluarea lor la suverana apreciere a autorității judecătorești; iar prin daune, fie morale sau materiale, se înțelege indemnitatea datorită pentru reparațiunea prejudiciului suferit. *Trib. Ilfov, s. III, 16 Decembrie 1908* 34 267
7. Consecințele executării sentințelor cu execuția provizorie, dacă dau naștere la daune, în caz de infirmarea judecătii, cad în sarcina și pe rizicul celui ce a făcut-o, care s'a prea grăbit să o execute. *Trib. Ilfov, s. III, 552/908* 83 670
- DELICT DE PRESA.**—1. În materie de presă, juriul fiind statornicit în scop de a întări principiul libertății gândirii manifestată prin presă, garantat de Constituție prin art. 24, legiuitorul constituant n'a înțeles să defere juriului orice fel de abatere prevăzută fie prin legea presei din 1862, fie prin vreă altă lege, ci numai acele infracțiuni cari ar consistă în manifestarea abuzivă a unei gândiri, a unei opinii pe calea presei.
Astfel, faptul unei persoane de a fi copiat mai multe rețete de bucate dintr'o carte, proprietate a altei persoane, și a le publică într'un jurnal, nu constituie un fapt de presă, în sensul articolului 105 din Constituție, de căderea juriului, pentrucă nu se vede aci din parte-i nici o manifestare a vreunei opinii, ci prin aceasta se mărginește numai la o simplă lucrare materială de copiere și retipăriri, ceea ce constituie o violare a dreptului de proprietate literară de competența instanțelor judiciare ordinare.
2. Termenii textelor art. 19 din Constituție și articolul 1 din Legea presei dela 1862, fiind generali și absoluți, dreptul autorilor, fără deosebire de valoare, natura, scopul sau obiectul scrierii, e garantat de lege; ea orice lucrare nouă, din punctul de vedere al concepțiunii formeii sau chiar al întocmirii, independent de faptul dacă elementele lucrării vor fi luate în tot sau în parte din domeniul public, va fi ocrotită de lege de câte ori în cuprinsul ei se vor află concepțiuni proprii ale autorului, de natură a face ca lucrarea să fie mai mult sau mai puțin originală.
 3. Dacă o persoană publică printr'un jurnal mai multe rețete de bucate, copiate după o lucrare a altei persoane fără învoirea acesteia, prin aceasta aduce o vătămare dreptului de proprietate al autorului, pricinuindu-i o pagubă pe care trebuie să o repare. *C. Buc., s. II, 26/909* 41 336
 4. Dacă prin partea finală a alin. 2 de sub art. 226 din Procedura penală se prevede că Curtea cu jurați judecă delictele de presă «*încă și după cererea directă din partea celui vătămat adresată președintelui tribunalului*», prin aceasta nu se dă dreptul celui vătămat a face două acțiuni pentru acelaș fapt și în contra aceleiaș persoane, ci numai, ca o garanție, mai mult pentru cel ce s'ar crede vătămat, i se dă dreptul să-și aleagă una din aceste două căi, drept care de altfel e consacrat prin art. 178 din Procedura penală celui vătămat și pentru celelalte delictes. *C. jurați Ilfov, 44/909* 71 575
- DELICT SILVIC.**—1. Conform art. 2 din legea dela 4 Iunie 1892, Ministerul public ia concluziuni în numele Ministerului de domenii în delictesle silvice, în lipsa avocatului public sau a agentului silvic, dacă conchide la aplicarea pedepsei.
Prin urmare, atunci când Ministerul public nu

conchide la aplicarea pedepsei, Ministerul de domenii nu este reprezentant prin Ministerul public, și în acest caz ministerul are dreptul a face opoziție contra hotăriri pronunțată în lipsa sa, așa că numai prin violarea suscitului text de lege instanța de fond a respins opoziția făcută în asemenea împrejurări ca neadmisibilă. *Cas., s. II, 410/909* 52 420

2. Deși Statul ca și Ministerul public are dreptul a face apel pentru pedeapsă conform art. 197, al. 3 din Procedura penală, totuș, dacă Statul a fost lipsă în apel, deciziunea nu poate fi considerată ca pronunțată în lipsă, pe câtă vreme din cei doi reprezentanți ai acțiunii publice în delictele silvice: Administrația și Ministerul public, acesta din urmă a fost față și a luat chiar concluziuni la înfățișare.

Prin urmare, în asemenea condițiuni, opoziția din partea Statului nu este admisibilă. *C. Craiova, s. II, 1801/908* 52 421

3. Deși după Legea judecătorilor de ocoale din 1907 nu există drept de apel în materie de delict silvic, când amenda este mai mică de 300 lei, însă când un asemenea apel se găsește pendinte la tribunal la 1 Maiu 1908, data aplicării Legii judecătorilor de ocoale, acel apel avea a fi judecat de tribunal, conform art. 122 din Legea sus citată. *Cas., s. II, 51/909* 57 460

DESPAGUBIRI CIVILE. — 1. Instanțele corecționale nu pot acorda despăgubiri civile în caz de achitare, ceea ce rezultă din art. 2 și 3 din Proc. penală, după care numai daunele cauzate prin vreo infracțiune la legea penală pot fi acordate de instanțele corecționale, iar nu și acelea ce provin dintr'un delict civil. *Cas., s. II, 728/909* 38 305

2. Instanța corecțională este competentă a acorda despăgubiri civile reclamantului, chiar dacă inculpatul a fost achitat pentru delictul penal. *Jud. Tâmba-Mehedinți 573/909* 52 422

Vezi și «Condamnarea la daune a achitatului în corecțional și în simplă poliție». (*Monografie de d-l profesor I. Tanoviceanu*).

DEZAVUARE. — Vezi «Acțiunea în dezavuare».

DIVERGINȚA DE OPINIUNI. — 1. Din momentul ce instanța de fond constată că pentru judecarea unei divergințe instanța s'a constituit cu numărul de cinci judecători, dintre cari doi trași la sorți de la altă secțiune, prezumpțiunea este că tragerea la sorți s'a făcut în conformitate cu legea de organizare judecătorească, adică în ședință publică și în prezența procurorului, întru cât dovada contrarie nu s'a făcut.

2. Legea nu cere și nici putea să ceară ca judecarea procesului după ivirea diverginței de opinii să se facă de către aceiași consilieri cari au făcut divergința, dat fiind că aceiași consilieri puteau din diferite împrejurări să nu mai fie la acea secțiune la data ulterioară când s'a judecat divergința.

3. Nemotivarea diverginței de opinii nu poate atrage casarea deciziunii pronunțată în urmă, după ce s'au redeschis debaterile și s'a debătut din nou procesul în complectul prevăzut de lege.

4. Termenul de zece zile, prevăzut de art. 137 din legea de organizare judecătorească, în care au a se judecă divergințele, nu este prescris sub pedeapsă de nulitate și nici de ordine publică, din moment ce legea permite, prin ultimul alineat de sub citatul articol, că părțile pot să se înțeleagă pentru un termen mai lung. *Cas., s. II, 2559/909* 80 644

DIVORȚ. — 1. Este admisibilă cererea de divorț din partea femeiei, întemeiată pe o insultă gravă rezultând din comunicarea de către bărbat a unei boli sifilitice, dacă se constată că atunci când femeia a fost atinsă de această boală, bărbatul eră în adevăr bolnav, și n'a manifestat nici o surprindere văzând și pe femeia sa atinsă de aceeaș boală. O asemenea atitudine din partea bărbatului nu poate fi considerată decât ca o recunoaștere tacită din partea sa, că el se știu atins de această boală, pe care a comunicat-o soției sale. *C. ap. Douai, 7 Ianuarie 1908* 7 56

Vezi și observația ce o însoțește

2. După art. 245 din Codul civil, termenul de recurs în contra hotăririlor definitive, în materie de divorț, este de trei luni din ziua comunicării hotăriri, și acest termen a rămas în ființă și după Legea Curții de casație din 1905, care a redus termenul de recurs în materie civilă la două luni, de oarece în materie de divorț există o dispoziție specială, care n'a putut fi modificată printr'o dispoziție generală, mai cu seamă că chiar art. 44 din citata lege respectă termenele prevăzute de legi speciale.

3. Dacă textul art. 285 din Codul civil vorbește numai de unul din soți, este că presupune numai pe unul din ei a fi vinovat, caz ce se întâmplă obișnuit; când însă prin hotărirea de divorț se declară vinovați ambii soți, ei trebuie să sufere împreună urmările vinovăției lor și să piardă câte o treime din averea ce fiecare are în folosul copiilor ieșiți din căsătorie. *Cas., s. II, 232/908* 8 60

Observație de d-l D. Alexandresco

4. Legea română din 3 Iunie 1904, confirmatoare a Convențiunii dela Haga, prin art. 1 și 2, pune ca regulă generală pentru acordarea divorțului străinilor dintr'un Stat semnatar al Convențiunii, cum este și Italia, condiția ca și legea lor națională să-l prevadă; Prin urmare, în Italia neexistând divorț, urmează a decide că italienii, chiar domiciliați în România, nu pot cere și obține divorțul în România, întru cât legea română nu face distincțiune pentru străinii domiciliați în România sau pentru cei în trecere prin România. *C. București, s. III, 23 Ianuarie 1909* 20 156

5. În Codul civil, la capitolul privitor la formalitățile despărțenii pentru cauză determinată, neexistând nici o dispoziție în privința dreptului de renunțare la dreptul de apel, trebuie să ne referim la dispozițiunile din Procedura civilă, cari, prin art. 317, prevăd că partea care a dat mulțumire pe o hotărire nu mai are dreptul de a o apela, și această dispozițiune fiind generală își are aplicațiunea și în materie de despărțenie pentru cauză determinată, întru cât Codul civil nu derogă la acest principiu.

Prin urmare, soțul în contra căruia s'a pronunțat despărțenia, este în drept a renunța în mod valabil la dreptul de apel. *Cas., s-unite 9 din 1909* 77 620

DOMICILIU ALES. — Un efect al domiciliului ales. (*Monografie de d-l Șt. Scriban*) 6 41

DOTA. — Scopul inalienabilității dotale este nu numai ca femeia să poată conserva imobilul în timpul căsătoriei, dar și ca să-l poată găsi intact la dizoluțiunea căsătoriei; că pentru atingerea acestui scop, inalienabilitatea dotală nu poate consista

numai într'o indisponibilitate a imobilului în timpul căsătoriei, ci într'o adevărată incapacitate a femeiei de a înstrăina direct sau indirect imobilul dotal; și această stare de incapacitate atrage nulitatea obligațiilor contractate în timpul căsătoriei, în ceea ce privește imobilul dotal, așa că aceste obligațiuni nu pot fi executate asupra celui imobil, precum și asupra veniturilor imobilului dotal, nici după dizoluțiunea căsătoriei. *Cas., s. II, 187/908* 30 234

Vezi și «Act dotal» și «Avere dotală»

DREPTORII E PROPRIETARILOR. — Vezi «Legea asupra drepturilor proprietarilor».

DRUMURI.—Vezi «Legea drumurilor».

E

EFFECTELE CASARII. — În urma unei casări se deduce în judecata instanței de trimitere numai aceea ce i se deferă de judecat.

Prin urmare, dacă casarea deciziei Curții de apel s'a făcut nu pentru condamnarea în solidar la despăgubiri civile, numai în acest punct deciziunea Curții se socotește fără ființă. *Cas., s. II, 724/909* 58 468

EMBATIC. — Deși Codul Caragea prin art. 2, cap. 5, partea III-a cere ca tocmeala embaticului să se facă în scris, însă acest cod nu exclude admisibilitatea celorlalte probe, pentru a dovedi fapte petrecute între părți sau autorii lor, din cari s'ar putea deduce fie recunoașterea dreptului proprietarului, fie o stare de fapt mult anterioară codului actual, așa după cum pretinde proprietarul.

Prin urmare, de aci urmează că proba existenței și condițiilor embaticului se poate face și prin martori, probă admisă de Codul Caragea pentru dovedirea oricărui fapt material. *Cas., s. I, 153/909* 38 303

Observație de d-l D. Alexandresco

ESCROCHERIE.—1. Un fapt nu poate constitui o escrocherie decât în cazul când s'a întrebuintat nume false, calități false sau manopere cari să facă convingerea în reușita unei false întreprinderi.

2. Orice minciună sau viclenie nu poate da loc la o acțiune de dol decât atunci când eroarea s'a produs prin mijloace cari să facă a părea adevărată falsă alegațiune, adormind vigilența și făcând zadarnică orice investigațiune. *Trib. Romanași, 15 Iunie 1909* 68 550

ESIRE DIN INDIVIZIUNE.—Vezi «Indiviziune», «Vânzare pentru esire din indiviziune» și «Vânzarea părții indivize».

EXCEPȚIUNI DE INCOMPETENȚĂ. — Excepțiunea de incompetență *ratione personæ vel loci* nefiind de ordine publică, partea pârîtă poate renunța și este legalmente prezumat a fi renunțat, dacă nu a ridicat-o *in limine litis*, prealabil oricărei excepțiuni sau apărări; iar prin apărare asupra fondului se înțelege un fapt concret al părții care ar manifesta voința sa de a accepta competența tribunalului la care este rău chemată a fi judecată. *Trib. Ilfov, s. III, 260/909* 54 437

EXPERTIZA. — 1. Necesitatea facerii unei expertize este lăsată la suverana apreciere a instanțelor de fond, care deci este în drept a respinge cererea de a se face o nouă expertiză, fiind destul ca instanța de fond să motiveze pentru ce găsește inutilă o nouă expertiză. *Cas., s. III, 299/908* 30 236

2. Citarea părților prin scrisoare recomandată de către expert este prescrisă, sub sancțiunea nulității, numai în cazul când expertul are nevoie să facă un deosebit studiu la fața locului și se duce singur acolo spre a efectua expertiza, iar nu și atunci când expertiza se face în ziua în care judecătorul, citând părțile, se duce la fața locului pentru constatarea de vizu, ascultarea martorilor, luarea jurământului expertului și facerea expertizei. *Cas., s. I, 84/909* 64 516

EXPROPRIERE.— 1. Recursurile în Casație, în materie de expropriere pentru cauză de utilitate publică, trebuie să fie făcute pe timbru și cu taxele speciale prevăzute de art. 25 din Legea timbrului; căci prin art. 2 din Legea de expropriere din 1900 se prevede numai că procedura va fi gratuită înaintea comisiei de arbitri și a Curții de apel. *Casație, s. III, 222/908* 17 133

2. Asemănat dispozițiilor art. 50 și 59 din Legea de expropriere, comisia arbitrală trebuie să hotărască suma de indemnizare, fără a se împiedica de procesul sau orice fel de pretențiuni ar exista asupra fondului expropriat; iar pe de altă parte arbitru-președinte trebuie să consemneze arătata sumă până la terminarea procesului.

Aceste dispozițiuni se aplică numai în cazul când se pune în discuțiune însuș dreptul de proprietate asupra fondului expropriat, fie de către un al treilea, fie de către însăși autoritatea care expropriează, sprijinindu-și pretențiunile pe drepturi anterioare faptului de expropriere, iar nu și atunci când nu se contestă dreptul de proprietate asupra fondului expropriat, ci numai se susține că nu s'ar cuveni nici o indemnizare, fie că s'ar fi renunțat la ea, fie că s'ar compensa prin creșterea valorii fondului rămas neexpropriat. În aceste din urmă cazuri se aplică art. 57 și 61 din Legea de expropriere, în sensul că comisia arbitrală este suverană apreciatoare a orice titluri sau acte ce se prezintă de către părți, pentru a hotărî dacă se cuvine și câtă sumă se cuvine ca indemnizare pentru fondul expropriat. *Cas., s. III, 312/908* 51 413

F

FALIMENT:

Cerere de pensie alimentară, 14.

Comerciant retras din comerț, 4.

Concordat, 8.

Firmă comercială, 2.

Fond comercial, 12.

Instituția falimentelor, 6.

Minori, 3, 7, 13.

Ridicarea falimentului, 10.

Sentințe declarative de faliment, 9, 11.

Societăți comerciale, 5.

Stabiliment comercial, 1.

Verificarea creanțelor, 15.

1. Poate un stabiliment comercial să fie declarat în stare de faliment? (*Monografie de d-l P. Vasilescu*) 4 25
2. Numai persoanele fizice sau societățile comerciale, cari sunt privite ca o colectivitate de persoane fizice, pot fi declarate în stare de faliment. Prin urmare, dacă în cursul anului dela încetarea din viață a comerciantului, el nu a fost declarat în stare de faliment, după trecerea acestui termen firma nu mai poate fi declarată în stare de faliment. *C. Buc., s. I, 78/908* 8 63
3. Dacă legiuitorul a permis minorilor să continue, prin tutorele lor, comerțul autorului lor este

logic și juridic a se aplica, în caz de încetare de plăți, procedura falimentului ca mijloc de exercitare și lichidare a fondului de comerț.

Prin urmare, în cazul când tutoarea nu ar mai putea face față datoriilor rezultate din comerțul exercitat în numele minorilor, firma comercială poate fi declarată în stare de faliment. *Trib. Vlașca, 12/908* 8 64

4. După art. 707 din Codul comercial, va putea fi declarat în stare de faliment comerciantul care s'a retras din comerț, însă numai în decursul a cinci ani dela acest eveniment și numai când încetarea plăților a avut loc în timpul exercițiului comerțului, sau chiar în anul următor pentru datorii decurgând din acelaș exercițiu.

5. Societățile comerciale fiind supuse procedurii falimentului, ea și persoanele fizice, dispoziția art. 707 din Codul comercial este aplicabilă și societăților comerciale.

Prin urmare, dacă o societate comercială a încetat de a mai face operații comerciale, dreptul creditorilor de a cere declararea în faliment a societății se prescrie prin cinci ani din momentul încetării comerțului acelei societăți. *Cas., s. III, 218/908* 14 109

6. Chestiunea falimentelor. (*Monografie de d-l Valerian C. Mihail*). 36 281

7. Deși este exact că minorii în genere nu pot fi comercianți, după cum prevede art. 10 din Codul comercial, decât numai atunci când au etatea de 18 ani și dacă îndeplinesc anume condițiuni prescrise de lege. totuș art. 13 din acelaș cod prevede o excepțiune pentru minorii de orice etate ai unui comerciant decedat, când este vorba de continuarea comerțului părintelui lor, caz în care ei pot fi autorizați de tribunal ca, prin tutorele lor legal, să continue comerțul; și în acest caz dânsii, devenind comercianți, trebuie să suporte toate consecințele ce decurg din comerț, între cari și aceea de a fi declarați în stare de faliment, atunci când nu pot face față plăților diferitelor creanțe și polițe ale părintelui lor pentru datoriile comerciale ale acestuia. *Cas., s. III, 63/909* 21 163

8. Concordatul, producând o novațiune, are de efect de a schimba natura prescripției titlului primitiv și de a face să curgă prescripția ordinară. *Cas., s. III, 294/908*. 33 260

9. Sentința declarativă de faliment nu este ca celelalte sentințe din dreptul comun, cari au efect retroactiv din momentul cererii, constatând situațiunea din acel moment, ci e o sentință care atribue falitului și creditorilor o condițiune juridică cu totul alta de cum au avut-o până în ziua pronunțării.

Prin urmare, cu ocazia judecării opoziției nu trebuie numai decât să se vadă dacă tribunalul a judecat bine când a pronunțat sentința prin care s'a declarat starea de faliment; cu alte cuvinte nu e nevoie să se constate că debitorul era sau nu în stare de faliment la darea sentinței, ci dacă este în asemenea stare în momentul judecării din nou a acestei afaceri contradictorii cu părțile, după opoziția sau apelul făcut de aceia cărora legea le-a dat acest drept; căci până ce sentința declarativă de faliment este încă susceptibilă de opoziție și apel, ea poate fi revocată pe bază de fapte cari eliminază starea de încetare de plăți. *C. Galați, s. I, 47/908* . 46 371

10. Un comerciant care a fost declarat în stare de faliment, poate obține ridicarea aceste stări, dacă dovedește că a plătit toate datoriile sale comerciale pentru cari fusese declarat în stare de faliment. *C. Craiova, s. II, 5/909* 46 372

11. Un comerciant, odată declarat falit prin hotărîre judecătorească, o asemenea hotărîre nu poate fi retractată pe calea opozițiunii făcută de parte din creditorii, sub cuvânt că comerciantul nu ar fi fost în încetare de plăți, ci că s'ar fi găsit într'o jenă momentană. Această stare de faliment nu poate fi ridicată decât în cazul când falitul s'ar conforma regulilor stabilite de lege pentru reabilitare. *Trib. Patna, s. I, 56/908* . 46 375

12. După dispozițiunile art. 695 și 866 din Codul comercial, numai comercianții sau societățile comerciale pot fi declarate în stare de faliment pentru încetarea plăților comerciale.

Prin urmare, fondul comercial nu poate fi declarat în stare de faliment, de oarece el nu este altceva decât averea comerciantului; de aceea nici firma nu poate fi declarată în stare de faliment, de oarece art. 695 arată că comerciantul se declară în stare de faliment nu firma, nici fondul.

13. Minorii nefiind considerați ca comercianți de Codul comercial, ea atare nu pot fi declarați în stare de faliment. *Tribunalul Comerc. Ilfov, 20 Maiu 1909* 52 421

14. Acțiunea intentată de soție pentru pensie alimentară, în timpul divorțului, contra soțului declarat dejă în faliment, nu poate fi opusă masei creditorilor falimentului, dacă condamnatiunea n'a fost pronunțată contra judecătorului-sindic. *Cas., s. III, 325/908* 57 460

15. Prin art. 772, 774 și 780 din Codul comercial se consacră principiul că o creanță, odată admisă la masa falimentului fără ca împotriva ei să se fi făcut contestație de către cei interesați cu ocazia verificării ei, acea creanță rămâne bine admisă și nici o contestațiune nu se mai poate face în contra ei afară de cazul când s'ar constata fals, dol, eroare esențială de fapt, sau descoperire de titluri până atunci necunoscute, prevăzut de art. 780, alin. 5, din Codul comercial.

Astfel, argumentul invocat de o firmă comercială, că nu a putut face contestațiune în contra unei verificări în timpul admiterii ei la masa falimentului, pentru că n'ar fi fost încunostiințată, nu poate fi luat în seamă, întru cât legea comercială nu cere să se facă asemenea încunostiințări creditorilor când e vorba de verificări izolate. *Cas. s. III, 165/909* 67 541

FALS IN ACTE PUBLICE:

- Alterarea adevărului, 3, 4, 5.*
- Elementele delictului, 2.*
- Intenție frauduloasă, 1, 7, 8, 9, 10.*
- Prejudiciu, 6.*

1. Intenția frauduloasă este cerută ca element esențial numai în falsul intelectual prevăzut de articolul 124 din Codul penal; încât privește însă celelalte cazuri de falsuri, cum ar fi falsificarea de documente, intenția cerută pentru consumarea delictului de fals consistă în voința de a face să serve ca dovadă un document despre care prevenitul știe că e mincinos, și este indiferent dacă prevenitul vrea să-și procure, prin alterarea săvârșită, sieș sau altuia un beneficiu nelegiuit. *Cas., s. II, 2020/908* 16 124

2. Elementele delictului de fals prevăzut de art. 124 din Codul penal sunt: alterarea adevărului, calitatea de funcționar public a infractorului, posibilitatea de prejudiciu și intențiunea frauduloasă.
3. Nu orice alterare a adevărului poate fi un element al falsului, ci numai aceea care intră într'unul din cazurile prevăzute de legiuitor și care e făcută fără știrea părții prejudiciate.
4. Pentru a se aplica art. 124 din Codul penal, trebuie ca alterarea adevărului să fie făcută de un funcționar public în acte scrise privitoare la funcțiunea lui, adică în acte cari să fie o consecință a funcțiunii lui, acte în cari să aibă misiunea specială de a constata un fapt și în cari acte constatările sau atestările lui să facă probă completă.
5. Un proces-verbal încheiat de președintele comisiunii interimare, după arătările a 5 asistenți, în urma ordinului verbal al prefectului și adresei unui controlor al băncilor populare, care voiă să fie dispensat de plata unei sume ce i se reținuse din salariu pentru o neglijență în distribuirea porumbului la țărani, prin care constată că locuitorii prevăzuți într'o listă alăturată s'au prezentat la primărie și au declarat că au luat anumite cantități de porumb dela banca populară, nu poate fi socotit contract de împrumut, autenticat conform legii, ci numai o constatare care înlesneă dovedirea raportului juridic dintre banca populară și locuitorii cari primiseră porumb. Asemenea constatare nu este un act privitor la funcțiunea președintelui comisiei interimare și, ca atare, chiar dacă adevărul e alterat în acest act, nu este loc a se aplica art. 124 din Codul penal.
6. Pentru a există prejudiciu sau posibilitatea de prejudiciu, trebuie ca actul alterat în chip fraudulos să poată servi de bază unui drept, să dea naștere unei obligațiuni sau unei acțiuni.
7. Pentru a există intenția frauduloasă, trebuie ca infractorul să aibă nu numai conștiința imoralității faptului și voința de a-l comite, ci ca această voință să-și fi propus un anumit scop criminal, cu alte cuvinte infractorul să săvârșească faptul cu intenția de a vătămă pe altcineva.
8. Pentru existența falsului trebuie bine dovedită intenția frauduloasă, iar nu numai dedusă din oarecari greșeli ale infractorului, sau din posibilitatea de prejudiciu ce ar rezultă din act.
9. Deși intenția de a vătămă poate există chiar când nu se vede vreun profit pentru infractor, trebuie în acest caz să se aprecieze cu mai multă scrupulozitate împrejurările din cari rezultă această intenție frauduloasă.
10. O simplă greșală, o neglijență, o ușurință a unui funcționar, chiar când acestea au urmări păgubitoare pentru cineva, nu constituiesc un fals, dacă nu se dovedește intenția frauduloasă. Asemenea greșeli, neglijențe, abateri, fără intenție frauduloasă, pot da loc la aplicarea de pedepse disciplinare, înlocuirea funcționarului, dar nu la condamnarea pentru fals. *Trib. Argeș, 1922/909* 82 661

FIDEJUSIUNE. — Dacă art. 1656 din Codul civil declară că fidejusiunea nu se presupune, ci trebuie să fie expresă, prin aceasta nu se înțelege că fidejusiunea trebuie să fie supusă îndeplinirii unor formalități sacramentale, ci numai ca această

obligațiune să fie stipulată anume; astfel că, pentru dovedirea unei garanții, nu e necesitate de un act scris, ci ea se poate dovedi prin toate mijloacele permise pentru dovedirea obligațiilor în genere. *Trib. Tutova, 9/909* 34 268

FILIAȚIUNE. — Art. 33 din Codul civil permite ca dovada filiațiunii să se facă, în mod excepțional, prin martori, în caz când nu vor fi existat registre de stare civilă sau când ele se vor fi pierdut. Astfel, ținerea neregulată a registrelor echivalează cu neținerea lor, și în acest caz urmează să se aplice dispozițiunile art. 33 din Codul civil. *Cas., s. I, 229/909* 69 554

FUNCȚIONAR PUBLIC. — Intre caracterul public și caracterul privat al actului unui funcționar public există o strânsă legătură, întru cât actul este săvârșit de aceeaș persoană.

Prin urmare, atunci când acest act se impută unei persoane ce este funcționar public, ca o infracțiune la legea penală, și când legea a organizat jurisdicțiunii deosebite pentru judecarea și reprimarea lui, judecătorul chemat a judeca este dator a examina dacă actul delictuos este comis în exercițiul funcțiunii cu care funcționarul este investit, sau în afară de această funcțiune.

Astfel, atunci când un procuror de Curte, care lucrează sub ordinele și controlul procurorului general respectiv, face o comunicare Ministrului justiției, nu în mod oficial, ci pe căi lăaturalnice, prin scrisori cu caracter privat, nu se poate susține că comunicarea s'a făcut de însuș Ministerul public, ci de o simplă persoană privată, și, dar, tribunalul competent a judeca faptul de calomnie ce ar rezultă din acea denunțare scrisă în contra procurorului denunțator nu poate fi altul decât cel de drept comun, iar nu Curtea de apel, căci această instanță judecă numai infracțiunile săvârșite în exercițiul funcțiunii de o anumite categorie de funcționari pe cari legea a voit să-i sustragă jurisdicțiunii de drept comun. *Cas., s. II, 3280/909* 79 635

G

GAJ. — Vezi «Vânzarea obiectelor date în gaj».

H

HOTĂRÎRI. — 1. Cuprinderea în hotărîre a apărării făcută de părți și a cuprinsului pe scurt al actelor sprijinitoare cererii, sunt cerute de art. 123 din Procedura civilă sub pedeapsă disciplinară pentru cel ce se va fi abătut, iar nu sub pedeapsă de nulitate a hotărîrii. *Cas., s. I, 424/908* 9 67

2. O hotărîre judecătorească, care nu mai poate fi atacată prin nici una din căile ordinare de atac, are autoritate de lucru judecat, deși este atacabilă prin vreuna din căile extraordinare. Ea păstrează această autoritate până la casarea sau desființarea ei.

3. Hotărîrea prin care se respinge o contestație la urmărire silită nu poate fi atacată, conform art. 533 din Procedura civilă, decât cu recurs odată cu ordonanța de adjudecare.

4. Deși recursul contra ordonanței de adjudecare este suspensiv de executare, totuș hotărîrile date asupra contestațiilor la urmărire silită au cel puțin, până la introducerea recursului, autoritatea lucrului judecat, de care instanțele judecătorești trebuie să ție seamă pentru a împie-

dică contrarietatea de hotărâri pângubitoare, mai ales în materia executării silite. *Tribunalul Argeș, 80/908* 24 187

5. Articolul 123 din Procedura civilă prevede în adevăr că hotărârea va cuprinde obiectul cererii și apărările părților în scurt, aceasta însă sub pedeapsă disciplinară pentru cel ce se va fi abătut, iar nu sub pedeapsă de nulitate a hotărârii. *Cas., s. I, 202/909* 66 531

HOTĂRIRI ACHITATOARE. — 1. Când tribunalul corecțional pronunță achitarea, nu mai poate acordă despăgubiri civile, căci dispozițiunea excepțională prevăzută de art. 381 din Procedura penală pentru Curtea cu jurați, în această privință nu se poate aplica prin interpretare și la tribunalele corecționale. *Cas., s. II, 1141/907* 38 305

2. Partea civilă are dreptul de a cere despăgubiri chiar în caz de achitare a inculpatului, după cum aceasta rezultă și din dispozițiunile art. 207 din Procedura penală, care dă drept instanțelor judecătorești de a se pronunță asupra daunelor civile în caz de absolvire sau achitare, fără a distinge între prevenit și partea civilă. *C. Buc., s. III, 150/907* 38 306

3. Art. 381 din Procedura penală, care obligă pe Curtea cu jurați a se pronunță, chiar în caz de achitare acuzatului, asupra daunelor interese respectiv pretinse, nu se poate aplica și la tribunalele corecționale, căci aci sunt dispozițiuni cari regulează materia, și anume art. 207 care spune că, apărându-se prevenitul de pedeapsă, se va statua asupra daunelor interese, daune cerute nu de partea civilă ci cele cerute de prevenit; pentru daunele părții civile având dreptul numai tribunalele civile a le judecă în asemenea caz, fără ca prin aceasta să se atingă în ceva dispozițiunile art. 11 din Procedura penală care vorbește numai despre acele daune cari izvorăsc dintr'un delict penal. *C. Galați, secția II, 1324/907* 38 307

Vezi în acelaș număr, monografia d-lui profesor I. Tanovicănu, tot asupra acestei importante chestiuni.

HOTĂRIRI PREPARATORII. — În materie penală nu se poate face recurs în contra deciziunilor și sentințelor preparatorii și de instrucțiune, decât după ce se va pronunță definitiv deciziunea sau sentința prin care instanța judecătorească s'a devesit de afacerea supusă judecății sale; că singura excepțiune, consacrată de art. 416 din Proc. penală la acest principiu, este relativă la competență, caz pentru care legea recunoaște formal părților litigante dreptul de a face recurs, înainte de a se pronunță definitiv deciziunea sau sentința asupra fondului. *Cas., s. II, 3280/909.* 79 635

I

INĂINTAREA ÎN ARMATA. — 1. În virtutea principiului separațiunii puterilor, tribunalele civile nu sunt în drept să anuleze în mod direct sau indirect, nici să reformeze sau să paralizizeze actele de administrație; atunci însă, când este vorba de consecințele acestor acte, când ele ating drepturi cari se sprijină pe o dispozițiune din lege și au de efecte să vătămă interesele cuivă și să-i cauzeze prejudiciu, victima poate obține repararea prejudiciului încercat dela instanțele ordinare, fără ca principiul separațiunii puterilor să fie atins.

Prin urmare, când un militar își sprijină cererea de daune pe un interes vătămât, provenind dintr'o arbitrară abatere, întru cât deciziunea ce s'ar da asupra acestui punct nu poate avea nici un efect asupra măsurii administrative care a a-

vut de rezultat punerea în retragere, nici un principiu nu se opune ca judecata să statueze asupra acestei pricini.

2. Legea de înaintare în armată, astfel cum a fost modificată la 1900, prevede în art. 18, aliniatul 14, că înaintarea la gradul de locotenent-colonel se face, după prezentarea șefilor ierarhici, la vechime și la alegere; că, prin urmare, în afară de alte condițiuni, legea cere în mod imperios ca șefii ierarhici, acei cari sunt în măsură să cunoască virtuțile și conduita celui care are drept la înaintare, să-l găsească apt a fi înaintat și să-l propună, fără care înaintarea nu poate avea loc.

Astfel, din momentul ce se constată că un maior, deși a fost pus pe tabloul de înaintare la vechime, însă a fost eliminat de comitetul inspectorilor generali pentru insuficiența notelor, și în urmă șefii ierarhici l-au notat că nu merită înaintarea, iar mai târziu nu l-au mai propus, Ministerul de războiu nu a comis nici o abatere dela Legea înaintărilor dacă nu l-a înaintat, așa că prin aceasta nu s'a vătămât întru nimic interesele acelui militar. *C. Buc., s. I, 6 Februarie 1909.* 25 199

INCHIDEREA DESBATERILOR. — După art. 102 din Procedură, instanțele judecătorești declară debaterile închise când s cotesc că pricina este destul de luminată, *Cas., s. I, 424/908* 9 67

INCOMPETENȚA RATIONE MATERIE. — După articolul 109 din Proc. civilă, incompetența de ordine publică a unei instanțe se poate ridica chiar înaintea Curții de casație în orice stare a procesului și chiar din oficiu.

Astfel, incompetența *ratione materie* este de ordine publică, căci nu depinde de particulari de a răsturna ordinea constitutivă a diferitelor instanțe, consimțind, prin tăcerea lor, ca să fie judecați de judecători cărora legea nu le-a dat cădere să judece, așa că o asemenea incompetență, conform sus citatului articol, se poate invoca chiar din oficiu de către Curtea de casație. *Cas. s.-unite, 8/909* 78 628

INDIVIZIUNE. — 1. Starea de indiviziune nu încetează decât prin împărțeală sau prin prescripție (articolul 729 din Codul civil); că de aci rezultă că din momentul ce este stabilit că împărțeală nu a existat între părți, mai rămâne de judecat a doua condițiune, adică dacă acea stare de indiviziune nu ar fi încetat prin prescripție.

Prin urmare, când instanța de fond găsește că nu există lucru judecat, cum că siarea de indiviziune n'ar fi încetat între părți prin prescripțiune, nu violează întru nimic dispozițiunile articolului 1201 și 1202 din Codul civil. *Cas., s.-unite, 6/909* 56 453

2. Hotărârea dată asupra cererii de ieșire din indiviziune nu poate fi considerată ca o încheiere premergătoare, în sensul art. 323 din Proc. civilă, care n'ar putea fi atacată cu apel decât odată cu apelul asupra fondului, întru cât ade-vărata hotărâre de fond asupra cererii de ieșire din indiviziune este chiar hotărârea prin care se stabilește calitatea și drepturile respective ale succesorilor și masa succesorală de împărțit, iar nu hotărârea posterioară care nu face decât să omologe operațiunile de împărțire făcute în executarea hotărârii care ordonă ieșirea din indiviziune. *Cas., s. I, 334/909* 78 634

Vezi și «Vânzare pentru ieșire din indiviziune» și «Vânzarea părții indivize».

- INDUSTRII INSALUBRE.** — 1. Din combinațiunea art. 141 și 143 din Legea sanitară, rezultă că industriile insalubre sunt împărțite în patru clase, și că oricine poate înființa un stabiliment industrial clasa I-a fără autorizațiunea autorităților, fiind obligat numai a încunoștiința despre aceasta pe primarul comunei.
2. Prin art. 25 din regulamentul industriilor insalubre, băile sunt prenumerate între industriile insalubre de clasa întâia.
3. Art. 146 din Legea sanitară, precum și articolul 101 din regulamentul acestei legi, prevăd că contravenienții la regulile prescrise pentru industriile insalubre, se pedepsesc pentru prima oară cu o amendă dela 10—100 lei, pentru a doua oară cu amenda de la 50—500 lei și pentru a treia oară cu închiderea stabilimentului.
- Prin urmare, primarul comunei nu poate dispune închiderea unui stabiliment fără ca mai întâiu să fi uzat de gradăția pedepselor prevăzute de sus citatele articole. *Cas., s. III, 152/909.* 64 518
- INSCRIȚIUNEA IN FALS.** — Instanța civilă înaintea căreia se produce inscripțiunea în fals are, chiar când se desemnă autorul și este în viață, potrivit art. 170 din Proced. civilă, facultatea de a suspenda sau nu judecata, și prin urmare de a trimite sau reține, după împrejurări, cercetarea falsului incidental.
- Prin urmare, când nu este vorba, în condițiunile în cari s'a făcut inscripțiunea în fals, de o urmărire penală a autorului desemnat, ci mai mult de o constatare a falsității mențiunii din procesul verbal de autentificare, cererea de suspendarea procesului și trimiterea pe calea penală a falsului are a fi respinsă, rămânând ca instanța de fond să cerceteze și să statueze ea asupra falsului. *C. București, s. III, 19 Febr. 909.* 66 533
- INTEROGATOR.** — Judecătorii fondului au facultatea de a aprecia oportunitatea admiterii probelor propuse de părțile litigante, și, în consecință, pot să respingă chemarea la interogator a unei părți de câte ori se conving că ea este inutilă în cauză. *Cas., s. III, 260/908* 5 37
- INTERPRETAREA DECIZIUNILOR.** — 1. Atunci când instanța de fond este chemată, în urma unei contestațiuni la executare, de a interpreta deciziunea sa definitivă, nu poate fi vorba de denunțarea convențiunii părților, de oarece instanța, prin hotărîrea sa interpretativă, nu a avut a se ocupa de convenția ce ar fi existat între părți și care a format obiectul primei deciziuni, ci numai de interpretarea acelei deciziuni.
2. Intru cât prin interpretarea unei deciziuni nu se modifică întru nimic dispozitivul acelei deciziuni, ci numai se mărginește a clarifica înțelesul primei deciziuni, nu se poate zice că prin aceasta s'a violat autoritatea lucrului judecat. *Cas., s. II, 154/909* 76 612
- INTERVENȚIE.** — După art. 248 din Procedura civilă, intervenția făcută de cel de al treilea pentru apărarea drepturilor sale, nu se va primi decât în timpul când pricina se găsește înaintea primei instanțe.
- Prin urmare, o asemenea intervențiune nu poate fi făcută direct la Curtea de apel. *C. Craiova, s. II, 5/909* 46 372
- INVOELI AGRICOLE.** — 1. Art. 52 din Legea învoelilor agricole și una din discuțiunile la cari dă naștere. (*Monografie de d-l Const. Napoleon*). 16 126
2. Câteva observațiuni asupra Legii învoelilor agricole 32 256

3. Art. 72 din Legea învoelilor agricole, care arată formalitățile ce trebuiesc îndeplinite pentru autentificarea contractelor de învoeli agricole între proprietar sau arendaș și între săteni, nu prevede și pe aceea ca să se menționeze în procesul-verbal de autentificare numele și pronumele locuitorilor cari știu să subscrie și cari nu știu.
4. Din modul cum este redactată dispozițiunea din art. 65 din Legea învoelilor agricole, rezultă că arendașul care se găsește în situația prevăzută de art. 65 nu are alt drept decât să ceară rezilierea; iar proprietarul, dacă voește să împiedice rezilierea, trebuie să ofere scăderea arenzii, și o asemenea ofertă din partea proprietarului trebuie să fie făcută înainte de orice apărare asupra fondului procesului și după normele stabilite de art. 65. *Cas., s. I, 60/909.* 52 419
- IPOTECA.** — 1. Conform art. 1785 din Codul civil, creditorul ipotecar, înscris pentru un capital care produce interese, are dreptul ca interesele datorite pe trei ani să aibă acelaș rang ca și capitalul, fără ca acest articol să facă vreo distincțiune de dată, dacă acei trei ani au a fi socotiți dela data creanței sau dela altă dată.
- Prin urmare, instanța de fond violează dispozițiunile art. 1785 din Codul civil, atunci când reduce dobânzile datorite pe trei ani numai la un an, sub cuvânt că pe doi ani fusesse plătit la facerea actului de ipotecă. *Cas., s. II, 189/908.* . 21 163
2. Art. 7, alin. 5, din Constituție oprește pe străin de a dobândi imobile rurale, iar nu de a le înstrăina.
- Prin urmare, un străin care posedă asemenea imobil dinnainte de Constituție, pe când nu le eră interzis străinilor dreptul de a dobândi imobile rurale, are dreptul a ipotecă imobilul său.
3. După art. 1393, combinat cu 1395 din Codul civil, debitorul are dreptul a invoca lipsa notificării cesiunii, numai când ar avea un interes legitim la aceasta, cum ar fi plata datoriei cedate înainte de cesiune.
4. După art. 4 din Codul comercial, un act este considerat comercial chiar când numai una din părți este comerciant, însă numai atunci când acel act este referitor la o operațiune care face obiectul comerțului părții care e comerciant.
- Astfel, constituirea unei ipoteci nu poate fi considerată ca un act comercial, chiar dacă ipoteca este între comercianți, pe cât timp nu se dovedește că acel ce a dat bani cu împrumut exercitează comerțul de împrumutător, de oarece ipoteca, prin natura ei, e un act pur civil și, ca atare, în ce privește prescripția ei, se aplică Codul civil. *Trib. Drohoiu, 215/909.* 70 567
- J
- JOC DE BILIARD.** — Excepțiunea prevăzută în art. 1637 din Codul civil, privitoare la unele jocuri pentru cari legea acordă acțiune în justiție, este de strictă interpretare, și ea nu poate fi întinsă la jocurile intelectuale și nici chiar la jocurile de adresă, cari nu constituiesc în acelaș timp niște exerciții gimnastice, singurele pe cari legiuitorul ar fi voit a le favoriza.
- Astfel, jocul de biliard neintrând în excepțiunea prevăzută de art. 1637 din Codul civil, nu poate da loc la o acțiune în justiție și, prin consecință, jucătorii de biliard nu pot, în raporturile dintre

ei, a avea acțiune pentru sumele stipulate cu ocazia acestui joc; că, pentru aceeași rațiune, produsul acestui joc este ilicit și nu se poate acorda acțiune nici acelor cari, fără a fi jucat direct, exploatează totuși și încurajază acest joc, reclamând o parte din câștigul realizat cu ocaziunea jocului de biliard. *C. Buc., s. II, 69/908.* . . . 37 292

Observație de d-l D. Alexandresco

JUDECAREA CAUZELOR. — 1. Dacă la termenul fixat de judecată, din mai multe părți lipsește una, se poate aplica art. 151 din Procedura civilă fără a se amâna procesul din lipsă de procedură, cu toate că n'au fost citați soții pentru autorizare.

2. Dacă, odată cu intentarea acțiunii, se admite chemarea la interogatoriu, și dacă la prima zi fixată se amână pricina, fără a mai fi menționat interogatoriul, întru cât cei chemați la interogatoriu nu s'au înfățișat, se presupune că menținut pentru înfățișarea viitoare.

3. Conform art. 83 din Legea judecătorilor de ocoale, nu se poate invoca în recurs, ca motiv, că judecătorul nu a luat apărarea din oficiu a părților, atunci când părțile cărora le-ar fi profitat apărarea au lipsit. *Trib. Dolj, s. I, 617/908* 19 146

Observație de d-l Corneliu Botez

JUDECATOR DE INSTRUCȚIE.—După Legea de organizare judecătorească, judecătorul de instrucție nu e autorizat a face constatări și aprecieri, că în unele din grefele tribunalelor există o stare de dezordine, când o asemenea însărcinare nu i s'a dat din partea celor în drept. *Tribun. Ilfov, s. III, 139/909.* 23 181

JUDECATORII DE OCOALE. — 1. Din dispozițiunile art. 83 din Legea judecătorilor de ocoale, reiese în mod lămurit că legiuitorul nu a putut impune judecătorului decât obligațiunea de a invoca din oficiu mijloacele de apărare cari reies din faptele cauzei, iar nicidecum să indice părților din proces mijloacele de dovadă a susținerilor lor, mijloace ce nu reies nici din lege, nici din faptele procesului.

Prin urmare, din momentul ce pârîtul nu a propus înaintea judecătorului dovada cu martori în susținerea unei alegațiuni ce făcea, el nu se poate plânge înaintea instanței de recurs de violarea art. 83 și 106 din Legea judecătorilor de ocol, că adică judecătorul nu i-a invocat din oficiu dovada cu martori. *Tribun. Brăila, s. II, jurnal 3552/908* 26 206

Observație de d-l Em. Dan

2. Art. 58 din Legea judecătorilor de ocoale. (*Monografie de D. Ghimpău*) 52 423

3. Din practica judecătorilor de ocoale. (*Monografie de C. St. Bossie*) 53 430

JUDECATOR SINDIC. — După art. 761 din Codul comercial, judecătorul sindic trebuind să lucreze personal în toate afacerile însărcinării sale, dacă nu a fost autorizat să se prezinte prin alții în unele operațiuni determinate, de aci urmează că el nu poate fi asistat de avocat, dacă nu a fost autorizat de tribunal pentru aceasta. *C. Craiova, s. II, 5/909* 46 372

JURAMANT DECIZORIU. — 1. Jurământul fiind considerat ca o transacție, e de datoria părții care-l deferă de a-l formula în termenii în cari va trebui să fie prestat, căci acel care oferă o transacție e liber de a o oferi așa cum o înțelege dânsul, destul numai că faptul asupra căruia se de-

feră jurământul să prezinte caracterele cerute de lege, adică să fie personal și decisiv.

Că, de asemenea, partea căreia i se deferă un jurământ decizoriu, trebuie să-l presteze în chiar termenii propuși de cealaltă parte, oferta trebuind a fi acceptată astfel cum e propusă, căci altfel nu există un concurs de simțăminte, și, ca atare contractul dintre părți nu se poate forma.

2. Judecătorul nu este obligat a dispune prestarea unui jurământ prin simplul fapt că una din părți îl deferă, ci el are dreptul a verifica dacă acel jurământ întrunește toate condițiile legii, între cari și aceea de a fi deferit, într'un proces susceptibil de a fi terminat, printr'o transacție definitivă.

3. Faptul că textul art. 1208 din Codul civil e general, nu ne împiedică a crede că, dacă jurământul e deferit asupra existenței unui fapt—a cărui constatare ar putea avea ca rezultat de a furniza mai tâziu un document în întrunirea cauzei în penal—un asemenea jurământ nu e admisibil, dat fiindcă jurământul decizoriu nu e un mijloc de instrucție, ci, precum numele îl indică, un mijloc de deciziune. *Jud. Huși, 322/909* 41 330

4. Legiuitorul autorizând pe judecător de a modifica formula înscrisă în lege pentru jurământ, așa încât partea căreia i se cere mărturisirea conștiinței să nu fie jignită în credințele sale religioase, nu a înțeles cătuș de puțin să-l autorizeze să schimbe și locul unde jurământul urmează a fi prestat. Că singurul loc unde jurământul urmează să fie prestat, fiind locul judecății și în ședință publică, judecătorii comit un exces de putere când dispun ca jurământul să se săvârșească în localul consacrat exercițiului religioșilor celui ce este îndatorat a depune jurământul. *Cas., s. I, 31/909* 57 459

5. Când este constant că prestarea unui jurământ după formele ritului mozaic s'a făcut în urma cererii recurentului, dânsul nu poate invoca pentru prima oară la Curtea de casație, că jurământul nu trebuia prestat după acele forme, ci în pretoriul Curții de apel în audiență publică; și aceasta pentru motivul că ordinea publică nu e întru nimic atinsă atunci când părțile fiind de religie mozaică, s'a admis în conformitate cu cererea lor ca jurământul să se presteze după formele acelei religii.

6. Nici o dispozițiune din lege nu obligă pe judecător ca, atunci când jurământul este deferit la doi împicinați, să fie luat fiecăruia în deosebi, adică în neființa celuilalt.

Prin urmare, în lipsa unei dispozițiuni categorice în această privință, nu se pot aplica prin analogie formalitățile cerute de art. 194 din Proc. civilă pentru audierea martorilor, care se face pe rând și în deosebi. *Cas., s. I, 306/909.* . . . 68 548

7. Jurământul fiind o convențiune între cel ce deferă și cel căruia i se deferă, un asemenea jurământ nu are putere de lege decât între părți, nu și față cu un al treilea, întru cât, conform art. 1215 din Codul civil, jurământul nu dă dovada decât în contra sau în favoarea celui care l-a dat.

8. Apelul fiind devolutiv de instanță, toate procedurile doveditoare la întâia instanță se pot face din nou în apel, putându-se încuviința orice măsuri și probe noi.

Prin urmare, un jurământ refuzat la prima instanță, se poate primi în instanța de apel. *Trib. Suceava, Octomvrie 1909* 76 615

9. În jurământ cât timp nu este acceptat de acela căruia îi este deferit, poate fi retras sau modificat, căci până atunci nu este decât o simplă policitațiune care nu creează încă nici un drept.
10. Un jurământ poate fi dat în orice stare a procesului și chiar în contra și peste conținutul actelor autentice, întru cât art. 1208 din Codul civil dispune că jurământul decizoriu poate fi dat în orice fel de contestațiune. *C. Buc., s. I, 2561/909* 84 675
- JURAMANT «MORE-JUDAICO».** — 1. Rabinul, chemat a asista pe judecător la prestarea jurământului «more-judaico», nefiind consultat asupra vreunui punct litigios al procesului, spre a lumina vreun punct litigios al procesului ci numai de a înconjură mărturisirea unuia din litiganți de niște solemnități impuse de judecător ca fiind de natură a impresionă spiritul celui ce primește jurământul, ca atare el nu face un act de expertiză, spre a putea fi considerat ca un expert, ci pur și simplu exercită un oficiu religios, așa că pentru refuzul acestui serviciu rabinul nu poate fi condamnat la amendă. *Cas., s. I, 410/908* 1 2
2. Jurământul «more-judaico». (*Monografie de Al. St. Mandrea*) 22 169
3. Jurământul evreilor are a se face tot în pretoriul instanței, conform art. 238 din Procedura civilă, cu modificarea cerută de religiunea lor, adică pe tablele lui Moise și în numele lui Iehova.
- Faptul de a nu se prezenta la sinagogă pentru a presta jurământul decizoriu, nu împiedică pe partea care a acceptat jurământul să-l prezente în apel în pretoriul tribunalului. *Trib. Tutova, 9/909* 34 268
- JURAMANT SUPLETORIU.** — 1. Jurământul pe care îl dă judecătorul din oficiu fiind pentru completarea conștiinței magistratului în deciziunea cauzei, nici un text de lege nu a prevăzut, și nici a putut să prevadă, că trebuie să se pună în discuția părților admiterea acestui fel de jurământ.
2. După art. 1220 din Codul civil, jurământul supletoriu nu se poate da decât atunci când cererea nu este pe deplin dovedită, sau atunci când ea nu este cu totul lipsită de probe.
3. Jurământul supletoriu, conform art. 1219 din Codul civil, se dă la una sau la alta din părți după cum apreciază judecătorul pentru completarea convingerii sale. *Cas., s. I, 336/908* 8 59
- JURISDICTIUNE GRAȚIOASA.** — 1. Tribunalele în Camera de consiliu sunt în drept a exercită o dublă jurisdicțiune: contencioasă și grațioasă; prima o exercită în mod excepțional când un text de lege o prevede, iar cealaltă este de domeniul propriu al ei, întodeauna deferită ei și poate fi chiar în lipsa unui text de lege.
2. Caracterul distinctiv esențial al jurisdicțiunii grațioase este că statuiază asupra cererilor deduse, cari nu ridică contradicție și nu întâlnește adversari, și în lipsă de orice caracter contencios, justiția exercită în asemenea afaceri un control, o veritabilă tutelă judecătorească, fără a atinge întru nimic drepturile terților; jurisdicțiunea contencioasă din contră se exercită asupra cererilor cari dau naștere la o contradicție de interese și rezolvă conflicte de drepturi. *Trib. Ilfov, s. III, 159/909* 48 390
3. Jurnalele de punere în posesie în Camera de consiliu fiind date pe cale grațioasă, ele nu

au caracterul lucrului judecat și terțile persoane nu au dreptul decât a le ataca cu acțiune în anulare, pe cale principală. *Trib. Ilfov, s. III, 160/909* 51 415

L

- LEGEA CLERULUI MIREAN.** — După art. 43 din Legea clerului mirean din 1906, după zece ani de funcționare de la promulgarea legii din 1893 asupra clerului mirean, preoții și diaconii au dreptul la o sporire de leafă de 20%, și după alți 10 ani la o sporire de leafă de alți 20%, și aceasta în scopul de a veni în ajutorul acelor preoți sau diaconi cari au servit 10 ani în acelaș grad, ca o compensație că în timpul acesta nu au putut fi înaltați în alt grad cu o leafă mai mare.
- Că de aci rezultă că, pentru a avea drept la acel spor de leafă, trebuie neapărat ca preotul sau diaconul să fi funcționat zece ani în acelaș grad, fără să poată să unească anii serviți într-un grad superior cu aceia serviți în gradul inferior, căci prin înaltare din diacon la gradul de preot cu leafă mai mare decât are un diacon, scopul legiuitorului a fost atins, și deci nu mai este cazul de a i se da sporul de leafă prevăzut de art. 43 din Legea clerului mirean. *Cas., s. I, 331/909* 80 645

LEGEA ASUPRA DREPTURILOR PROPRIETARILOR:

Autoritatea lucrului judecat, 11.

Citațiune, 7.

Contestație, 12, 13.

Degradările imobilului, 2, 15.

Executarea contractului, 1, 6.

Interpretare, 8.

Jurisdicțiune contencioasă, 9.

Opoziție, 3.

Ordonanță prezidențială, 10, 14.

Pact comisoriu, 5.

Sublocațiune, 4.

1. Față cu art. 1 din Legea proprietarilor rezultă că, în ce privește executarea contractelor de locațiune, legiuitorul a supus pe părți regulilor de drept comun, deși prin această lege a prevăzut, în mod excepțional, termene mai scurte și formalități mai expeditiv pentru protecțiunea drepturilor proprietarilor.

Astfel, dacă o persoană a investit contractul său de arendare cu formula executorie, adresându-se pentru aceasta la instanța care a autentificat actul, urmează implicit, conform dreptului comun, să ceară și executarea lui tot acestei instanțe, conformându-se astfel principiului necontestat, că executarea se face de către instanța care a pus formula executorie pe act; și acest principiu se aplică nu numai când e vorba de hotăriri judecătorești, ci și de actele autentice, întru cât, conform art. 371 din Procedura civilă, și unele și altele sunt supuse același reguli în ce privește executarea lor. *Trib. Putna, s. I, 4 Febr. 909* 28 223

Vezi și observația ce o însoțește

2. Acțiunile relative la degradările pe cari chiriașul le face imobilului închiriat, se judecă conform Legii asupra drepturilor proprietarilor, întru cât legiuitorul nu distinge nicăiri dacă această lege se aplică când diversele drepturi ce decurg pentru proprietar se reclamă odată cu acțiunea de reziliere, sau separat prin o acțiune principală.
3. Din momentul ce o acțiune s'a judecat, după

Legea proprietarilor, de către judecătorul de ocol, dreptul de opoziție nu există, când valoarea obiectului trece de o sută cincizeci lei. *Jud. urb. Craiova, 193/909.* 40 323

Adnotație de d-l D. D. Stoenescu

- 4 Conform art. 17 din Legea asupra drepturilor proprietarilor, dacă proprietarul primește sublocațiunea, fie chiar în mod tacit, locatarul principal este considerat ca descărcat față de locatarul său.
5. Pactul comisoriu fiind stipulat în favoarea proprietarului, acesta are facultatea a considera contractul ca reziliat prin îndeplinirea lui și a cere astfel expulzarea arendașului, sau de a lăsa contractul în executare și să ceară plata arenzii în schimbul folosinței arendașului. *Cas., s. I, 190/909* 47 380

Adnotație de d-l D. Alexandresco

6. După art. 12, 13 și 19 din Legea proprietarilor din 1903, locatarul, sau orice persoană interesată, pierde dreptul de a intenta o acțiune pe cale principală pentru despăgubiri, numai dacă a uzat de calea apelului sau a contestațiunii în contra unei hotărâri prin care proprietarul a obținut executarea sau expulzarea cerută de dânsul, iar nu și atunci când mai înainte, și independent de orice cerere de executare sau expulzare din partea proprietarului, locatarul pornește acțiune în reziliere și daune în contra proprietarului.
7. Citarea făcută de judecător unei părți spre a fi față la localitate pentru a asista la luarea jurământului expertului, care avea a face constatarea locală, este suficientă spre a zice că partea a fost citată la constatarea locală.
8. Interpretarea intențiunii și voinței părților contractante fiind de suveranul atribut al judecătorilor de fond, scapă controlului Curții de casație, când nu se denaturează convențiunea părților. *Cas. s. I, 72/909.* 48 387
9. Cererea dedusă judecății tribunalului pe baza legii proprietarilor, și ordonanța prezidențială care a încuviințat-o, putând creea drepturi protivnice părților, este o afacere de jurisdicțiune contencioasă.
10. O ordonanță prezidențială dată pe baza legii proprietarilor, fie pe cale grațioasă, fie pe cale contencioasă, intru cât însă cererea este întemeiată pe aceeaș cauză și fapte, fără a se fi modificat nimic din circumstanțele cari au determinat-o, este dacă nu lucru judecat, cel puțin desesizează tribunalul și nu mai poate reveni asupra ei.
11. Deși este adevărat că în dreptul comun, atunci când este legată instanța prin citarea părților, contestația este o cale extraordinară, și prin urmare nu se poate deduce printr'insa decât chestiuni de procedură, iar nu și excepțiunea lucrului judecat, acest principiu însă nu poate fi aplicabil în procesele făcute pe temeiul legii proprietarilor, când părțile necitându-se nu sunt în măsură a se apăra și deci de a putea invoca autoritatea lucrului judecat. *Trib. Ilfov, s. III, 159/909* 48 390
12. După ultimul aliniat al art. 12 din Legea asupra drepturilor proprietarilor, partea care uzază de drept de apel și de recurs nu mai poate face contestație conform art. 13 din sus zisa lege, nici să intenteze o nouă acțiune conform articolului 19 și 20 din această lege, întru cât legiu-

torul a voit să puie la dispoziția părții interesate o singură cale: sau aceea a apelului și a recursului sau aceea a contestației.

13. Din împrejurarea că art. 13 al Legii asupra drepturilor proprietarilor prevede că contestațiile se vor judecă după regulile fixate pentru contestațiile la executare silită, referindu-se astfel la art. 400 din Proc. civilă, nu urmează că în această materie ar fi inadmisibile contestațiile de fond, fiindcă art. 13 nu face decât a arăta modul de judecare a contestațiilor, iar art. 400 din Proc. civilă determină numai competența după felul contestației, fără a se opri prin acest text contestațiile de fond. *Trib. Argeș, 3300/908* . 48 392
14. Ordonanțele prezidențiale, date pe calea procedurii sumare din Legea asupra drepturilor proprietarilor, fiind niște adevărate hotărâri și cu caracter definitiv pentru instanța care le-a pronunțat, au autoritatea lucrului judecat. *C. Buc., s. III, 22 Aprilie 1909* 51 414
15. Proprietarul poate să intenteze acțiune, în virtutea legii asupra drepturilor proprietarilor și după expirarea contractului de locațiune, și această acțiune sumară poate fi introdusă și pentru cazul când se cere despăgubiri pentru stricăciunile cauzate imobilului. *Cas., s. I, 223/909* 61 490

LEGEA DRUMURILOR. — Competența de a judeca abaterile dela Legea drumurilor a rămas aceeaș, și nu s'a modificat prin Legea judecătorilor de ocoale din 1908, de oarece această lege prin art. 51 nu a făcut mențiune și de Legea drumurilor.

Prin urmare, după art. 58 din Legea drumurilor, judecătorul de ocol judecă cu drept de apel la tribunal, toate infracțiunile prevăzute de acest capitol, din care face parte și art. 49. *Cas., s. II, 1080/909* 74 598

Observație de d-l Corneliu Botez

LEGEA FABRICĂRII ȘI VANZĂRII LUMANARILOR DE CEARA.—1. Dacă simplul fapt al găsirii și punerii în vânzare a lumânărilor fabricate cu materii străine, în prăvălia unui comerciant, nu este suficient ca acel comerciant să cadă în contravenție la art. 1, 2 și 5 din Legea fabricării și punerii în vânzare a lumânărilor, această contravențiune însă e pe deplin stabilită când acele lumânări ar avea aparența lumânărilor de ceară destinate uzului bisericesc ortodox. *Tribunalul Tutova, 1123/909* 61 495

2. După art. 7 din legea pentru fabricarea și vânzarea lumânărilor de ceară din 8 Martie 1908, sentințele pronunțate de tribunal în asemenea materie sunt definitive și executorii din ziua pronunțării.

Prin urmare, este neadmisibil recursul în asemenea materie, atât acela făcut de contravenient, cât și acel făcut de Stat, reprezentat prin Casa Bisericii. *Cas., s. II, 2084/909* 64 517

LEGEA MAXIMULUI TAXELOR COMUNALE.— Singurele instanțe competente a se pronunța atât asupra cuantumului unui impozit, cât și mai al s asupra legalității acelu impozit, fiind cele instituite de legea și regulamentul pentru constatarea și perceperea veniturilor comunale și de legea contribuțiilor directe, din momentul ce partea a uzat de acele instanțe, sau nu a uzat în termenele stabilite, și într'un caz și într'altul impunerea este definitivă, așa că părțile nu o mai pot ataca pe cale de acțiune principală. *Cas. s-unite, 8/909* 78 286

LEGEA MESERIILOR. — Potrivit art. 77 din Legea meseriilor, cererile pentru anularea hotărârilor arbitrale se introduc în termen de zece zile libere la tribunalele ordinare, iar regulamentul pentru punerea în aplicare a acestei legi, prevede în art. 122 aceeași dispoziție, arătând lămurit că tribunalele ordinare sunt instanțe competente a anulă hotărârile arbitrale.

Prin urmare, dacă e constant că instanțele ordinare au plenitudinea jurisdicțiunii ori de câte ori nu e dat spre judecarea instanțelor excepționale o anume materie, și dacă legea asupra organizării meseriilor limitează competența judecătorilor de ocoale numai în judecarea infracțiunilor penale, urmează a se vedea că prin tribunale ordinare trebuie înțeles tribunalele de prima instanță, dar, nu judecătoriile de ocoale, așa că aceste din urmă n'au cădere a cercetă acțiunile în anulare făcute în potriua hotărârilor arbitrale. *Trib. Covurlui, s. II, 2 Octomvrie 1909* 73 592

LEGEA OFIȚERILOR DE REZERVA. — Din combinațiunea art. 11 din Legea ofițerilor de rezervă din 1900 cu art. 29 din regulamentul acestei legi, rezultă că ofițerii de rezervă în timpul aflării lor sub arme, se bucură, potrivit gradului lor, de toate drepturile ofițerilor din activitate, precum și de drepturile de soldă și alte prestațiuni; iar ofițerii de rezervă, cari sunt funcționari civili ai Statului, n'au dreptul decât la diferența între apunțamentele ce au la funcțiunea civilă și solda gradului, în caz când acele apunțamente sunt mai mici decât solda cuvenită gradului respectiv în armată.

Astfel, funcționarii Băncii Naționale nefiind funcționari ai Statului, ci ai unei instituțiuni de credit, supraveghiată numai de Stat, ei au dreptul la plata soldei gradului pe tot timpul concentrării, *Cas., s. I, 42/909* 58 467

LEGEA POZIȚIEI OFIȚERILOR. — 1. După art. 23 din Legea poziției ofițerilor din 1907, limita de vârstă până la care ofițerii de rezervă, de orice proveniență, fac parte din această poziție, este cea prevăzută de art. 19 pentru ofițerii activi, sporită cu cinci ani, și această limită de vârstă pentru locotenenții-coloneli este de 56 ani; că vârsta la care se referă acest articol este aceea cu care ofițerul a fost înscris în controale armatei, vârstă care, după art. 20 al Legii poziției ofițerilor, nu poate fi modificată.

Prin urmare, din toate acestea rezultă că proba cu martori, pentru a se dovedi o altă dată de naștere decât cea trecută în controalele, ca și acțiunea care ar avea acelaș scop, sunt inadmisibile. *Trib. Vaslui, 344/908* 14 110

2. Regulamentul Legii poziției ofițerilor, prin art. 14, explicând într'un mod mai detaliat art. 10 și 17 din lege, arată că atunci când un ofițer din o cauză de infirmitate devine cu totul impropriu serviciului militar, poate fi trimis îndată înaintea unei comisii de reformă; această dispozițiune însă se aplică numai când e vorba de infirmitate, nu însă și în caz de boală, caz în care un militar nu poate fi trimis înaintea unei comisii medicale decât după expirarea unei concedii de șase luni de disponibilitate.

3. Prin art. 21 din Legea poziției ofițerilor, care arată cine poate trimite un ofițer înaintea consiliului de reformă, se prevede că ei trebuiesc a fi trimiși de comandantul corpului de armată, iar nu de minister; iar prin ultimul aliniat se pre-

vede că ordinul de trimitere să fie bazat pe rapoartele șefilor ierarhici.

4. Nu trebuie a se confunda judecata de reformă a unui ofițer, pentru înconduită sau lipsă de cunoștințe militare, cu simpla comisiune medicală la care se trimite un ofițer bolnav.

Prin urmare, nu poate fi lucru judecat atunci când un ofițer, trimis la comisiunea medicală pentru caz de boală, mai fusese trimis la comisiunea de reformă pentru înconduită sau lipsă de cunoștințe militare. *C. Galați, s. II, 221 908*. 21 165

5. Dacă prin art. 17 din Legea asupra pozițiunii ofițerilor din 16 Maiu 1896, se dispune că reforma pentru infirmități se pronunță prin Decret regal, în urma părerii unei comisii medicale, înaintea căreia este trimis ofițerul după ce a împlinit șase luni de disponibilitate pentru caz de boală, de aci nu rezultă însă pentru ofițer dreptul și pentru minister obligațiunea, ca și în caz de infirmitate constatată în conformitate cu legea care face pe ofițer impropriu serviciului militar, ofițerul să fie în prealabil pus în disponibilitate pentru caz de boală, și numai după ce a împlinit șase luni de disponibilitate să fie trimis înaintea comisii medicale de reformă, întru cât art. 16 din aceeaș lege prevede că poate fi reformate pentru infirmități cari îl fac impropriu serviciului militar, nu numai ofițerul în disponibilitate pentru caz de boală, dar și cel în activitate.

6. Conform art. 22 din Legea pozițiunii ofițerilor, încheierea comisii medicale de reformă, pentru infirmități cari fac pe ofițer impropriu serviciului militar, nu poate fi modificată nici censurată pe nici o cale de judecată, nici militară nici civilă.

Prin urmare, faptul Ministerului de războiu care, potrivit art. 16 și 17 din sus zisa lege, a trimis pe ofițer înaintea comisiei medicale de reformă și după ce a obținut o decizie definitivă a acestei comisii, constatatoare că din cauza infirmităților ofițerul este impropriu serviciului militar, a solicitat, în executarea acestei decizii, înaltul Decret regal de punerea ofițerului în pozițiune de reformă, nu poate constitui un fapt ilicit, pe care, potrivit art. 998 din Codul civil, să se poată întemeia o acțiune în daune interese. *Cas., secțiuni-unite, 3/909* 46 368

LEGEA ASUPRA PRESEI. — Dreptul de a distribui în orice mod orice fel de publicațiuni este garantat tuturor locuitorilor acestei țări prin Constituție, și el nu poate fi împiedicat sau măcar restrâns fără violarea acestei legi fundamentale, și nu este îngăduit a se face sub acest raport vreo deosebire între publicațiile cari au de scop răspândirea unor idei și acelea cari cuprind simple înștiințări, de oarece nici legea nu distinge; și apoi organe de publicitate sunt nu numai foile și cărțile periodice, dar și afișele și simplele înștiințări.

Astfel, dacă autoritatea municipală poate, ca măsură de edilitate, menită a asigura frumosul aspect al orașului, sau în interesele bunei ordine, a siguranței și salubrității publice, să reglementeze afișarea, adică placardarea, lipirea afișelor pe ziduri, și să creeze în această privință un serviciu al său, obligator pentru toți, ea nu poate să impuie obligativitatea serviciului său în ce privește distribuirea, adică colportarea acelorasi afișe, căci în această privință există libertate desăvârșită pentru oricine de a proceda cum voiește, fără ca prin această distribuire să

N. Z. Pag.

N. Z. Pag.

deă naștere vreunui prejudiciu comunei care și-a rezervat dreptul de afișaj. *Trib. Covurluiu*, s. II, 332/907 19 150

Observație de d-l Em. Dan

LEGEA REPAUZULUI DUMINICAL. — Contravențiunile la Legea repauzului duminical fiind pedepsite cu amendă, nu cu închisoare, cărțile de judecată date în această materie sunt susceptibile de recurs iar nu de apel, conform art. 51 din actuala lege pentru judecătorii de ocoale. *Trib. Teleorman*, 3467/909 59 477

Observație de d-l St. Ivanovici

LEGI STREINE. — Vezi «Statut personal».

LEGEA DE URMARIRE. — Deși, după art. 565 din Procedura civilă, imobilul vândut la licitație publică prin tribunal devine proprietate adjudecatarului, liber de orice sarcină, privilegiu sau ipotecă, însă, după art. 7 din Legea de urmărire din 1905, Statul are privilej pentru contribuțiunile de orice natură asupra întregii averi a debitorului, mobilă sau imobilă, fără ca în privința imobilelor să fie supus la formalitatea inscripțiunii și fără ca prin vânzarea silită a lui să se purgeze acest privilej.

Prin urmare, proprietarul unui imobil cumpărat la licitație publică este răspunzător de impozitul funciar, datorit fiscului de imobil înainte ca acel imobil să devie proprietatea sa. *Cas.*, s. III, 190/909 68 549

LEGEA ZAHARINEI. — După art. 18 și 19 din legea zaharinei tribunalele sunt considerate ca instanțe de apel, iar sentințele pe cari le dau definitive, rămânând contra lor ca singură cale de atac recursul în Casație.

Sentințele prin cari se transformă amenda condamnatului — în caz de nesolvabilitate — în închisoare, fiind un accesoriu, ele urmează calea principalei sentințe de condamnare la amendă și, deci, apelul contra lor este inadmisibil. *C. Buc.*, s. I, 644/909 78 630

Observație de d-l Constantin Popescu

LIBERAREA PROVIZORIE. — Imprejurările că instrucția e terminată, că prevenitul își are domiciliul stabil și că este proprietar, nu pot determina în mod absolut pe judecătorii să admită liberarea unui prevenit, ci judecătorii au să aprecieze necesitatea arestării, și chiar în acele împrejurări pot să mențină pe un prevenit în arest, când faptele imputate sunt grave și e îndoiială că el va dispărea. *Cas.*, s. II, 807/909 77 621

LICENȚE. — Vezi «Contravențiuni la legea licențelor».

LOCAȚIUNE DE SERVICII. — Vezi «Contract de locațiune de servicii».

LOTERIA DE STAT. — După art. 7 din Legea pentru înființarea loteriei de Stat, combinat cu art. 1 din regulamentul acelei legi, societatea concesionară a loteriei de Stat, împreună cu colectorii săi, este scutită de orice taxă de timbru, cum și de orice altă taxă pentru lozuri, imprimate, etc., dispunând ca vânzarea lozurilor să se facă prin colectorii și subcolectorii.

Colectorii, ca mandatarii ai societății concesionare, fiind însărcinați cu plasarea lozurilor și scutiți de orice taxă de timbru, relativă la această operațiune, urmează că și subcolectorii, cari au aceeași însărcinare de a distribui și vinde lozurile loteriei, să fie scutiți de orice taxe de timbru relative la actele încheiate de dânsii cu colectorii principali, privitoare la loterie. *Cas.*, s. III, 904/908 2 12

Biletele de loterie nu sunt niște simple titluri la purtător pe cari Direcțiunea loteriei ar fi obligată să le plătească aceluia care le prezintă, fără să mai cerceteze legala lor posesiune, de oarece, pe lângă că ele nu aparțin purtătorului, ci jucătorului care e trecut cu numele său în registrele colectorilor, Regulamentul loteriei prin art. 12, prevede că direcțiunea loteriei își rezervă dreptul de a constata proprietatea legală a biletului prezentat. *C. Buc.*, s. II, 9/909 24 186

LUCRU JUDECAT. — Vezi «Autoritatea lucrului judecat».

LUMANARI DE CEARA. — Vezi «Legea fabricării lumânărilor de ceară».

M

MANDAT. — Din momentul ce orice mandat poate fi revocat, de aci rezultă că și mandatul la care s'ar fi stipulat un onorariu în favoarea mandatului, poate fi revocat, rămânând însă îndatorirea pentru mandant a despăgubi pe mandatar, dacă fără cauză a fost împiedicată executarea mandatului. *Cas.*, s. II, 210/908 76 612

MANDAT TACIT.—1. Codul civil român, spre deosebire de cel francez, admite mandatul tacit; prin urmare admitându-se mandatul tacit, proba cu martori și prezumpțiunile sunt admisibile pentru dovedirea acestui mandat. *Trib. Tutova* 28, *Octombrie*, 908. 5 39

2. Mandatul poate să fie conferit nu numai în mod expres, dar și tacitamente, și judecătorii fondului constată în mod suveran existența unui asemenea mandat, după regulile dreptului comun în materie de probe. *Cas. Franceză*, 1 *Iulie* 1908. 26 208

Observație de I. S. Codreanu

MARTORI:

- Act scris*, 4, 9.
- Data actului*, 10.
- Lista martorilor*, 3, 7, 8.
- Motivarea instanței*, 1.
- Ordine publică*, 5.
- Poseziune*, 6.
- Revenire*, 2.

1. Motivarea instanței de fond, cum că din depunerile martorilor nu și-a făcut convingerea asupra faptului alegeat, constituie o motivare suficientă, fără să fi mai fost nevoie să se analizeze fiecare depozitiție în parte. *Cas.*, s. I, 336/908. 8 59

2. Instanțele de fond sunt în drept să revie asupra probei cu martori, când găsesc alte elemente de probațiune din cari să-și facă convingerea despre existența faptului. *Trib. Ilfov*, s. II, 27 *Octombrie* 1908. 15 117

3. Art. 186 din Procedura civilă, care prescrie termenul de 5 zile pentru depunerea listei de martori, sub pedeapsă de decădere din dreptul de a se folosi de martori, nu se aplică la judecătorii de pace. *Cas.*, s. III, 230/908. 22 173

4. Conform art. 1191 din Codul civil, proba cu martori nu este permisă în contra conținutului unui act scris. *Trib. Putna*, s. II, 28/909. 30 236

5. Prescripțiile art. 1341 din Codul civil francez (1191 din Codul civil român) asupra prohibiției dovezii testimoniale, fiind de ordine publică, părțile nu pot, prin convenția lor, să deroge dela această dispoziție. *Trib. din Arlon (Belgia)*, 18 *Martie* 1908. 30 238

Observație de Locot. dr G. Danielopolu

6. Proba cu martori este admisibilă pentru a se stabili faptul posesiunii unui imobil și întinderea lui. *Jud. rurală Năruja-Putna, 19 Dec. 1908.* . 39 315
7. Pierderea dreptului de a se folosi de proba testimonială, admisă de judecată, se aplică numai atunci când lista martorilor n'a fost depusă de parte în termenul fatal de cinci zile, nu însă și în caz când citațiunile n'au fost plătite, de oarece, conform art. 187 din Procedura civilă, martorii pot fi ascultați fără plata citațiunilor, atunci când s'ar prezintă de bună voie. *Trib. Olt, 1439/908* 57 461
8. Faptul de a nu depune lista martorilor în termenul de cinci zile dela admiterea probei testimoniale, precum și de a nu plăti citațiunile martorilor în lăuntru acestui termen, face ca partea care a fost îndrituită de a uză de această probă, să nu se mai poată folosi de ea în baza articolului 186 din Procedura civilă. *Trib. Olt, 268/908* 58 471
9. Deși art. 1198 din Codul civil permite ca să se dovedească cu martori faptul pentru care partea nu a avut puțința să-și procure o dovadă scrisă, însă această prezumpție cade atunci când este învederat că partea a avut puțința să dovedească faptul ce alegă printr'un act scris.
- Astfel, un act public, cum este acela al oficiului avocatului, pentru care eră posibil a prezentă un act scris, nu se poate dovedi cu martori, întru cât asemenea dovadă se poate face fie cu un certificat al grefei constatator de oficiul prestat, fie cu copia de pe hotărîrea dată în urma pledoariei avocatului. *Cas. s. I, 244/909* 68 547
10. Art. 1191 pune ca principiu că nu este primită dovada cu martori în contra sau peste ceea ce cuprinde actul, chiar când ar fi chestiuni de o valoare sau o sumă mai mică de 150 lei; și acești termeni ai legii fiind generali, ei se raportă nu numai la clauzele convenției, ci la toate faptele juridice cuprinse în act, deci și la data actului, care în multe împrejurări determină calitatea și chiar legitimitatea unei convențiuni. *Cas. s. I, 230/909.* 74 596

MAXIMUL TAXELOR COMUNALE. — Vezi «Legea maximului taxelor comunale».

MARCI DE FABRICA. — 1. Observațiuni asupra mărcilor de fabrică (*Monografie de d-l I. M. Lungu*) 21 167

2. După art. 3 al legii din 5 Iulie 1844, relativ la brevete, compozițiunile farmaceutice sau remediile de orice fel nu pot fi susceptibile de brevetare.
3. Pentru un medicament nou, căruia îi este refuzată brevetarea, nu se poate dispune ca marca de fabrică simplul nume destinat să devină în curând arătarea uzuală și necesară a productului nou. *Cas. Franceză, 24 Iunie 1908.* 21 167

Observație de I. M. Lungu

4. Depozitul mărcilor de fabrică în legea noastră ca și în cea franceză, după care s'a copiat mai în totul, este declarativ iar nu atributiv de proprietate, de oarece acel depozit are de efect a constată o proprietate preexistentă și a-i da garanțiile legii speciale care l-a înființat, iar nu de a creia și atribui celui ce l-a efectuat; că acesta reiese și din termenii art. 4 și 6 din legea care spune explicit că marca, adoptată de un fabricant sau comerciant, nu poate fi întrebuintată sau însușită de altul, precum și din art. 5 din Convenția pentru protecția mărcilor de fabrică și comerț dintre România și Franța, în care se spune categoric că depozitul este numai de-

clarativ, lucru ce, desigur, nu s'ar fi făcut dacă în legea noastră, pentru naționali, depozitul ar fi fost atributiv de proprietate. *C. Buc., s. III, 24/909.* 70 565

- MARTURISIRE JUDICIARA. — 1. Dacă în drept mărturisirea trebuie să fie luată «tale quale», cum este făcută de parte, nici un text de lege nu oprește pe judecător de a considera o asemenea mărturisire necompletă drept un început de probă scrisă, și de a o complini prin proba testimonială sau prin prezumpțiuni, spre a stabili faptul juridic ce formează obiectul litigiului. probe ce legea le lasă la suverana sa apreciere. *Cas., s. I, 411/908.* 13 102
2. Mărturisirea făcută într'un proces poate fi invocată și face probă în alt proces dintre aceleași părți, întru cât art. 1206 din Codul civil este general și nu cere condițiunea ca mărturisirea să fie făcută în cursul instanței în care se invoacă ca probă; în tot cazul este admis fără discuțiune, că o asemenea mărturisire constituie un început de dovadă scrisă, care se poate completa cu martori. *Cas., s. I, 212/909.* 66 532
3. Art. 124 din Procedura civilă prevede categoric, că mărturisirile sau declarațiile părților făcute la înfățișare, și pe cari se întemeiază hotărîrea, nu pot fi opuse celui ce le-ar fi făcut, decât dacă vor fi semnate de dânsul sau imputernicitul său la aceasta în procesul-verbal al ședinței, sau dacă se face arătare de neputință sau nevoința de a semnă.
- Astfel, dacă asemenea mărturisiri sau declarații sunt consemnate în procesul-verbal, însă nu sunt semnate de parte și nici se face mențiune că dânsa nu a putut sau nu a voit a semnă, hotărîrea instanței de fond întemeiată numai pe acele mărturisiri este dată cu violarea art. 124 din Procedura civilă. *Cas., s. I, 318/909* 70 564
4. Principiul indivizibilității mărturisirii, înscris în art. 1206 din Codul civil, se opune ca să se ia din faptele mărturisite, ca constant, numai faptul principal și să se înlătore declarațiile ce tind a neutraliză sau modifică consecințele juridice ale aceluia fapt. *Cas., s. I, 247/909.* 71 572
5. Conform art. 1206 din Codul civil, mărturisirea judiciară nu se poate despărți în contra aceluia ce o face, urmând deci ca partea care se prevalează de dânsa să o întrebuinteze în toată plenitudinea ei, atâta vreme cât prin scindare restul neglijat ar fi de natură să completeze partea citată în favoarea celui a cărui mărturisire se opune. *Jud. ocol II Târgu-Jiu, 8 Oct. 1909.* 72 583
- MESERII.—Vezi «Legea Meseriilor».
- MINORI.—Nulitatea trasă din lipsa de participare a procurorului, ca parte alăturată, într'un proces cu minori sau interziși, nu poate fi invocată decât de minor sau de interzis, căci numai în favoarea acestora legea a prevăzut asistența procurorului. *Cas., s. III, 330/908.* 58 468
- MINUTA.—Deși minuta încheiată de greșier, în care se cuprinde dispozitivul sentinței, nu constată ziua când este încheiată și nici că este dată și cetită în ședință publică, însă, întru cât în sentința care cuprinde motivele și dispozitivul ei se menționează că hotărîrea s'a dat și s'a pronunțat în ședință publică în anume zi, formalitatea prescrisă de art. 118 din Procedura civilă este îndeplinită. *Cas., s. I, 184/909.* 60 483
- MORATORIU.—1. Simpla cerere de acordarea unui

moratoriu nu poate fi interpretată și considerată ca un element suficient pentru a motivă și deduce din ea o stare de încetare de plăți notorie, și nici nu implică asemenea stare, de oarece moratoriu prin natura lui nu poate fi considerat decât ca o jenă momentană și trecătoare în care s'ar găsi comerciantul, și nu poate să fie confundată cu încetarea reală de plăți, care trebuie să fie anume constatată în fapt, printr'o cerere formală din partea creditorilor, sau ca fiind notoriu cunoscută. *Cas., s. III, 39/908.* 46 370

2. Moratoriuul constituie prin el însuș dovada cea mai patentă a încetării de plăți cerută de articolul 695 din Codul comercial, încetare care nefăcând să dispară nici după termenul acordat prin moratoriu și prelungirea lui, cu drept cuvânt se declară starea de faliment; iar singura cale rămasă falitului, dacă în urmă și-a achitat integral pe toți creditorii, este să ceară reabilitarea iar nu ridicarea stării de faliment. *C. Buc., s. I, 80/908.* 46 371

Vezi și «Apel»

MOTIVAREA DECIZIUNILOR.—1. Nu se violează articolul 123 din Proc. civilă și nici hotărîrea nu cade sub censura Curții de casație pentru lipsă de motivare când instanța de fond se întemeiază pe elementele trase din hotărîrea ce se opune ca lucru judecat și când nu s'a dovedit că hotărîrea atacată ar fi lipsită de bazele legale. *Cas., s. I, 99/909.* 29 226

2. Dacă concluziunile la cari ajunge o instanță de fond nu se sprijină pe nici un fapt, ci se mărginește la o anumită formulă de stil, apreciind faptele, sau dacă faptele puse înainte nu există de fel, sau sunt străine cauzei, sau chiar dacă cele enunțate ca un simulacru de motivare nu au în sine nici o însemnătate și nu legitimează în mod logic și necesar concluziunea, învederat este că, în toate aceste cazuri, Curtea de casație are dreptul să censureze deciziunea și să o cazeze ca nemotivată.

Prin urmare, este nemotivată o deciziune a Curții de apel, care, pentru ca să justifice luarea copilului de sub îngrijirea mamei și să-l dea tatălui, argumentează numai pe probabilități și ipoteze, iar nu pe fapte precise, a căror stabilire și apreciere ar da deciziei caracterul de o motivare în fapt, caz numai în care censura Curții de casație nu s'ar putea exercita asupra-i. *Cas., s. II, 46/909.* 51 412

MOTIVE DE RECURS.—In Casație nu se pot invoca motive relative la fondul procesului, când recursul este îndreptat în contra unei decizii date asupra contestației la executare. *Cas., s. II, 1855/908.* 14 108

N

NUME PATRONIMIC.—După art. 1 din Legea numelui, numele patronimic constituie un drept inprescriptibil și inalienabil și nu se poate schimba, modifică sau adăogi decât conform prescripțiilor Legii numelui și numai pentru o cauză binecuvântată.

Astfel, simpla împrejurare că ar există numeroase persoane cu acelaș nume, nu îndreptățește pe o persoană a-și schimba numele spre a se deosebi de ceilalți. *C. București, s. I, 185/909.* 73 590

O

OBLIGAȚIUNI.—Pentru ca neexecutarea totală sau parțială a unei obligațiuni să poată da loc la daune, trebuie, între altele, să fie imputabilă debitorului, căci numai în acest caz poate fi considerat ca fiind autorul prejudiciului suferit de creditor, și prin urmare ținut a-l repara. *Trib. Ilfov, s. III, 552/909.* 83 670

OBLIGAȚIUNI NATURALE.—1. Dacă este adevărat că pricipala datorie a părinților consistă în a educa pe copiii lor și a le desvoltă facultățile intelectuale, educațiunea fiind scopul suprem al omului, nu e mai puțin adevărat însă că, dela vârsta în care copilul poate și trebuie să muncească, această datorie a părinților încetează, căci altfel nu trebuie ca justiția să favorizeze lenea și trândăvia, dispensând de muncă pe un copil și dând astfel un premiu de încurajare pentru lene și dezordine morală.

Prin urmare, atunci când, în fapt, se constată că copilul este în stare și are toată posibilitatea de a trăi prin el însuș, prin munca și inteligența sa, acțiunea lui contra părintelui pentru întreținere și educație nu poate fi admisă. *Trib. Suceava, 13 Februarie 1909.* 35 277

2. Deși este adevărat că legiuitorul modern în art. 186 din Codul civil, prin deosebire de dreptul roman, refuză copilului orice acțiune în contra părinților spre a-l înzestră, nu este mai puțin adevărat însă că sub orice legislație părinții au dela natură obligațiunea de a înlesni căpătuirea copiilor lor.

3. Deși legiuitorul modern nu enumeră, nici definește obligațiunile naturale, recunoaște însă existența lor și le arată sancțiunea în dispozițiunile art. 1092 din Codul civil, lăsând ca judecătorul să aprecieze, în spețele cari sunt supuse judecării lui, dacă există sau nu o obligațiune naturală.

4. Deși în principiu înzestrarea constituie un act cu titlul gratuit supus formelor solemne ale donațiunilor, chiar când este făcut de către părinți, și deși, prin urmare, în lipsă de forme, înzestratul nu are nici o acțiune în contra înzestrătorului, atunci însă când chiar fără formă înzestrarea a fost executată de bună voie, părintele nu mai poate cere restituirea celui bun față cu dispozițiunile art. 1092 din Codul civil, care nu admite repetițiunea în privința obligațiunilor naturale achitate de bună voie. *Cas., s. I, 35/909.* 37 291

OFIȚERI DE REZERVA.—Vezi «Legea ofițerilor de rezervă».

OPOZIȚIE.—1. Prin art. 122, alin. 2, din noua Lege a judecătorilor de ocoale, se prevede că procesele pendinte înaintea tribunalului, la punerea în aplicare a noiei legi, vor continuă a fi judecate de acele tribunale, însă după regulile de procedură stabilite prin legea de față.

Prin urmare, delictele indicate de art. 53 și 95, alin. 1, din Legea judecătorilor de ocoale, judecându-se, după noua lege, în primă instanță de judecătoria de ocol, cu apel și fără opoziție, de aci rezultă că întru cât aceste delictes pendinte la tribunal, în momentul promulgării legii, au a fi judecate tot de tribunal, ele au a fi judecate fără drept de opoziție. *Trib. Tecuci, 15 Aprilie 1909.* 43 346

2. După art. 52, ultimul aliniat, din Legea timbrului, partea poate împiedica anularea opoziției netimbrate sau insuficient timbrată, numai dacă se va oferi să plătească amenda și să completeze timbrul cerut de lege.

Prin urmare, tribunalul, ca instanță de apel, face o bună aplicație a citatului articol, când confirmă judecata primei instanțe, care anulase opoziția pe motiv că partea nu se oferise a plăti taxa și amenda, și când hotărăște că completarea timbrului nu se poate face în apel.

3. Dispoziția din art. 111 din Proc. civilă, care prevede că nulitatea opoziției este stinsă dacă nu se propune înaintea oricărei apărări asupra fondului, nu se aplică decât pentru cauzele de nulitate prevăzute de Proc. civilă, iar nu și pentru acelea prevăzute de legi speciale, cum este Legea timbrului.

Prin urmare, nulitatea unei opozițiuni nesuficient timbrată se poate ridica și după ce s'a luat interogator părții. *Cas., s. I, 164/909* . . . 65 523

ORDONANȚA DE ADJUDECARE.—Singura sancțiune a art. 525 din Procedura civilă nu poate fi alta decât decăderea celor dealtreilea de a se opune mai târziu pe cale de contestație la executarea ordonanței de adjudecare emisă de tribunal.

Astfel, odată executată ordonanța de adjudecare, cel deposedat poate recurge la oricare din căile ordinare deschise de lege în favoarea celor dealtreilea, pe cari art. 525 din Procedura civilă nu le-a declarat închise în mod formal, de oarece prin ordonanța de adjudecare adjudecatorul nu a dobândit mai multe drepturi decât avea însuș urmăritul. *Cas., s. I, 248/909* . . . 70 563

ORDONANȚA DE EVACUARE.—Tratativele urmate între un proprietar, care dobândise ordonanță de evacuare, și arendașul său, pentru ca acesta să părăsească de bună voie moșia, nu pot fi socotite ca o renunțare la ordonanța de evacuare și, implicit, la pactul comisoriu din contractul de arendare. *Trib. Argeș, 234/908* . . . 17 133

ORDONANȚE DE NEURMARIRE.—Din combinația art. 129, 137 și 224 cu 241 și următorii din Procedura penală, rezultă că ordonanțele judecătorești de instrucțiune și deciziunile de neurmarire ale Camerei de punere sub acuzare, dacă n'au fost atacate de cei în drept la timp, au autoritate de lucru judecat provizoriu, și anume până la descoperirea de noi sarcini, și inculpatul—in privința căruia judecătorul de instrucție sau Camera de punere sub acuzare va fi decis că nu e caz de urmărire pentru faptul penal imputat—nu va mai putea fi dat în judecată pentru același fapt, afară numai dacă s'ar descoperi noi probe în sarcina sa și în asemenea caz numai instanța de instrucțiune, care a declarat că nu e caz de urmărire, e competentă și în drept a cerceta și examina noile sarcini. *C. Jurați Ilfov, 44/909* . . . 71 575

ORGANIZAREA COMUNELOR RURALE.—Vezi «Contravențiuni la Legea de organizare a comunelor rurale».

ORGANIZAREA JUDECATOREASCA.—Procesul-verbal încheiat de Inalta Curte de casație secțiuni-unite, și comunicat d-lui Ministru de justiție ca răspuns la avizul cerut asupra procesului pentru modificarea legii de organizare judecătorească. 9 65

P

PACT COMISORIU.—Pactul comisoriu, redactat astfel: «în caz de neplată a arenzii la epoca sus arătată, voiu avea facultatea ca, fără somație sau judecată, să declar reziliată această arendare și să cer dela Tribunalul Argeș sau Dolj investirea cu titlu executor a acestui contract și să urmăresc pe d-l arendaș pe orice cale voiu crede de cuviință până la definitiva achitare a arenzii», este un pact comisoriu de o natură specială, care nu este echivalent nici cu condițiunea rezolutorie expresă, căci rezilierea nu se operează prin forța contractului și chiar contra voinței proprietarului, ci numai după voința acestuia și nici cu condițiunea rezolutorie tacită, căci nu mai e nevoie de declararea rezilierii de către justiție.

În baza acestui pact, proprietarul are două drepturi distincte: de a declara reziliat contractul sau de a cere executarea lui fiind liber să aleagă pe care voiește fără de a mai face vreo punere în întârziere.

Chiar dacă, față cu asemenea pact, s'ar admite că proprietarul e ținut să-și manifeste, într'un chip oarecare, voința spre a se ști ce drept înțelege să exercite, refuzul de a primi plata după termenul prevăzut în contract este o manifestare foarte lămurită a voinței sale; în orice caz, el nu poate fi ținut să-și arăte voința imediat după acel termen, ci numai să facă acte din cari să rezulte că a renunțat la unul din acele drepturi. *Trib. Argeș, 234/908* . . . 17 133

PACTUL QUOTA-LITIS.—Atât înainte, cât și după punerea în aplicare a Codului civil, se încheiau și se puteau încheia pacte de *quota-litis*, iar excesivitatea onorariului nu este de natură a avea de efect nulitatea pactului. *Cas., s. II, 209/908*. 71 573

PARAFERNA.—Vezi: «Avere parafernala».

PARTAJ.—1. Legile și uzurile musulmane permit partajul a l'amiable; însă, pentru ca un asemenea partaj să aibă loc, trebuie să fie făcut de copartajați prin comun acord sau de judecător cu consimțământul părților; iar dacă ele nu se învoiesc, partajul se face de judecător prin formarea loturilor conform drepturilor ce au fiecare. *C. Galați, 26/909* . . . 20 157

2. Deși este adevărat că într'o acțiune de împărțea, toți comostenitorii au dreptul a-și cere fie prin sorți fie prin atribuțiune partea lor, nu e mai puțin adevărat însă că, pentru a ajunge la aceasta, trebuie să ceară în instanța angajată de unul din ei a li se valida dreptul lor, adică a li se determina, prin unul din sus arătatele moduri, partea ce li se cuvine în bunul de împărțit.

Astfel, nestăruința unuia din comostenitori, de a i se alege partea sa, nu poate anihila dreptul aceluia care cere în justiție a i se determina și atribui partea ce i se cuvine, de oarece, conform art. 728 din Codul civil, nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune, și un coerede poate cere oricând împărțea succesiunii.

3. Deși la data facerii acțiunii în partaj hotărîrea pentru ieșire din indiviziune nu eră investită cu formula executorie, aceasta însă nu-i ridică acestei hotărîri caracterul de definitivitate, de oarece nu investirea cu formula executorie dă unei hotărîri puterea de lucru judecat, ci expirarea termenului fatal prevăzut de lege pentru reformarea ei. *Cas., s. I, 110/909* . . . 25 197

4. După principiul stabilit de art. 728 din Codul civil (815 din Codul civil francez) acțiunea în partaj este imprescriptibilă și nu durează decât atât cât ține și indiviziunea. Dar, această indiviziune se sfârșește prin: «partaj» și «prescripție». Nu poate fi, însă, vorba de prescripția extinctivă, care se împlineste prin simplul efect al trecerii de timp, fără faptul posesiei. Pe când, din contră, art. următor 729 cere posesiunea necesară pentru o posesie, cu toate condițiunile arătate în art. 1846 și 1847 din Codul civil, prevăzând în acelaș timp că acțiunii în partaj i se poate opune prescripția.

Prin aceasta, desigur, legea presupune cazul unui comostenitor ce a câștigat pentru el proprietatea unei părți din succesiune printr'o posesie neîntreruptă, publică, liniștită și sub nume de proprietar cu titlu privat, *pro suo*.

Efectul dar va fi că între comostenitori fiecare se va bucura, în fapt, de partea sa, sau de de o parte aproximativ calculată, și uzucapiunea se va împlini astfel, parțial, în profitul fiecăruia dintre ei, act ce va ține locul unui partaj recunoscut de lege și bazat pe prescripție, în virtutea prezumpției că fiecare din comostenitori a posedat în condițiunile de mai sus, și fără opunere din partea celorlalți, atât timp cât nu a exercitat acțiunea în partaj înaintea justiției. *Jud. Bîlcuiești-Dâmbovița, 21 Februarie 1908 . 49 399*

5. Art. 786 din Codul civil, care se ocupă de efectele împărțelii, prevede că fiecare coerede este prezumpt că a moștenit singur și imediat toate bunurile cari compun partea sa sau cari i-au căzut prin licitațiune și că n'a fost niciodată proprietar pe celelalte bunuri ale succesiunii.

Că de aci rezultă că prima consecință practică a principiului retroactivității partajului, înscris în acest articol, este că dispar ipotecile, înstrăinările și constituirile de drepturi reale, stabilite în timpul indiviziunii de către un erede asupra imobilulul succesoral, care nu face parte din lotul său, în urma împărțelii, și că, prin urmare, drepturile concedate sunt menținute, dacă imobilul este atribuit aceluia care le-a constituit. *Cas., s. I, 202/909 66 531*

6. Potrivit art. 786 din Codul civil, fiecare moștenitor este prezumat că a moștenit singur și imediat toate bunurile ce compun lotul său și că nu a fost niciodată proprietar pe celelalte bunuri ale succesiunii.

Prin urmare, când prin actul de partaj s'a determinat cota fiecărui moștenitor în masa succesorală, această cotă rămâne invariabilă, atât în ce privește averea ce autorul lor posedă în momentul morții, cât și în ceea ce privește averea ce prin acțiuni posteroare sau pendinte ar fi fost readusă în acest patrimoniu, de oarece aceste acțiuni compuneau deja masa succesorală ce eră de împărțit. *Cas., s. I, 263/909 72 581*

Vezi și «Act de partaj».

PAMANTUL RURAL :

Acțiuni, 4.	Instrăinare, 7.
Anticreză, 13.	Mastru tăbăcar, 3.
Apel, 5.	Ordonanțe de adjudecare, 11.
Biserici, 1.	Preoți, 9.
Case, 8.	Prescripție, 2, 12.
Femei, 6.	Sătean, 10.

1. Din cuprinderea art. 14 din Legea rurală dela 1864 reiese că și pământurile date bisericilor sătești, pentru întreținerea lor și a clerului, sunt

considerate tot ca pământuri date sătenilor, întru cât și biserica este a comunei, prin urmare a obștei locuitorilor din comună, așa că și aceste pământuri aparținând bisericii, care este o persoană morală, sunt conduse de dispozițiunile speciale ale Legii rurale.

Prin urmare, din momentul ce o biserică a fost improprietărită și posedă legiuitul pământ, în acest caz dânsa nu mai poate posedă prin testament și un alt pământ, căci ar excede cantitea de pământ ce trebuiește să poseadă după Legea rurală și după vechea legiuire din 1847 a Țării Muntenesti. *Trib. Brăila, s. II, 29 Sept. 1908 . 33 262*

2. Deși Legea rurală din 15 August 1864, cea interpretativă din 1879 și Constituția din 1884 nu ating chestiunea imprescriptibilității pământurilor rurale, totuș, fiind știut că inalienabilitatea lor este relativă—de oarece legea permite instrăinarea în anumite condițiuni,—un consătean care poate dobândi prin bună învoială proprietatea unui asemenea pământ, poate și prescrie prin faptul posesiunii prelungite, ambele acestea constituind un mod permis de lege pentru a dobândi proprietatea.

Prin urmare, în unele cazuri asemenea pământuri sunt susceptibile de prescripție, chiar în cazul uzurpațiunii din partea unui sătean cultivor de pământ, care însă nu a fost improprietărit. *Jud. Bîlcuiești, 21 Februarie 1908 . . . 49 399*

3. Săteanul care are principala lui ocupațiune cultivarea pământului și numai în mod accesoriu are și meseria de maestru tăbăcar, are dreptul a cumpără pământ rural, întru cât principala sa ocupațiune este aceea de sătean cultivator de pământ.

Art. 125 din Legea judecătorilor de ocoale din 1896, abrogând toate dispozițiunile contrarii legii, este neîndoios că și dispozițiunile art. 6, 7, 8, 9 și 14 din Legea interpretativă din 1879 au fost abrogate ca fiind contrarii legii judecătorilor de ocoale.

Prin urmare, acțiunile pentru pământurile rurale de o valoare mai mică de 1500 lei sunt de competența judeului de ocol de a le judecă în prima instanță. *Cas. s. I, 387/908 57 458*

5. Legiuitorul neocupându-se, prin art. 124 din Legea judecătorilor de pace din 1896, și de acțiunile în anularea actelor de înstrăinare a pământurilor rurale intentate în baza legii din 1879, cari se găseau pendinte la tribunal la data promulgării legii judecătorilor de pace, a lăsat a se aplică în privința acestora principiul admis în materie de competență, care este acela că legea nouă privitoare la competență, fiind de ordine publică, se aplică imediat la toate acțiunile cari nu fusese încă rezolvate până în momentul promulgării legii noi.

Prin urmare, Curtea de apel nu putea respinge ca neadmisibil un apel relativ la pământ rural, decât dacă constată că valoarea pământului eră mai mică de 1500 lei, caz numai în care apelul la Curtea de apel eră neadmisibil. *Cas., s. I, 207/909 62 500*

6. Dacă, în adevăr, prin legea rurală dela 1864, s'au exclus femeile dela dreptul de a dobândi pământuri cedate după acea lege, în afară de cazurile și întinderea de loc prevăzută de art. 4 din legea rurală, nu este mai puțin adevărat că legea rurală nu a înlăturat ordinea succesorală prevăzută de Codul civil; din contră a recunos-

cut-o în mod formal prin art. 8, așa că în acest fel femeile pot dobândi pământurile date după legea rurală, cari le revin prin succesiune. *Trib. Tutova, 225/909* 63 511

7. Dispozițiunile legii din 1889 pentru vânzarea bunurilor Statului nu pot fi privite decât ca o continuare a spiritului dispozițiilor legilor de improprietărire din 1864 și a celei interpretative din 1879, și deci că ar avea aceeași principală preocupare ca și acești legiuitori, de a creea și desvoltă clasa micii proprietăți.

Prin urmare, pământurile date locuitorilor conform legii din 1889 pot fi înstrăinate, însă numai locuitorilor români cultivatori de pământ. *Trib. Muscel, 152/909* 64 519

8. Atât după legea rurală din 1864, cât și după cea interpretativă din 1879, precum și după legile judecătorilor de ocoale din 1896 și 1908, locurile de muncă, casele și ogrăzile date locuitorilor săteni prin legile de improprietărire nu se pot urmări silit, nici sechestră.

9. Principala ocupațiune a preoților fiind exercițiul cultului, iar nici de cum cultura pământului, ei nu pot fi considerați ca săteni cultivatori și deci nu dot pot dobândi pământ rural.

10. Din momentul ce un sătean cultivator de pământ are în stăpânirea sa $5\frac{1}{2}$ hectare pământ rural, nu poate fi admis a mai cumpără alt pământ peste cantitatea sus arătată.

11. Deși ordonanțele de adjudecare date în materie de vânzare silită constituiesc hotărâri judecătorești, cari au puterea lucrului judecat, îndată ce au devenit definitive; însă, în virtutea principiului constant stabilit de doctrină și jurisprudență, care prescrie că se poate ataca pe calea unei acțiuni de nulitate, și chiar pe calea unei excepțiuni, o hotărâre definitivă, având autoritatea de lucru judecat, când acea hotărâre este dată cu violarea unui principiu de ordine publică și astfel izbită de o nulitate absolută și radicală care o face inexistentă.

Astfel, ordonanța de adjudecare a unui pământ dat conform legii rurale, declarat prin lege inalienabil, poate fi anulată pe calea unei acțiuni principale, întru cât ea este considerată ca neexistentă.

12. Inalienabilitatea pământurilor rurale date conform legii rurale este de ordine publică, și, dar, asemenea pământuri sunt imprescriptibile în mod absolut, neputându-li-se aplica nici un fel de prescripțiune. *Trib. Vâlcea, 653/909* 77 622

13. Contractul de anticreză fiind un contract real, în virtutea căruia creditorul dobândește dreptul de a urmări imobilul dat în anticreză, conform art. 1701 din Codul civil urmează ca lucrul care face obiectul contractului să fie un lucru în comerț.

Prin urmare, un pământ dat după Legea rurală, care, conform acelei legi, este inalienabil, neputând fi urmărit nici chiar pentru datorii către Stat, nu poate forma obiectul unui contract de anticreză. *Jud. Pechea-Covurlui, 150/909* 80 648

Vezi «Schimb de pământ rural» și «Străini»

PENSIUNI. — 1. Prin art. 24 din legea pensiilor din 1890, se prevede dreptul de rectificarea pensiilor prin judecată pe cale ordinară, fără a se arăta cui se acordă acel drept de a cere rectificarea și nici limitele până la cari se poate cere rectificarea, precum nici mijloacele de probare. Rezultă, deci, că dreptul de a cere rectificarea îl au atât pen-

sionarii cât și Statul, și că rectificarea se poate întinde chiar și asupra dreptului întreg de pensiuine, atunci când s'ar constată că nu eră caz de a se acordă un asemenea drept de pensiuine; iar constatarea aceasta se poate face prin toate mijloacele de probe legale, ceea ce însemnează că legiuitorul a prevăzut un adevărat drept de revizuire, printr'o nouă și nelimitată judecată, pe cale ordinară, spre a se rectifice erorile făcute în privința oricăror condiții cerute de lege pentru acordarea dreptului la pensie. *Cas., s. III, 245/908*. 2 12

2. După art. 27 din Legea pensiilor din 1902, modificată la 1906, infirmitățile provenite din cauza serviciului trebuie să fi constatate cel mai târziu la retragerea din serviciu a funcționarului, sub pedeapsa pierderii drepturilor cari decurg din asemenea infirmități.

La acest principiu general, legiuitorul nu a admis decât o singură excepție, pentru cazul când funcționarul infirm a fost înlocuit sau pus în retragere din oficiu, acordându-i în asemenea caz termen de o lună dela încetarea efectivă a serviciului pentru constatarea infirmității. *Cas., s. III, 254/908*. 3 20

3. Cererea de pensiuine se cercetează și se lichidează nu după legea în vigoare în momentul când este făcută, ci după aceea în vigoare la data înscrierii.

Astfel, deși o persoană a făcut cerere pentru o nouă lichidare de pensiuine sub imperiul legii din 1906, care recunoaște acest drept în anume cazuri, întru cât însă la 1 Aprilie 1909, de când se cerea înscrierea la o nouă pensiuine, legea din 1906 eră desființată, iar legea în vigoare interzicea acest drept, cererea pentru o nouă pensiuine pentru cea regulată și recunoscută este neadmisibilă.

4. Dreptul la pensiuine constituind o simplă expectativă, nu devine un drept câștigat decât din momentul în care pensiuinea este lichidată și înscrisă, căci până atunci legiuitorul, în virtutea dreptului ce are de a regulă interesele generale ale societății, poate să modifice sau să ridice funcționarului expectativa ce are. *C. București, s. I, 252/909*. 74 599

5. Pentru a se putea obține o pensiuine în cazurile prevăzute de art 3, aliniat a din lege, trebuie dovedit că infirmitatea sau moartea se datorește unui act de devotament, unui act de curaj sau unui accident.

Astfel, faptul că o persoană în îndeplinirea funcțiunii sale a fost surprinsă de ploaie, în urma căreia căzând bolnav de răceală a încetat din viață, acest caz nu intră în nici unul din cele prevăzute de art. 3, alin. a, întru cât ploaia nu este decât un fenomen natural de prevăzut, și în potriva căruia oricine poate lua măsuri. *C. Buc., s. II, 151/909*. 77 621

PERIMARE. — 1. Perimarea se întrerupe prin orice act de procedură făcut de partea interesată cu caracter contradictoriu; iar prin act de procedură se înțelege, în această materie, orice dispoziție a încuviințat judecătorul în cercetarea pricinii.

Actele făcute de experți numiți de tribunal într'o cauză oarecare, cum e, de exemplu, trimiterea scrisorilor recomandate, sunt acte întreruptive de perimare, căci experții nu sunt decât niște delegați ai judecătorilor în scop de a-i ajuta în cercetarea pricinilor. *Cas., s. III, 224/908*. 1 3

2. Perimarea se întrerupe prin cererea de redeschi-

dere făcută de partea adversă către instanța respectivă, plătind citațiile sau alăturând actul de paupertate.

Dacă, deci, partea adversă se servă de act de paupertate, simpla cerere de redeschidere este suficientă pentru a dovedi diligența sa, de a face ca procesul să-și urmeze cursul; iar faptul greșei tribunalului de a nu fi trimis dosarul la portărei pentru scoaterea citațiilor, nu se poate imputa părții pentru a atrage vreo pierdere de drept. *Cas., s. III, 233/908* 16 124

3. Prin art. 257 din Procedura civilă, legiuitorul nostru nu a admis în materie de perimare nici suspendarea, nici prelungirea termenului de perimare, astfel că, în caz de moarte a uneia din părțile împincinate, termenele defipte de art. 706 din Codul civil, pentru deliberare și facerea inventariului, nu pot să întrerupă curgerea termenului de perimare. *Cas., s. I, 494/908* 23 177
4. Ori de câte ori sunt în proces mai mulți reclamânți sau defendori, cari au cel puțin un interes comun, perempțiunea îndeplinită față de unii nu numai că este îndeplinită față de toți, dar nici nu se poate cere decât contra tuturor.

Prin urmare, o parte chemată în garanție are interes să ceară perimarea nu numai a cererii de chemare în garanție făcută în contra sa, dar și a celorlalte cereri de chemare în garanție anterioare, cum și a opoziției făcută de reclamantul principal; iar tribunalul când decide contrariul comite un exces de putere și violează art. 257 și 113 din Proc. civilă. *Cas., s. I, 112/909* 63 509

5. Art. 106 din legea judecătorilor de ocoale din 1908 dispune că cărțile de judecată, în materie civilă sau penală, pronunțate de judecătorie în ultimă instanță, vor putea fi atacate cu recurs la tribunal; și dispozițiunile acestui text de lege fiind generale, urmează să fie aplicate și cărților de judecată prin cari se admite sau se respinge o cerere de perimare făcută la judele de ocol, căci și în acest caz judele de ocol judecă în ultimă instanță, întru cât cartea de judecată dată asupra unei cereri de perimare nu este susceptibilă de apel. *Cas., s. I, 312/909* 69 556

PERSOANE CIVILE. — 1. O fundațiune nu este altceva decât afectarea perpetuă a unor bunuri sau a unor valori pentru un serviciu determinat; că pentru ca o fundațiune să-și îndeplinească scopul său și bunurile sale să fie scoase din circulație, voința fondatorului nu e suficientă, de oarece pentru a deveni subiect activ și pasiv de drepturi, fundațiunea are nevoie de o vieată civilă, care nu-i poate fi conferită decât de acea putere publică pe care suveranitatea națională a instituit-o spre a crea personalități juridice, care singură poate decide dacă ordinea publică morală, utilitatea socială, îngăduiesc întemeierea unei astfel de fundațiuni.

2. În dreptul nostru oricât de respectabilă ar fi voința unui testator, și oricât de generos scopul său, o persoană privată nu poate crea persoane juridice.

Prin urmare, instanța de fond este în drept să declare neexistentă o fundațiune care nu este recunoscută de lege. *Cas., s. I, 99/909* 29 226

PERSOANE MORALE. — 1. Persoanele morale în general și fundațiunile în deosebi, neavând o existență reală și fiind numai niște ficțiuni, ele nu pot exista ca atare în afară de intervențiunea puterii publice, care, într'un interes general, să le recunoască o personalitate juridică.

Astfel, este generalmente admis că fundațiunile, cari au caracterul unor asemenea stabilimente de utilitate publică, intră în categoria persoanelor privite în genere ca incapabile, având în principiu aceeaș capacitate ca persoanele fizice; și de aceea ele se administrează sub controlul și sub privegherea administrațiunii, de sigur fără amestecul acesteea în afacerile interioare ale fundațiunii, dar mărginându-se capacitatea administratorilor numai la acte de pură administrație, ei neavând dreptul de a înstrăina averea instituțiunii, după cum nu au nici capacitatea de a accepta în numele ei vreo donațiune în lipsa unei autorizațiuni emanate din partea puterii publice. *Cas., s. I, 494/908* 23 177

2. Chestiunea utilității unui act de dispoziție făcut în numele unui stabiliment de utilitate publică urmează a se aprecia și rezolvă de autoritatea administrativă sub controlul căreia funcționează acel stabiliment, iar nu de justiție care completează numai în anumite cazuri capacitatea persoanelor fizice. *Cas., s. I, 494/908* 23 177
3. Dacă este constant în drept că averea unei persoane morale legal constituită, căreia i s'a retras beneficiul personalității civile, printr'o lege trece în patrimoniul Statului ca avere vacantă, nu este tot astfel în cazul când acea pretinsă persoană morală ar fi avut numai numele iar iar nu și caracterul ce și-a însușit prin nesocotirea sau prin neobservarea formelor legale; în asemenea caz averea revine moștenitorilor de sânge ca avere a autorului lor, iar nu a unei persoane juridice, pe care instanța de fond a declarat-o neexistentă. *Cas., s. I, 99/909* 29 226

PERSOANA MORALA INEXISTENTA. — Vezi «Prescripțiune».

POPRIRE. — 1. Dacă efectul procesului-verbal de poprire este de a împiedică, din momentul dresării lui, ca creditorul și debitorul, prin convențiune sau plată, să nu mai poată dispune de suma poprită, este ușor de înțeles că o asemenea înstrăinare nu poate avea loc nici prin efectul ori căru alt act juridic ca: compensația, novația, etc. cari, ca și plata, tind la anihilarea efectului popririi, punând în imposibilitate pe creditorul popririi, a-și realiza, prin efectul validării popririi, creanța sa poprită.

2. În materie de poprire nu este admisă numirea unui girant, întru cât măsuri asigurătoare de asemenea natură nu sunt prevăzute decât în materie de urmăriri de venituri. *Trib. Not. Ilfov, 376/907* 2 15
3. Legea pentru modificarea art. 409 din Procedura civilă din 30 Maiu 1905, nefiind o lege de ordine publică, sau o lege interpretativă, nu poate fi aplicată cu efect retroactiv.

Prin urmare, o sentință prin care s'a validat o poprire anterioară acestei legi în mâinile Direcției Căilor Ferate, asupra indemnizării de chirie a unui funcționar din acea direcțiune, continuă a-și conserva autoritatea sa, deși se găsește în contradicție cu o lege posterioară. *Cas., s. II, 68/906* 17 132

4. Prețul rezultat din vânzarea unui imobil dotal, declarat alienabil prin actul dotal, poate face obiectul urmărilor creditorilor și, prin urmare, asupra lui se poate face poprire. *Cas. s. II, 192/908*. 19 145
5. Creanțele prevăzute de art. 455, al. a, din Procedura civilă. (*Monografie de I. N. Cesarescu*). 34 265
6. Față cu dispozițiunile art. 455, 456 și 458 din Pro-

cedura civilă, președintele tribunalului chemat a ordonă facerea unei popriri pe bază de titluri executorii, nu are a mai cercetă validitatea formulei executorie cu care este investit un act, ci are a ordonă poprirea, rămânând în urmă, pe calea contestației indicată de art. 458, sau în instanța de validare, să se discute și să se cerceteze dacă creanța este sau nu exigibilă, dacă, prin urmare, bine sau nu a fost investită cu formula executorie. *Cas., s. II, 198/908.* 22 172

7. Deși este adevărat că ordonanțele prezidențiale nu au autoritate de lucru judecat, ca unele ce au un caracter provizoriu și vremelnic, totuși nu este mai puțin exact că judecătorul nu poate să le modifice decât cu condițiune ca să fi intervenit o schimbare în împrejurările cauzei sau în situația părților.

Astfel, o poprire odată ordonată, partea numai poate cere o a doua poprire în aceleași condițiuni, întemeiate pe aceleași acte ca și cea dintâiu, care se găsește încă pendinte la tribunal. *Cas. s. II, 216/908.* 31 247

8. În mâinile celui dealtreilea pot fi poprite atât sumele datorite, cât și sumele cari s'ar datoră în viitor, fără deosebire; de asemenea pot fi poprite salariile și indemnizările de chirie în mâinile Statului, întru cât Statul are îndatorirea a le plăti; și dacă poprirea s'a validat prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, în acest caz creditorul popritor are un drept câștigat care nu poate fi atins prin nici o lege posterioară.

Prin urmare, legea din 30 Maiu 1905, relativă la modificarea art. 409 din Proced. civilă, nu poate avea nici o influență asupra popririilor anterioare rămase definitive, fiindcă ea n'are efect retroactiv, întru cât o asemenea dispoziție nu este prevăzută în ea. *Cas., s. II, 67.909.* 63 510

Vezi și «Separație de patrimoniu»

9. Dacă în principiu creanța poprită nu poate fi modificată, redusă prin convențiuni intervenite între debitor și terțiul poprit, totuși această regulă nu se aplică în cazul când modificarea, reducerea creanței poprite, se datorește unei cauze anterioare popririi, unei cauze inerente contractului din care a luat naștere creanța, iar nu voinței arbitrare a popritului și a terțiului poprit sau convenției lor spre a fraudă drepturile creditorului popritor. *C. Buc., s. I, 2561/909.* 84 675

POSESIUNE. — În principiu, posesiunea prezumă un drept de proprietate asupra imobilului în favoarea celui ce stăpânește atât timp cât nu este revendicat, sau chiar când s'ar face asemenea cerere, adevăratul proprietar nu poate justifica cu dovezi inrefragabile dreptul său de proprietate.

Prin urmare, oricare ar fi valoarea juridică a titlurilor de proprietate a posesorului asupra unui imobil, nu poate revendică imobilul fără a justifica în mod neîndoelnic dreptul său de proprietate asupra lui. *Trib. Ilfov, s. III, 681/908.* 20 159

POSESOR DE BUNA CREDINȚA. — Titlul translativ de proprietate nu se cere ca o condițiune deosebită fără de care posesorul nu poate fi considerat de bună credință, ci numai ca un element, sau mai bine ca o dovadă a bunei sale credințe, de oarece legea îl declară de bună credință când posedă ca proprietar în baza unui titlu de proprietate ale cărui viciuri nu-i sunt cunoscute.

Că de aci rezultă că dacă posesorul are cuvenite temeinicii și învederate pentru a crede în

existența unui titlu, judecătorii de fond pot să-l considere de bună credință, dacă se conving de sinceritatea credinței lui, fie că credința în existența titlului provine dintr'o eroare de fapt, fie că provine dintr'o eroare de drept, căci legea nu face nici o distincțiune, destul numai, bine înțeles, ca în acest din urmă caz să fie vorba de o lege relativă la interese private, iar nu la un interes social și de ordine publică. *Cas. s. I, 429/908.* 10 74

POSESIUNE UTILA. — Chestiunea de a se ști dacă posesiunea unui imobil a fost utilă, adică în condițiunile legii, ca astfel să poată conduce la achizițiunea acelu imobil prin prescripțiune, este o chestiune de atributul suveran al judecății. *Jud. Năruja-Putna, 19 Decembrie 1908.* 39 315

POZIȚIA OFIȚERILOR. — Vezi «Legea asupra pozițiilor ofițerilor».

PRESCRIPTIUNE. — 1. — După art. 1869 din Codul civil, prescripțiunea este considerată ca neîntreruptă, dacă instanța, deși regulat legată, cel ce a format cererea în judecată s'a dezistat, iar faptul că acțiunea ar fi fost posesorie și hotărârea ar fi tranșat numai acest drept, sau că s'ar fi respins acțiunea pe un fine de neprimire, ori s'ar fi judecat fondul, nu importă întru cât dispozițiile art. 1869 sus citate sunt absolute, și din momentul ce reclamantul se dezistă, sau cererea sa este respinsă, oricare ar fi motivul ei, întrerupțiunea trebuie considerată ca neavenită.

2. Actele întreruptive de prescripție nu modifică condițiunile de timp în cari prescripțiunile urmează să-l îndeplinească; noua prescripție, care va reîncepe după întrerupțiune, va avea loc tot prin acelaș interval de timp, ca acela pe care-l începuse să-l îndeplinească și își conservă natura sa; așa că, odată ce cauza de întrerupere va fi dispărut, va reîncepe a curge prin acelaș timp la care era supuse înaintea întrerupțiunii. *Trib. Ilfov, s. III, 61/909.* 58 470

3. Prescripțiunea, oricare, ar fi, fiind un mod de dobândire a proprietății, nu poate fi invocată de cât de o persoană capabilă de a dobândi.

Astfel, o persoană ce poartă numai numele de persoană morală, dar pe care legea o declară nexistentă, nu poate opune prescripțiunea achizitivă, nici pe cea extinctivă și, deci, nici nu poate invoca această prescripțiune. *Cas., s. I, 241/909.* 72 580

PRESCRIPTIUNE DE 5 ANI. — Deși după dispozițiunile art. 941 din Codul comercial, acțiunile ce derivă din o cambie se prescriu prin trecere de cinci ani, însă, atunci când un girant e obligat a plăti cambia în temeiul unei hotărâri de condamnare rămasă definitivă, și el intentă acțiune debitorului principal al cambiei pentru plata ei, o asemenea acțiune nu mai rezultă din cambie, ci din hotărâre și din faptul că a făcut o plată pentru și în locul debitorului cambiei, și în acest caz nu mai este aplicabilă acțiunii prescripțiunea de cinci ani. *Trib. Brăila. s. I, 169/908.* 9 72

PRESCRIPTIUNE DE 10 ANI. — Pentru ca cineva să poată dobândi proprietatea unui imobil prin prescripția de 10 sau 20 de ani, se cere ca să existe atât un titlu just, cât și bună credință; iar pe de altă parte un titlu nul, precum este în speță, nu poate servi de bază unei asemenea prescripții. *Jud. rur. Moinești-Bacău, 9 Septembrie 1908.* 24 190

Observație de d-l D. Alexandresco

PREZUMPTIUNI LEGALE. — Presumpțiunile legale sunt acelea determinate în mod special prin lege; nu există prezumpțiuni legale fără un text formal de lege, ele fiind de strictă interpretare și neputând cu nici un chip și sub nici un motiv a fi întinse în afară de cazurile prevăzute de lege.

Astfel, prezumpțiunea trasă de chiriaș, prin care vrea să dovedească că a plătit chiria pe un period de timp expirat, prin faptul operării unei tacite reconducțiuni, și că deci e dispensat de orice altă probă, nu e prevăzută de nici un text de lege, deci nu e o prezumpție legală de plată. *Jud. oc. I Ploesti, 159/909* 29 231

Observație de d-l Gr. Ivăncianu

PRIVILEGIU. — 1. In Legea de procedură din 1900 este definitiv stabilit principiul că actele anterioare dacă nu sunt transcrise sau înscrise, nu se pot opune celor de al treilea, chiar dacă ei au cunoștință de existența lor.

2. Principiul cuprins în art. 723 din Pr. civilă se aplică nu numai la transcriere, ci și la înscriere.

3. Privilegiul comoștenitorilor nu se poate conserva decât prin înscrierea prevăzută de art. 1741 din Codul civil; nici o altă formalitate, și nici chiar transcrierea actului de partaj, nu poate înlocui înscrierea. *Trib. Argeș, 563/908* 1 5

PROBA CU MARTORI. — Vezi «Martori».

PROMISIUNE DE CASATORIE. — 1. Neținerea promisiunii de căsătorie, fără vreun motiv *serios* din partea uneia din părți, dă loc la despăgubiri conform art. 998 din Codul civil, mai ales când promisiunea a determinat pe tineri să aibă relațiuni intime; și aceste daune pot fi nu numai materiale, drept cheltuielile făcute în vederea căsătoriei, dar și morale. *Jud. rurală Năruja, 27 Ianuarie 1909* 22 175

2. Pentru ca promisiunea de căsătorie să poată fi propusă ca o manoperă de seducțiune, se cere ca ea să fi precedat relațiile ilicite și să fi fost mijlocul care le-a determinat. *C. Buc., secția I, 171/909* 55 446

3. Promisiunea de căsătorie fiind mijlocul care a determinat relațiunile între un bărbat și o femeie, constituie o manoperă din partea bărbatului care dă loc la daune în folosul femeiei care a fost indusă în eroare. *Trib. Ilfov, s. III, 580/907* 55 446

PROPRIETATE. — Pentru a putea dobândi proprietatea în baza titlului de erede, trebuie ca posesiunea să fie urmată cu bună credință, care ar constă în faptul părții de a fi crezut că primește prin succesiune un bun care aparține patrimoniului succesoral.

Prin urmare, actul fără nici o legalizare și semnat cu punere de deget, în baza căruia autorul posesorului se pretinde că ar fi dobândit proprietatea, dovedește singur reaua credință a posesorului, chiar când ar comite o eroare de drept, acesta având cunoștință de proveniența viciată în patrimoniul autorului său a imobilului în litigiu, căci actul nu are nici o valoare și, prin urmare, atunci când a primit prin succesiune acel imobil, nu mai avea buna credință că posedă imobilele succesoriale ce i se cuvin. *Trib. Tutova, 27/909* 45 363

Q

QUASI-DELICT. — Simplul fapt de a fi întreținut relațiuni cu o femeie nu constituie prin el însuș un quasi-delicte de natură a da loc la o acțiune în daune, chiar dacă femeia ar fi rămas îngreunată și ar fi născut copil; acest fapt însă constituie

o greșală gravă care poate da loc la despăgubiri de câte ori el este rezultatul unor manopere frauduloase sau a abuzului autorității și influenței ce bărbatul exercită asupra femeiei prin orice împrejurări. *Trib. Ilfov, s. III, 580/907* . 55 446

R

REABILITARE. — 1. Legiuitorul, stabilind calea extraordinară de reformare a stării de faliment prin reabilitare, a înțeles cazul când achitarea creanțelor de către falit are loc după ce hotărârea de declarare în faliment a rămas definitivă, nu însă și când achitarea creanțelor are loc în cursul procesului. *Cas., s. III, 39/908* 46 370

2. Reabilitarea se poate face prin achitarea tuturor creditorilor, însă când aceasta ar fi avut loc după ce sentința declarativă a rămas definitivă; iar cât timp sentința este supusă căilor ordinare de reformare, nu poate fi vorba de reabilitare, ci de ridicarea stării de faliment. *C. Galați, s. I, 47/908* 46 371

Vezi în această chestiune și interesanta monografie a d-lui P. Vasilescu tot în No. 46, ca revistă.

RECHIZIȚIUNI MILITARE. — 1. Conform legilor în vigoare în Bulgaria, comunele rurale au dreptul a reprezenta interesele particularilor în fața tuturilor autorităților administrative și judiciare pentru achitarea valorii rechizițiunilor luate.

2. Dacă principiile moderne ale dreptului internațional impun, pe temeiul echității, obligația morală pentru Statul ocupant de a despăgubi pe cetățenii cari au avut a suferi rechizițiile făcute de armatele ocupante, în nici un caz însă aceste pretențiuni pentru richizii nu dau o acțiune în justiție în contra Statului ocupant, ci ele sunt ținute în seamă cu ocazia tractatelor de pace, punându-le sub formă de plată de despăgubiri de către Statul învins către Statul învingător.

3. Deși după art. 2 al legii din 1880, care prevede modul de lichidarea creanțelor pentru furniturile luate din Bulgaria în interesul armatei române, s'a conferit un drept posesorilor de bonuri de rechiziție, și deci o acțiune contra Statului român; însă prin art. 70 din regulamentul din 15 Maiu 1878 pentru plata rechizițiilor, se prevede că bonurile de rechiziție, pentru cari posesorii lor nu ar fi reclamat ordonanțarea în termen de 5 ani, se prescrie în folosul Statului, conform art. 79 și 80 din Legea contabilității generale a Statului, de oarece dreptul ce s'a recunoscut de legiuitorul român posesorilor de bonuri de rechiziție din Bulgaria nu s'a putut recunoaște decât în limitele și sub condițiunile la cari erau supuse și bonurile de rechiziții din țară. *C. Buc., s. I, 4 Fevr. 1909* 36 283

RECRUTAREA ARMATEI. — Judecătorii, în materie de delict, atunci când constată circumstanțe ușurătoare, sunt obligați să reducă pedeapsa sub minimul prevăzut de lege. *Cas., s. II, 1537/909* 49 396

Adnotație de d-l V. Al. Ducelescu

RECURS IN CASAȚIE. — 1. Recursurile cari au de obiect casarea unui act săvârșit de instanțele de fond prin exces de putere, făcute pe temeiul art. 33 din Legea Curții de casațiune, Legea timbrului neprevăzând pe ce anume timbru și taxe speciale au a fi făcute, și întru cât în asemenea recursuri nu e vorba de vreun litigiu civil sau comercial, nu se poate pretinde, în afară de timbrul fix de 25 lei, nici o taxă specială.

2. Conform art. 33 din Legea organică a Curții de casație, este admisibil recursul îndreptat în contra actelor sau hotărîrilor chiar nedesăvârșite, când prin asemenea acte judecătorul a săvârșit un exces de putere. *Cas., s. I, 410/908* 1 2
3. Este neadmisibil recursul făcut la secția III-a a Curții de casație, pe temeiul art. 4, litera d, din Legea ei organică, în contra procesului-verbal încheiat de controlorul fiscal în baza ordinului administrației financiare prin care s'a retras cuiva brevetul de băuturi spirtoase și i s'a închis debitul în urma mijlocirii Ministerului de interne. *Cas., s. III, 300/908* 54 435 *
4. Termenul de recurs în contra deciziunilor Camerei de punere sub acuzare nu poate curge decât dela notificarea deciziei, căci Camera de punere sub acuzare neputând pronunța în public deciziunile ei, partea nu poate să aibă cunoștință decât dacă și întru cât i se aduce la cunoștință decizia prin comunicare în regulă. *Cas., s. II, 239/909* 61 491
5. După art 41 din Legea Curții de casație, termenul de recurs în materie civilă este de două luni și curge dela comunicarea deciziei sau sentinței. *Cas., s. I, 249/909* 73 589

Vezi și «Timbru».

REGIM SILVIC. — Prin Codul silvic, în articolele cari arată modul și formele de îndeplinit pentru supunerea pădurilor regimului silvic, nu se prevede altă formalitate pentru încunoștințarea tuturor decât publicarea în Monitorul Oficial a tabloului format de consiliul tehnic; iar dispozițiunile art. 11 din regulament sunt privitoare la contestațiile la tabloul consiliului tehnic în contra supunerii la regim silvic a pădurilor, iar nu și cazul când pădurea a fost supusă acestui regim prin tabloul consiliului tehnic publicat în Monitorul Oficial. *Cas., s. II, 52/909.* 55 445

REGULAMENT DE COMPETINȚA:

Drumuri, 6.

Furt, 3.

Furt de materiale militare, 2.

Instreținarea emanetului, 4.

Pensiune alimentară, 1.

Ultragiu, 5.

1. În materie personală și imobiliară, competența judecătorilor de ocoale de a judeca în prima instanță este strict limitată de lege, și ea se regulează după valoarea procesului, arătată în cerere, valoare care, după legea din 1896, era maximum de o mie cinci sute lei, iar după legea din 1908 nu trece de trei mii lei.
Prin urmare, în caz când valoarea litigiului, arătată în acțiune, excede acest maximum, sau când partea nu determină valoarea în cererea sa, instanța în drept a judeca este tribunalul care are o competență mai întinsă și generală.
Astfel, acțiunile pentru pensiunea alimentară cerută de tatăl dela fiul său, cât tatăl va trăi, de a-i plăti lunar a treia parte din salariu, trecând peste limita competenței judelei de ocol, fiindcă depinde de anii cât va trăi tatăl, intră în competența tribunalului de a o judeca în prima instanță. *Cas., s. I, 16/909.* 33 260
2. Delictul de furt de materiale militare, săvârșit de un ofițer de jandarmi, urmează să fie judecat de tribunalele militare, întru cât nu e vorba de un delict relativ la poliția judecătorească sau la serviciul său de poliție administrativă, cazuri în cari numai este justițiabil de tribunalele ordinare. *Cas., s. II, 22/909* 53 428

3. Faptul de furt prevăzut de art. 311 din Codul penal, prevăzând tot un furt cu efracție sau exscaladare, săvârșit în anume circumstanțe, judecarea acestui delict este dată tot în competența judelei de ocol, după cum prevede art. 53 din aceea lege modificată în 1908. *Cas., s. V, 2172/909* 65 524
4. Faptul de a înstrăina amanetul pus la Creditul Agricol, prevăzut de art. 28 din Legea Creditului, se pedepsește ca abuz de încredere; iar pedeapsa pentru asemenea fapt este aceea din art. 323 din Codul penal, iar nu aceea din art. 330, căci acest din urmă articol prevede pedeapsa pentru acei însărcinați cu paza lucrurilor sechestrate și date în păstrarea lor.
Prin urmare, faptul sus arătat fiind pedepsit de art. 323 din Codul penal, intră în competența tribunalului de a fi judecat în prima instanță. *Cas., s. II, 2370/909* 66 532
5. Faptul prevăzut de art. 185 din Codul penal, având aceleleași elemente constitutive ca și faptul prevăzut de art. 184 din Codul penal, cu deosebire că prevede alte persoane ultragiante și o pedeapsă cu mult mai ușoară, nu se poate zice că legiuitorul a voit să scoată din competența judecătorului de ocol delictul prevăzut de art. 185, care nu este altceva decât tot ultraj, săvârșit însă în alte circumstanțe mai ușoare.
Prin urmare, dacă judecătorul de ocol judecă faptele prevăzute de art. 182, 183 și 184, el are a judeca și faptul de ultraj, mai puțin grav, din art. 185 din Codul penal. *Cas., s. II, 2423/909* 68 549
6. Abaterea la art. 37 din Legea drumurilor, săvârșită de primari și notari cu ocaziunea întocmirii tablourilor de prestație, constituind o contravențiune, care intră în prevederile art. 51 din Legea judecătorilor de ocoale, este de competența judelei de ocol. *Cas., s. II, 66/909* 69 557

Observație de d-l Corneliu Botez

REGULAMENTUL SOLDELOR MILITARE. — Casierul regimentului fiind dator a reține din solda unui ofițer datorile lui particulare, conform Regulamentului soldelor, nu se poate pune ca difiцит în sarcina casierului aceste sume.

Banii reținuți în modul acesta de casier nu încetează de a fi bani publici până în momentul când au ajuns la destinație. *Cas., s. III, 263/908.* 7 51

REGULAMENT DE TRANSPORT PE CAILE FERATE. — Faptul de a călători pe căile ferate, luând cu sine în vagonul de persoane mărfuri explozibile, constituie o contravenție la prescripțiile regulamentului de transport pe căile ferate, care prevede o amendă de 15 lei de fiecare kilogram.

Nu poate fi apărât de o asemenea răspundere un călător sub cuvânt că e minor, căci este vorba de un delict civil, iar nu de un contract.

În asemenea caz, Direcția C. F. R. e în drept a pune în cauză pe tatăl contravenientului, care răspunde, conform art. 1000 din Codul civil, de prejudiciul cauzat de fiul său minor prin delictul său.

Nu se poate deduce că Direcția C. F. R. a renunțat la incasarea amenzii, din faptul că șeful de tren a permis contravenientului să călătorească până la stația de destinație, pentru că acest fapt este săvârșit de prepușii Direcției C. F. R. în afară de atribuțiunile lor, cari nu erau de a acoperi abuzurile și de a renunța la amenda cuvenită direcției. *Cas., s. III, 284/908.* 18 142

REPLICA. — Vezi «Acordarea Replicii».

REPAUS DUMINICAL. — Vezi «Legea Repausului Duminical».

RETRACT LITIGIOS. — 1. Conform art. 1402 și 1403 din Codul civil, acela în contra căruia există un drept litigios se poate liberă de cesionar, în numărându-i prețul real al cesiunii, spesele contractului și dobânda din ziua când cesionarul a plătit prețul cesiunii; și, în atare caz, retractul litigios se poate exercita în tot cursul procesului și în orice stare s'ar găsi el înaintea instanțelor judecătorești.

2. Retractable litigios fiind la curmarea unui proces început, el poate fi propus chiar atunci când procesul a parcurs filiera ordinară a judecării de fond și se găsește pendinte înaintea unei instanțe care judecă numai hotărîrea, iar nu însuș procesul, de vreme ce acea instanță poate anulă hotărîrea atacată, și a pune astfel din nou în chestiune dreptul dedus în judecată.

3. Conform art. 1403 din Codul civil, pentru ca un drept să fie litigios, trebuie ca lucrul cedat să fie un proces angajat înaintea instanțelor judecătorești asupra fondului dreptului și procesul ne terminat definitiv, sau ca fondul — temeiul dreptului — să fie contestat de către acela în contra căruia se formulează pretențiunea, iar lipsa uneia sau altele din aceste condițiuni face retractul pretins de către cedat să fie neadmisibil.

4. Spre a se determină caracterul juridic al lucrului cedat, trebuie să ne raportăm la momentul când el a fost cedat, iar nu la acela în care cesiunea a fost notificată cedatului; iar lipsa de notificare nu poate avea alt efect decât acela de a liberă pe debitorul cedat, dacă el dovedește că mai înainte de notificare se liberase față de cedant, după cum aceasta o prevede formal art. 1395 din Codul civil. *Cas., s. I. 199/909.* 83 668

RETROACTIVITATEA LEGILOR DE PROCEDURA.

Rezerva cuprinsă în art. 122 din noua Lege a judecătorilor de ocoale, unde se spune că tribunalele vor continua să judece afacerile pendinte, însă după regulile de procedură stabilite prin legea de față, nu poate fi înțeleasă că s'ar fi raportând la competență, în sensul că tribunalele ar urmă să judece în ultimă instanță, căci în acest caz legiuitorul ar fi spus-o formal, ci prin regula de procedură legea înțelege a vorbi de formele propriu zise de procedură, cari este știut că se aplică imediat conform legii noi; în adevăr, legiuitorul a voit ca după cum în conformitate cu art. 66, alin. 2, procedura la tribunale, în afacerile venite dela judecătorii, se îndeplinește în acelaș mod ca la judecătorii, tot astfel să se îndeplinească procedura și cu privire la afacerile pendinte la tribunale, dar devenite de competența judecătorilor de ocoale, după noua lege.

Prin urmare, tribunalele urmează să judece afacerile pendinte înaintea lor în momentul promulgării noii legi tot cu competența ce avea în organizația lor primitivă, adică în primă instanță cu apel la Curte. *C. Buc. s. II, 705/909.* 61 494

RENUNȚARE. — 1. Deși renunțările pot fi și tacite, însă renunțarea la excepțiunea de incompetență a jurisdicțiunii nu poate să rezulte decât din acte cari să nu lase nici o îndoială asupra voinței părților de a pleda înaintea acestei jurisdicțiuni.

Astfel, faptul unei persoane de a nu se opune la chemarea sa la interogator, cu rezerva de a discuta inadmisibilitatea lui, departe de a im-

plică vreo renunțare sau de a deduce o îndoială, lasă, din contră, să se întrevadă expres, prin rezerva ce și o face, voința sa de a se prevală de dreptul acestei excepțiuni. *Trib. Ilfov, s. III, 260/909.* 54 437

2. După art. 695 din Codul civil, grefierul tribunalului este competent a constată numai renunțările la succesiune făcute pur și simplu, iar nu și acelea în favoarea unora din moștenitori.

Astfel, o asemenea renunțare este inoperantă și, prin urmare, nu poate constitui o donațiune, neputând fi opusă moștenitorului care a făcut-o. *Cas. s. I, 45/909.* 62 500

REVENDICARE. — 1. Titlul de moștenitor fiind un titlu translativ de proprietate, orice erede, prin această singură calitate, poate revendică un bun care a făcut parte din patrimoniul autorului său.

2. Un act de vânzare format prin punere de deget ca semnătură, și legalizat la primărie după punerea în aplicare a Codului civil, este un titlu fără efect juridic, și deci nu se poate susține că o posesiune invocată în baza unui astfel de contract este în conformitate cu art. 1847 din Codul civil și conduce la prescripție.

3. Fiecare erede având vocațiune la întreaga succesiune, unul din coerezi poate să revendice averea totală și, în baza acestui principiu un moștenitor minor revendicând toată succesiunea, se întrerupe prescripția pentru toți coerezii.

4. Fiecare coproprietar poate să revendice partea sa dela terții detentori, pentru a face să se recunoască dreptul său de coproprietate.

5. Este drept și echitabil să se admită acțiuni în revendicare între coproprietari, nu pentru delăsarea vreunei părți din lucrul comun, ci pentru a face să se recunoască existența dreptului coproprietarului. *Jud. Năruja, 19 Dec. 1908.* 68 551

REVIZUIRE. — 1. Conform art. 293 din Proc. civilă, orice cerere de revizuire a unei hotărîri se îndreaptă de către partea interesată la instanța care a dat hotărîrea rămasă definitivă, iar după art. 297, aceeaș procedură, termenul de revizuire în cazurile prevăzute de art. 291 este de două luni dela primirea hotărîrii rămasă definitivă.

Astfel, deși o sentință a fost atacată cu opozițiune, însă din momentul ce opozițiunea a fost perimată, cererea de revizuire are a fi îndreptată în contra hotărîrii opozate, iar nu în contra hotărîrii de perimare; iar termenul de două luni în care are a se face cererea de revizuire are a curge dela comunicarea acelei sentințe opozate care rămăsese definitivă prin perimarea opoziției.

2. După art. 291 din Proc. civilă, Statul, județul sau comuna pot cere revizuirea unei hotărîri, dacă cei însărcinați să-i apere i-au apărât cu viclenia sau nu i-au apărât de loc.

Astfel, deși după darea unei sentințe, la care comuna nu a fost față, acea hotărîre a fost atacată cu opoziție, iar comuna a fost reprezentată, la diferite termene date, la acea opoziție, luând chiar concluziuni, însă întru cât opozițiunea a fost perimată, nu se poate zice că acea comună a fost apărâtă în acest proces. *C. Galați, s. I, 26 Sept. 1908.* 3 21

3. Potrivit art. 290, alin 1, din Proc. civilă, revizuirea motivată pe descoperirea de acte doveditoare nu poate fi primită decât dacă acele acte s'ar fi reținut până atunci de către chiar partea în folosul căreia s'a pronunțat judecata, sau prin o forță majoră.

- Prin urmare, un proces-verbal liberat de primăria unei comune, din care se constată că o persoană a fost improprietărită, fiind un act public, partea putea să aibă cunoștința de el și a-l produce în copie legalizată în momentul când s'a pronunțat sentința a cărei revizuire se cere, așa că asemenea act nu poate intra în prevederile art. 290, alin. 1, din Proc. civilă. *Casație, s. I, 399/908.* 11 85
4. Atunci când o hotărîre a rămas definitivă prin neapelare, și acea hotărîre s'a comunicat pentru executare, nu se mai poate cere a se face o nouă comunicare pentru curgerea termenului de revizuire, întru cât din textul art 297 din Proc. civilă nu se cere aceasta. *Cas., s. II, 182/908.* 22 172
5. Cererea de revizuire nu este admisibilă, când ea privește judecata unei contravențiuni la legea specială, cum este Legea pentru importul zahărului, de oarece această lege indicând mijloacele de atac ale deciziunilor administrației superioare, între aceste căi nu este indicată calea extraordinară a revizurii și, deci, ea nu se poate creea pe cale de interpretare. *Cas., s. III, 79/909.* 28 222

S

SCHIMB DE PAMANT RURAL. — 1. Art. 132 din Constituție nu permite schimbul de pământuri rurale între săteni decât atunci când ele vor fi de aceeași întindere și de aceeași calitate, părțile fiind în drept a dovedi prin toate probele admise de lege că una sau amândouă condițiunile de mai sus nu sunt îndeplinite.

Prin urmare, când o parte cere a dovedi prin expertiză, care este o probă legală, că pământul ce i s'a dat în schimb eră de o calitate inferioară, instanțele de fond nu pot respinge o asemenea probă ca inadmisibilă.

2. Operațiunile de percelare ale inginerului Statului nefiind ordonate de justiție, nici făcute după citarea părților, aprecierile lor asupra calității loturilor nu poate constitui o probă pe care s'ar putea baza instanțele judecătorești, pentru a respinge ca inutilă o expertiză ce s'ar cere într'un litigiu, mai ales când aprecierile inginerului parcelator ar fi contestate și partea ar cere să dovedească contrariul.
3. Dificultatea de a se face o expertiză asupra calității unui pământ, după mai mulți ani dela efectuarea schimbului, nu este un motiv legal care să autorize instanțele de fond să respingă o asemenea probă ca inutilă. *Cas., s. I, 53/909.* 55 444

Observație de d-l Locot. Dr. G. Danielopolu

SCHIMBAREA TERMENELOR. — După dispozițiunile art. 34 din Regulamentul de serviciu interior al Curților de apel, schimbarea termenelor date în cunoștința părților, sau pentru cari au fost scoase citațiuni, nu se pot face decât în caz de absolută necesitate, care este lăsată la aprecierea Curții. *C. Craiova, s. II, 596/907.* 44 353

SECHESTRU ASIGURATOR. — Recursul în casație în contra hotărîrilor date în materie de contestație la sechestrul asigurător, ca măzură conservatoare, contestație care are de obiect distrațiunea unei averi de sub sechestrul ce nu aparține debitorului, se face în termenul de două luni de la comunicare, prevăzut în Legea Curții de casație, iar nu în termen de o lună prevăzut de art. 402 din Procedura civilă, termen care are a fi observat numai când e vorba de o contes-

- tație ce se ridică cu ocazia unei execuțiuni silite. *Cas., s. II, 191/908.* 7 51
- SECHESTRU JUDICIAR.** — Deși atunci când cel însărcinat cu sechestrul judiciar regulat numit, a contractat în limitele puterilor cari i-au fost conferite, obligă pe aceia în favoarea cărora măsura de sechestrul a fost înființată; dar acest principiu nu poate fi aplicabil și atunci când prin decizia Curții de apel se desființează măsura de sechestrul judiciar luat de tribunal, caz în care actele de executare fiind anulate, se anulează și consecințele lor. *Trib. Ilfov s. III, 552/909.* 83 670
- SEPARAȚIUNE DE PATRIMONIU.** — 1. Hotărîrea de separațiune de patrimoniu, anterioară efectuării unei popriri, este opozabilă creditorului popritor, când se constată că toate formalitățile prescise de art. 632 din Procedura civilă s'au îndeplinit cu ocazia separațiunii de patrimoniu.
2. Dacă este adevărat că, după art. 1266 din Codul civil, femeia separată de bunuri este ținută, în caz de insolvabilitatea bărbatului, de a-și furniza în întreg alimentele și cheltuelile de menaj pentru care soțul s'a obligat, totuși această îndatorire legală, urmând a fi discutată și judecată pe cale judecătorească, nu poate fi privită ca o creanță certă și lichidă în patrimoniul soțului, pentru ca să poată face obiectul unei sechestrări din partea creditorului acestuia. *C. Buc., s. I, 61/909.* 72 581
- SIMULAȚIUNE.** — 1. Terțele persoane pot administra proba cu martori pentru a dovedi că nu actul intervenit între două persoane este simulat, deși suma trece de 150 lei, de oarece ele nefiind în putință să-și procure alte probe, și fiind o chestiune de fapt, proba cu martori este admisibilă.
2. Legea prin nici o dispozițiune nu anulează contractele de vânzare, pe motiv că prețul n'ar reprezentă exact valoarea lucrului vândut. *C. Craiova, s. II, 72/908.* 46 374
- SOCIETĂȚI.** 1. O asociațiune intervenită între doi arendași fără altă speulă decât să vândă produsele de pe pământul cultivat de ei, nu poate fi considerată ca o societate comercială.
2. Un creditor al unuia din asociați nu poate aplica și execută sechestrul asigurător și măsuri de urmărire pe averea socială nediviză, pentru realizarea creanțelor ce n'au folosit societății. *Trib. Teleorman, 292/909.* 69 559
- SOCIETĂȚI STRAINE.** — Societățile străine, cari având sediul lor principal în străinătate și chiar ar voi să funcționeze în România printr'o reprezentanță sau cu sediul principal, sunt datoare să obțină autorizațiunea guvernului român pentru a putea funcționa în țară și să îndeplinească și celelalte formalități cerute de art. 237 și urm. din Codul comercial; iar neîndeplinirea acelor formalități, imperativ cerute de legiuitorul român într'un interes de ordine publică, atrage pentru societățile contraveniente, pe lângă pedepsele prevăzute de art. 250 din Codul comercial, în contra persoanelor cari vor face sub verice titlu operațiuni pe seama unor astfel de societăți, și lipsa de acțiune în justiție înaintea instanțelor judecătorești române.
- Când însă este vorba de un simplu act izolat, de o simplă concesiune de teren care nu periclitează în nimic interesele noastre naționale, și pe cari societatea le putea face fără autorizațiunea guvernului român și fără îndeplinirea for-

malităților prevăzute de art. 237 și urm. din Codul comercial, nu se poate refuza unei asemenea societăți acțiunea în justiție, pentru a-și apăra drepturile ei în contra uzurpațiunii, căci prin aceasta dânsa nu tinde a funcționa în țară, ci numai a-și apăra și păstra un drept legitim dobândit. *C. Buc., s. II, 109/909.* 35 274

STATUT PERSONAL. — Legile străine când au a fi aplicate de tribunalele române, ca statut personal, trebuie să fie asimilate cu chestiunile de fapt, cari sunt de atributul exclusiv al instanțelor de fond. *Cas. s. III, 355/908.* 9 70

- STRAINI.** — 1. Legiuitorul constituant din 1879 a interzis în mod categoric, prin art. 7, § 5, din Constituție, orice achiziție de către un străin a unui imobil rural, rezervând aceste imobile numai românilor sau acelor naturalizați români; și această dispoziție interesând în gradul cel mai înalt ordinea publică, ca atare, orice achiziție care ar călca-o, trebuie reprimată ori și când se constată existența ei.
2. Nulitatea contractului prin care se constată că un străin, în speță un austriungar, a cumpărat un imobil rural în România (în speță un pământ clăcășesc), în contra prevederilor art. 7, § 5, din Constituție, fiind radicală, poate fi invocată de oricine și oricând, ea neputând fi acoperită prin nimic și niciodată.
3. Străinul care, în contra dispozițiilor menționate ale Constituției, cumpără un imobil rural, nu poate niciodată fi de bună credință, întru cât el a violat o dispoziție de ordine publică pe care este presupus a o cunoaște, nefiind permis nimănui de a nu cunoaște dispozițiile cari interesează ordinea publică. *Jud. rur. Moinești-Bacău, 9 Septembrie 1908.* 24 190

Observație de d-l D. Alexandresco

SUCCESIUNI:

- Acceptare, 5, 6.*
- Cheltueli de înmormântare, 1, 2.*
- Codul civil otoman, 3, 4.*
- Femeia săracă, 7.*
- Prescripțiuni de 30 ani, 6.*
- Renunțare, 5.*
- Soțul în viață, 8, 9.*
- Vânzarea drepturilor, 4.*

1. Art. 774 și 777 din Codul civil stabilește obligațiunea coerezilor de a plăti datorile și sarcinile succesiunii; iar sub denumirea de sarcini se înțelege și cheltuelile de înmormântare, când se va constata că ele sunt făcute în proporție cu condițiunea și starea defunctului. 5 39
2. Creditorii ce au suportat cheltuelile de înmormântare au, conform art. 1729, alin. 2, și 1735 din Codul civil, dreptul la acțiune directă contra coerezilor succesiunii, căci dau dreptul acestor creditori a fi plătiți cu preferință, asemenea creanță trecând chiar înaintea celorlalte creanțe privilegiate. *Trib. Tutova, 28 Oct. 1908.* 5 39
3. Succesiunile și partajul în Codul civil otoman (*Monografie de d-l C. N. Toneanu*) 20 153
4. După art. 30 din Legea organizării Dobrogei, tribunalele mahometane, instituite în orașul Tulcea și Constanța, au a judeca, conform uzurilor și legilor musulmane, afacerile dintre mahometani, relative la organizarea familiei, la puterea părintească, la căsătorie, divorț și succesiunile abintestat, putând, prin urmare, să facă și partajul averii de succesiune; iar după art. 214 și 215 din Codul civil otoman, proprietarul unei părți indivize într'un lucru comun poate să-și

vândă partea sa fără să aibă nevoie de consimțământul celorlalți coproprietari, chiar dacă legea otomană ar opri o asemenea înstrăinare; totuș vânzarea drepturilor succesoriale într'o avere aflată în România urmează a se face conform legilor române, și cum legile române permit vânzarea unor asemenea drepturi, cumpărătorul poate să raprezinte pe vânzătoare fără nici un inconvenient în regularea succesiunii, care are a se face conform legilor și uzurilor musulmane. *C. Galați, s. I, 26/909.* 20 157

5. Facultatea de a accepta sau repudia o succesiune nu este decât dreptul succesoral însuș și care, ca orice drept în general, se stinge prin prescripțiune, și anume prin prescripțiunea de 30 ani.
6. Art. 686 din Codul civil pune ca principiu că minorul nu este obligat de a accepta o succesiune ce i se cuvine; iar art. 689 arată că acceptațiunea poate să fie expresă sau tacită, enumerând actele de unde ar putea rezulta acceptațiunea, acte cari ar denota o manifestație neechivocă a voinței succesibilului, fără ca între acestea să fie prevăzută și tăcerea lui în timp de 30 de ani.

Astfel, prin efectul acestei îndoite prescripțiuni, stabilită de art. 700 din Codul civil, succesibilul care n'a uzat în timp de 30 de ani nici de dreptul de a accepta, nici de acela de a renunța, nu poate fi considerat decât complet străin de succesiunea ce i s'ar fi covenit față de oricine, căci legea nu face nici o distincțiune; și cum prescripțiunea prevăzută în acest articol este extincțivă, urmează că efectele ei sunt dobândite numai prin simplul fapt al tăcerii succesibilului în timp de 30 ani, independent de orice posesiune urmată în contra lui. *Cas., s. I, 142/909.* 56 455

Observație de d-l I. S. Codreanu

7. Dacă este adevărat că, conform art. 653 din Codul civil, femeia săracă care, în baza art. 648 din Codul civil, are un drept de moștenire în averea soțului defunct, nu intră în posesia acestui drept fără permisiunea justiției, nu este mai puțin adevărat însă că dacă femeia rămâne de fapt în stăpânirea unui asemenea drept, și continuă a fi lăsată în stăpânire de ceilalți moștenitori ai soțului, dânsa nu mai are interes a se adresa justiției; și cum nici o acțiune în justiție nu se face fără interes, nu se poate admite că în asemenea caz femeia a decăzut din dreptul ei de moștenitoare, deschis din chiar momentul morții soțului său, decăderile de drepturi fiind de strictă interpretare și neputându-se admite decât în baza unui text formal și expres de lege. *Cas., s. I, 37/909.* 59 474
8. Soțul în viață este chemat, prin art. 679 din Codul civil, la succesiunea defunctului soț în lipsă de alte rude în grad succesibil mai apropiat și în lipsă de copii naturali, astfel că dreptul soțului în viață la succesiune fiind recunoscut prin lege, acesta nu poate fi considerat decât tot ca moștenitor legitim, de oarece legea nu face nici o distincțiune între diferitele categorii de moștenitori decât numai în privința rânduului în care sunt chemați la succesiune, după gradul de înrudire, și în lipsă de rude în grad succesibil, după afecțiunile presupuse ale defunctului, ceea ce nu exclude calitatea de moștenitori legitimi a tuturor acelor pe cari legea îi chiamă la succesiune într'o anumită ordine.

9. Art. 679 din Codul civil cere ca soțul în viață pentru a fi chemat la succesiune trebuie să fie nedespărțit.

Astfel, dacă se face dovadă că soții au fost căsătoriti legitim, prezumpțiunea este că ei au rămas nedespărțiti până la proba contrarie, dovadă ce trebuie făcută numai de aceia cari alegă că a fost desfăcută căsătoria legitimă a soților. *Trib. Tutova, 225/909.* 63 511

SUSTRACȚIUNI. — 1. Conform art. 203 și 204 din Codul penal, la întâmplare de sustracțiune și desființare de înscrisuri, acte și lucruri puse în arhivă ori în alte depozite publice sau date în păstrarea unui funcționar public, pedepsele vor fi pentru grefieri sau alți depozitari publici, cari n'au avut cuviincioasa îngrijire, închisoare dela o lună până la un an și o amendă dela 300 la 1000 lei; iar culpabilul de aceste sustracțiuni sau desființări de hârtii, ori de lucrurile menționate mai sus, se va pedepsi cu doi ani de închisoare, și dacă culpabilul va fi însuș depozitarul, pedeapsa va fi maximul închisorii.

2. Elementele constitutive ale delictului prevăzut de art. 203 și 204 din Codul penal sunt, între altele: un fapt material de sustragere, obiectul sau valoarea sustrasă să fi fost depusă într'un depozit public ori încredințată unui depozitar public în această calitate, și culpa sau dolul agentului.

3. Legiuitorul pentru a garanta mai mult conservarea obiectelor plasate într'un depozit public, a derogat dela dreptul comun, prevăzând încă dispozițiunile art. 203 și 204 din Codul penal, care pedepsește simpla neglijență, întru cât consideră că fapte de asemenea natură comise ar fi o violare a garanției sociale, un atentat contra credinței publice și o atingere a prestigiului autorității care a făcut depozitul. Dar dacă legiuitorul a suprimat acest caracter, particular acestor fapte, este că prin regulamentul grefelor exige ca personalul tribunalului să fie numit după recomandăția președintelui tribunalului, care în totdeauna este presupus că consultă pe grefier, șeful cancelariei, asupra persoanelor ce trebuie să fi numite și de faptul căora urmează să fie făcut responsabil; în cazul însă când de fapt numirea personalului se face fără a se consulta președintele și grefierul, rigoarea legii trebuie să înceteze, și prin urmare circumstanțele atenuante au a fi aplicate. *Trib. Ilfov, s. III, 139/909.* 23 181

SUSTRAGERE DE REGISTRE. — Perceptorul fiscal fiind depozitar al registrelor lui încredințate, instanța de fond dă o bună interpretare art. 203 din Codul penal, când condamnă pe un perceptor pentru faptul că din lipsă de îngrijire a pierdut mai multe registre de chitanțe ce i se încredințase de Stat pentru îndeplinirea funcțiilor date. *Cas., s. II, 2369/909.* 69 559

T

TAXE COMUNALE. — Restituirea taxelor comunale percepute pentru materiile prime, importate pentru întrebuințarea lor la fabricațiune, se poate cere nu numai în momentul exportățiunii fabricatelor, întru cât art. 6 din Legea maximului prevede dreptul de a cere restituirea chiar în momentul exportării fabricatelor, fără însă a crea o decădere. *Cas., s. III, 299/908.* 30 236

TAXA DE ÎNREGISTRARE:

Acte dotale, 6, 7.

Creanțe, 2.

Dotă, 7, 8.

Fond de comerț, 3.

Prescripțiune, 4.

Stabilimente publice, 5.

Străini, 1.

1. Asemănat art. 50 din Legea timbrului, când succesiunea unei persoane, român sau străin, se deschide în străinătate, dar averea sa mobilă se află în România, cât și atunci când succesiunea unei persoane, român sau străin, se deschide în România, dar averea sa mobilă se află în străinătate, fiscul român are dreptul de a percepe taxa de înregistrare pentru acea avere succesorală, afară numai dacă deja nu s'a perceput asemenea taxă în țara străină în care s'a deschis succesiunea sau unde se află averea; și, în tot cazul, fiscul român are dreptul de a percepe diferența de taxă conform legii române, dacă în acea țară străină s'a perceput o taxă mai mică.

Rezultă de aci, *per a contrario* că Fiscul român are dreptul de a percepe întreaga taxă de înregistrare pentru averea mobilă de succesiune, atunci când atât succesiunea s'a deschis în România, cât și averea mobilă se află aici în țară, fie defunctul român sau străin, căci asemenea dispoziție este conformă cu principiul dreptului internațional, că fiecare Stat suveran are dreptul de a pune impozite în cuprinsul hotarelor sale, pentru operațiunile ce se petrec și averile ce se află în cuprinsul acelor hotare. *Cas. s. III, 320/908.* 8 62

2. Creanțele sunt avere mobilă susceptibilă de a produce venit, deci au a fi supuse la suprataxa de 4% când sunt transmise prin succesiune ab-intestat unui descendent, conform art. 48, alin. 2 și 7, din Legea timbrului. *Cas. s. III, 28/908.* 19 145

3. Legea timbrului din 1900 nu impune fondul de comerț la taxa de înregistrare pentru succesiuni. Taxarea fondului de comerț este o inovație a Legii timbrului din 1:06 (art. 50).

Prin urmare, dacă s'a perceput taxă succesorală pentru un fond de comerț ce face parte dintr'o succesiune deschisă sub imperiul legii vechi, moștenitorul este în drept a cere restituirea acelei taxe. *Cas., s. III, 286/908.* 24 185

4. Prin art. 91 din Legea timbrului din 1900 sunt declarate prescise, după trecerea de trei ani din momentul expirării termenului în care succesorii direcți sunt ținuți să facă declarațiuni de averea rămasă, contravențiunile în materie de timbru și înregistrare, și această prescripție a contravențiunii apără pe parte nu numai de plata amenzii, ci și de taxa convenită fiscului pentru averea succesorală. *Cas., s. unite, 2/909.* 41 328

5. După art. 48, alin. 2, din Legea timbrului sunt supuse la taxa de înregistrare de 2% legatele făcute stabilimentelor publice de binefacere și instrucțiune din țară.

Prin urmare, violează sus citatul text de lege instanța de fond, când consideră ca bine impuse la taxa de înregistrare de 12% legatele lăsate unor instituțiuni de binefacere și de instrucțiune, sub cuvânt că aceste instituțiuni nu ar fi persoane morale, condițiune ce nu cere Legea timbrului prin articolul sau sus citat. *Cas., secția III, 213/909.* 73 590

6. Creanța Statului, în ceea ce privește taxele cvenite pentru actele dotale, ia naștere la data contractării căsătoriei și numai exigibilitatea ei atâră de momentul morții înzestrătorului.

7. După art. 103 din Legea timbrului dela 1906, această lege nu are putere retroactivă, și taxele prevăzute în ea se percep numai dela actele ce vor lua naștere din ziua aplicării sale.

Astfel, dota, oricum ar fi calificată în drept, nu poate fi taxată decât după legea în vigoare în momentul confecționării actului dotal, iar nu după legea în vigoare la moartea înzestrătorului.

Cas., s. III, 214/909 76 613

8. Legea timbrului supune la taxa de înregistrare averile ce rămân pe urma persoanelor decedate, chiar când acele averi ar fi provenit din zestre, destul numai ca ele să treacă în patrimoniul moștenitorilor.

Prin urmare, o dotă fiind o creanță a soției defuncte asupra soțului, transmisibilă asupra minorilor săi copii, asemenea dotă este supusă taxei de înregistrare. *Cas., s. III, 265/909 79 637*

Vezi și «Contravențiuni la legea timbrului» și «Timbru»

TENTATIVA DE LOVIRE.— Conform art. 39 din Codul penal, tentativa de delict nu se pedepsește decât în cazurile expres arătate de legea penală.

Astfel, tentativa de lovire nu poate fi pedepsită, întru cât ea nu e prevăzută de nici un text din Codul penal. *Jud. Scorțeni-Bacău, 250/909 76 616*

TERENURI PETROLIFERE.— Vezi «Consolidarea terenurilor petrolifere».

TESTAMENT. — 1. Dreptul de a alege o persoană care să administreze un patrimoniu privat și care, în acelaș timp, să aducă la îndeplinire niște dispozițiuni testamentare lăsate de un particular, este și rămâne un drept de natură cu totul privată, dela care nu sunt excluși nici străinii, nici chiar suveranii, fie și ei străini. Prin urmare, este validă o asemenea dispoziție într'un testament, întru cât nu conține nimic ilicit.

2. Clauza dintr'un testament prin care o persoană pune o biserică, recunoscută ca persoană morală, sub privegherea, ocrotirea și autoritatea unui suveran străin, sau a reprezentantului său din țară, sustrăgând-o de sub controlul și autoritatea legilor și instituțiilor române, atât în privința recrutării și numirii preoților, cât și a rânduiei slujbelor bisericesti, constituie o clauză ilicită, ca și clauza prin care se oprește în viitor schimbarea prin lege a calendarului ortodox cu privire la Sf. sărbători, chiar când acea schimbare s'ar face cu învoirea Sinodului, singurul chemat, după lege, a păstra unitatea administrativă, disciplinară și națională a Bisericii ortodoxe în Statul român.

3. Este, de asemenea, ilicită clauza prin care testatorul dispune că, în caz când printr'o lege s'ar seculariza fie în total, fie în parte, moșiile legate de dânsul unei biserici, acele moșii să se vândă prin intervenirea suveranului străin, lăsat de dânsul ca administrator al patrimoniului său, iar banii să se depună la Statul guvernat de acel suveran, din venitul căroră să se întrețină biserica.

4. Clauzele ilicite cuprinse într'un testament nu pot fi considerate numai ca nescrise, ci anulează întregul testament, după cum anulează și convenția, prin aplicarea art. 1008 din Codul civil, și după cum aceasta rezultă din art. 5 din Codul civil. *C. apel Iași, s. I, 82/908 6 44*

5. Un testament făcut de un neștiutor de carte, care nu știe să iscălească cu propria sa mână, pentru a avea tăria legală de act autentic trebuie să fie semnat prin tragerea degetului de către testator în chiar prezența judecătorului care instrumentează, pentru că prin acest mod de a iscăli partea înțelege să-și exprime voința de a face testamentul, osebit de declarația pe care i-o ia judecătorul și care de asemenea trebuie constatată de judecător chiar în momentul când asemenea declarațiune se face.

Prin urmare, este inexistent un testament atunci când procesul-verbal de constatarea consimțământului testatorului care nu știe carte, se face după încetarea din viață a lui. *C. Galați, s. II, 79/909 54 435*

6. Conform legiurii noastre este suficient, pentru validitatea autentificării unui testament, ca consimțământul să se dea și semnarea să se facă în fața judecătorului îndreptățit.

Prin urmare, faptul că procesul-verbal de autentificarea unui testament s'a dresat cu o zi în urma zilei în care testamentul a fost scris de testator, nu poate da actului caracterul de faș și nici întemeia o cerere de nulitate pe acest motiv, întru cât și atunci a fost iscălit testamentul tot în prezența aceluiaș judecător valid delegat.

7. Nepăzirea măsurii prevăzută de art. 9 din Legea autentificării actelor, ca redactorul actului să fie iscălit în act, nu este supusă nici unei sancțiuni, mai ales când testatorul știe să scrie și să citească.

8. În urma legii autentificării din 1886, care prevede că autentificarea să se facă de un singur judecător, lipsa raportului prevăzut de art. 862 din Codul civil, ce avea a se face de judecătorul ce instrumentă la luarea consimțământului unui testator, nu mai poate viciia forma autentificării unui testament.

9. Concubinajul prin sine însuș al testatorului cu o legatară, nu este un mijloc de captațiune care să viciieze consimțământul, dacă el nu este coroborat cu vreo manoperă sau mașinație frauduloasă. *C. București, s. III, 19 Fevr. 1909 . 66 533*

TIMBRU :

- Acte trimise prin poștă, 1.*
- Anularea timbrului, 7.*
- Autoritatea lucrului judecat, 4.*
- Clasificarea actului, 6.*
- Declarațiune, 3.*
- Obligația moștenitorilor, 2.*
- Proces-verbal, 5.*
- Registre comerciale, 8.*

1. Deși este adevărat că în ultimul aliniat de sub art. 52 din Legea timbrului se vorbește numai de actele netimbrate sau insuficient timbrate, ce au fost primite din eroare de către judecător, iar nu și de actele înaintate de părți prin poștă sau transmise prin telegraf sub denumire de opozițiune sau apel, dar netimbrate sau nesuficient timbrate, totuș din nimic însă nu reiese că legiuitorul a înțeles ca să excludă aceste din urmă acte dela favoarea acordată prin ultimul aliniat al art. 52, căci dacă în acest aliniat se menționează numai de actele netimbrate, primite din eroare de judecător, cauza este că legiuitorul s'a ocupat de ceea ce se întâmplă mai des.

Prin urmare, fie că actul netimbrat a fost primit de judecător, fie că nu a fost primit, în ambele cazuri actul nu este nul de drept, ci aceea

lipsă supune pe părți la penalitatea prevăzută de Legea timbrului, de oarece nu este nici un motiv a distinge între un caz și altul. *Cas., s. I, 9/909* 31 246

2. Art. 75 din Legea timbrului cere în mod imperios și în toate împrejurările, ca moștenitorii sau legatarii să se prezinte în termenul prescris de lege și să declare înaintea autorităților competente averea rămasă, valoarea și partea ce li se cuvine; iar art. 77 din Legea timbrului prescrie că atunci când un moștenitor sau legatar nu va face declarația prescrisă de lege, și va posedă moștenirea fără să fi plătit taxa legală, se va considera ca contravenient; că această obligațiune pentru moștenitori, de a face declarațiunea în termenele prescrise, are a fi observată chiar atunci când în acest interval fiscal a luat o garanție mai mult și a procedat la inventarierea averii, de oarece nu se poate admite ca fiscal să aibă nevoie de explicațiunile moștenitorilor și, prin urmare, de declarațiunea lor, numai în cazul când nu a luat nici o măsură de asigurare; iar când a procedat la inventarierea averii, atunci să nu aibă nevoie de declarațiunile moștenitorilor.

3. Deși legiuitorul nu cere ca declarațiunea prescrisă de art. 75 din Legea timbrului să fie făcută în termeni solemnii, însă nu este mai puțin adevărat că o asemenea declarațiune trebuie să rezulte în mod expres și complet din partea moștenitorilor, încât să cuprindă toate elementele necesare cari să pună pe fisc în pozițiune să cunoască care este averea rămasă și valoarea ei reală pentru ca apoi să poată stabili taxele legale.

4. Deciziunea Ministerului de finanțe, prin care se stabilește o avere succesorală și taxa de plătit, numai atunci constituie autoritatea lucrului judecat când s'a respectat dispozițiunile art. 75 din Legea timbrului, atunci adică când s'a făcut declarațiunea din partea moștenitorilor în privința averii rămasă și valori ei, și chiar atunci numai pentru acea parte din avere a cărei valoare corespunde în realitate cu taxele stabilite; iar pentru orice plus de valoare, ce s'ar fi descoperit posterior deciziei și pentru care nu s'a plătit taxele legale, precum și pentru orice avere dosită, deciziunea în chestiune nu poate constitui lucru judecat, căci a ascunde de tot o avere sau a o ascunde în parte, fie prin faptul lipsei de declarațiune sau a unei declarațiuni necomplete, este absolut unul și același lucru.

5. Procesul-verbal de contravențiune, dresat de inspectorul financiar, face probă în justiție pentru toate faptele ce acest agent al fiscalului declară că a constatat prin sine însuși. *Trib. Valcea, 200/909* 50 404

6. Judecătorul chemat a da autentificare unui act, are dreptul să facă clasificarea actului în ceea ce privește taxa la care trebuie să fie supus (art. 58 din Legea timbrului), și deci este în drept a interpreta natura juridică a acelui act și a aprecia după propria lui judecată, dacă acel act trebuie supus vreunei taxe.

Deci, fiscalul nu poate, sub cuvânt că interpretarea dată actului de judecată ar fi eronată, să-l considere ca contravenient și să-l supună la o pedeapsă. *Cas., s. III, 59/909* 59 476

7. Art. 8 din Legea timbrului dela 1900, care prevede cum trebuie pusă semnătura pe actele pentru cari se întrebuintează timbre mobile, fiind o

dispoziție relativă la anularea timbrului, ea nu poate să fie invocată pentru a decide care este forța probatorie a actului în raport cu legea civilă.

Astfel, faptul că semnătura este făcută numai pe timbrele mobile întrebuintate pentru confecționarea actului, iar nu și pe hârtia pe care e scris actul, nu poate să aibă de efect nulitatea actului pentru lipsa de semnătură, de oarece o nulitate dintr'o asemenea cauză nu este prevăzută nicăieri de legea de procedură civilă. *Cas., s. III, 223/909* 65 524

8. Ultimul alineat de sub art. 85 din Legea timbrului prevede, pentru comercianții ce nu țin registre pentru operațiunile lor comerciale, ca pedeapsă, o amendă în folosul Statului egală cu taxa patentei plătită de acel comerciant pentru un an.

Prin urmare, pentru a se putea determina cuantumul patentei unui comerciant și, în consecință, amenda la care urmează să fie condamnat pentru neținere de registre, trebuie să ne referim la art. 2 din Legea patentelor, care prevede că contribuția patentei se compune dintr'un drept fix după populație și dintr'un drept proporțional în raport cu valoarea locativă, fără însă ca în această taxă să se socotească zecimile aferente, accesorii taxei patentei, cari zecimi variază după necesitățile fiecărui județ sau comună. *Cas., s. univ., 7/909* 70 562

Vezi și «Contravențiuni la «Legea timbrului», «Expropriere», «Loterie de Stat», «Recurs», Taxa de înregistrare» și «Vânzare de păduri»

TITLU DE EREDE.— Titlu de erede este, în virtutea art. 644 din Codul civil, un titlu translativ de proprietate, și moștenitorul este în drept, întemeindu-se pe această singură calitate, să revendice din mâna oricărui deținător un bun ce a făcut parte din patrimoniul autorului său, și dacă acel bun nu este legalmente înstrăinat și se deține de un altul pe nedrept. *Jud. rurală Năruja-Putna, 19 Decembrie 1908.* 39 315

TOCMELI AGRICOLE.— 1. Legea pentru învoelile agricole fiind o lege specială, dispozițiunile ei sunt de strictă interpretare.

Astfel, legiuitorul, prin art. 52 din Legea învoelilor agricole, a prevăzut că învoelile agricole nu se pot face decât prin contracte autentice, în conformitate cu dispozițiunile acestei legi; iar ca sancțiune a acestui principiu a prohibit, prin ultimul alineat al aceluiaș articol de a se da curs reclamațiunilor cari, deși conforme acestei legi, nu sunt însă întemeiate pe contracte scrise și autentificate. *Jud. Osica-de-sus-Romanași, 117/908* 7 53

2. Conform art. 65 din Legea tocmelilor agricole, arendașii cari lucrează cel puțin jumătate din moșie prin învoeli în dijmă sau în bani, pot cere rezilierea contractului lor de arendare, atunci când prețul constatat ca cel mai ridicat pentru arendarea pământurilor la țărani în acea regiune va întrece cu mai puțin de 10%, prețul pe hectar, rezultat din contractul de arendare cu proprietarul și întru cât proprietarul nu va conceda scăderea prețului la maximum constatat de comisiunea regională, scăzut cu 10%.

3. Art. 72 din Procedura civilă dă dreptul instanțelor judecătorești de a acorda părților un termen pentru depunerea actelor, dacă se va dovedi că împrejurări cari n'au fost în voința lor le-au împiedicat să facă depunerea la timp.

4. Art. 72 din Legea specială a tocmelilor agricole, care indică ce anume formalități trebuiesc îndeplinite pentru autentificarea contractelor de învoeli agricole între proprietar ori arendaș și săteni, nu prevede și pe aceea ca în procesul-verbal de autentificare să se menționeze numele și promele locuitorilor cari contractează cu proprietarul ori arendașul, sau numai a acelora din ei ce nu știu să subscrie.

Că de aci urmează că constatarea din procesul-verbal, că s'a cetit contractul de către secretar din cuvânt în cuvânt, în auzul și prezența părților, și că unii din locuitori, împreună cu procuratorul arendașului, au declarat că au scris contractul cu propria iscălitură, iar alții prin punere de deget, neștiind carte, satisface cerințele legii când contractul conține un tablou nominal de locuitorii învoiați și din care se vede cari din ei au semnat propriu și cari prin punere de deget.

5. Chestiunea dacă arendașul lucrează sau nu moșia prin învoeli în dijmă sau în bani, este o chestiune de fapt care poate fi stabilită și prin martori și prezumpțiuni, iar nu numai prin contractul de învoeli agricole, întru cât nimic nu oprește pe părțile de bună credință de a face și verbal asemenea învoeli, întru cât execută angajamentele luate fără a fi nevoie de intervenirea justiției. *C. Galați, s. II, 165/908.* 60 485

TRATATUL CONSULAR CU ITALIA.—Tratatul consular cu Italia, prin art. 22, aplicabil și în relațiunile cu Austro-Ungaria, dă drept consulilor de a inventaria și lichida succesiunea supușilor lor încetați din viață pe teritoriul celui alt Stat, fără ca autoritatea locală să aibă a interveni în aceasta.

Insă, tot prin acelaș articol, se restrânge acest drept al consulilor, atunci când supuși ai țării sau a unei a treia puteri ar pretinde drepturi în succesiune, prevăzându-se formal că, în acest caz, consulii nu au dreptul să termine sau să rezolve dificultățile ce s'ar ivi, și că numai tribunalele țării sunt competente a judeca. *Casație s. III, 355/908.* 9 70

TRANSAȚIUNE.—Conform art. 1711 din Codul civil, transacțiunea are între părți autoritatea lucrului judecat în ultimă instanță, și de aceea, pentru dovedirea ei, se cere un act scris.

Prin urmare, pentru dovedirea unei transacțiuni nu sunt admisibile nici prezumpțiunile, nici proba cu martori. *Trib. Putna, s. II, 28/909.* 30 236

TRUSTURILE ARENDAȘEȘTI.—1. Dacă un contract de arendare, ne pus încă în executare, este declarat nul în întregime, pe baza art. 2 din Legea trusturilor arendașești, garanția depusă de arendaș cu ocaziunea formării contractului de arendare are a se restitui imediat ca fiind deținută fără cauză, și întru cât nu e vorba de un contract care s'ar fi aflând în curs de executare la promulgarea legii, caz în care numai are a se observa modalitățile de restituire prescrise de art. 6 din Legea trusturilor arendașești. *Cas. s. I, 497/908* 12 92

2 Prin efectul Legii asupra trusturilor arendașești și prin executarea dreptului de alegere de către arendaș, un contract de arendă fiind desființat, restituirea garanției sau a avansului vărsat în mâinile proprietarului cu ocazia semnării contractului, a devenit exigibilă, fiind deținută fără cauză, și această restituire are a fi făcută imediat, iar nu într'un anume termen sau conform stipulațiunilor din contract, de oarece nu e vorba

de un contract care să fi intrat în executare la promulgarea Legii pentru mărginirea dreptului de a ține în arendă moșii, pentru ca să poată fi aplicabile dispozițiunile art. 6 din lege, ci e vorba de un contract care n'a intrat încă în executare și care, prin efectul legii, este declarat reziliat. *C. Buc. s. I, 23 Oct. 1908* 33 261

TUTELA.—1. Deși art. 388 din Codul civil, dând tutorului legal dreptul de folosință asupra averii minorilor săi copii, îi lasă prin această facultatea de a administra acea avere astfel cum va crede de cuviință, totuș pentru actele de oarecare gravitate, cari întrec limitele unei simple administrațiuni, și mai ales pentru acele referitoare la averea imobiliară a minorilor, legiuitorul, prin art. 401 și 402 din Codul civil, cere pe lângă avizul consiliului de familie, și omologarea tribunalului. *C. Buc. s. I, 6 August 1908.* 5 38

2. Deliberațiunile consiliului de familie pot fi atacate pentru motive de formă și de fond; în privința nulităților de formă, legiuitorul prin nici un text de lege nu a prescris regulile de formă a căror neobservare să atragă nulitatea deliberațiunii; în ce privește nulitățile virtuale, ele nu pot fi admise decât atunci când deliberațiunea s'a luat în absența unui membru al consiliului neregulat convocat.

3. Hotăririle date în materie de jurisdicțiune grațioasă nu au autoritatea lucrului judecat; prin urmare, o deciziune a Curții de apel, care dispune strămutarea domiciliului unei tutele dela un tribunal la altul, nu constituie autoritate de lucru judecat.

4. Legiuitorul determină cazurile în cari deliberațiunile consiliului de familie trebuiesc omologate, și această enumerațiune este limitativă.

Că de aci rezultă că încheierile consiliului de familie, relative la transferarea tutelei, nu au nevoie de omologarea tribunalului, legea necerând această formalitate.

5. Domiciliul unei tutele este acela unde s'a deschis succesiunea, iar prin schimbarea tutorelui nu se poate deplasa domiciliul tutelei. *Trib. Ilfov, s. III, 23 Decembrie 1908.* 29 227

U

ULTRAJ.—Se face culpabil de delictul de ultraj acela care prin cuvinte injurioase atinge onoarea unui funcționar administrativ sau judecătoresc în lucrarea sau cu ocaziunea exercițiului funcțiunii lor; iar faptul că delicuentul ar fi fost insultat și lovit de acel funcționar, nu-i ridică responsabilitatea delicuentului, și nici nu-l poate apăra de penalitatea faptului săvârșit, aceasta constituind cel mult o circumstanță atenuantă, după împrejurările în cari s'a petrecut faptul. *Trib. Covurlui, s. II, 7 Noembrie 1908.* 10 78

ULTRAJ PUBLIC CONTRA BUNELOR MORAVURI.—

1. Se fac culpabili de delictul de ultraj public contra bunelor moravuri (art. 262 și 294 din Codul penal), acei cari expun și vând în public imagini obscene la a căror desenare, fotografiere sau reproducere nu a domnit nici o preocupare artistică, ci numai intențiunea de a deșteptă gânduri lascive și a îndemna la lubicitate. *Trib. Ilfov, s. I, 2120/908* 40 321

Adnotație de d-l I. Ionescu-Dolj

2. Atunci când presa servă ca mijloc de a reproduce scene obscene, atingând simțul moral fără

nici o gândire exprimată, pentru asemenea fapt nu se poate invoca beneficiul jurisdicției juriului, căci în cazul acesta nu este locul a cântări sau aprecia, ci brutalitatea faptului obscen se impune la prima vedere, și de aceea un asemenea fapt n'are a fi judecat de juriu, întru cât nu este un delict de presă propriu zis. *Cas. s. II, 2605/909.* 73 589

URMARIRE.— În principiu, atât timp cât nu intervine o hotărîre judecătorească definitivă asupra unei urmăriri, creditorul poate renunța prin simplul său consimțământ la beneficiul unei urmăriri. Că însă, când asupra acestei urmăriri intervine o hotărîre judecătorească definitivă de consfințire a ei, în acest caz dreptul său de renunțare la urmăriri a încetat de a mai face parte din patrimoniul său, și efectele hotărîrii definitive de validare nu mai pot fi desființate prin simpla sa voință, căci efectele acelei hotărîri au intrat în patrimoniul tuturor părților ce au luat parte la acea judecată și numai prin consimțământul simultaneu al tuturor acestor părți se poate dărâma efectele unei asemenea hotărîri. *Trib. Brăila, s. I, 218/908* 3 22

Vezi și «Legea de urmăriri»

URMARIRE IMOBILIARA.— După art. 549 din Proc. civilă, licitare are a se face numai când se ivește cel puțin un supralicitator, căci licitația începe dela prețul dat de acesta; că dacă nici în timpul celor opt zile de supralicitare și nici la înfățișarea din ziua a opta nu se prezintă vreo persoană să supraliciteze, bunul rămâne pe seama primului adjudecatar, și în acest caz numai poate fi vorba de cele trei strigări prescise de art. 544 din Proc. civilă pentru prima licitație. *Cas. s. II, 231/908* 40 321

URMARIRE SILITA.— Posibilitatea unei urmăriri silite, cu paza formelor necesare, în averea unei fundațiuni nu implică capacitatea administratorilor de a înstrăina acea avere de bunăvoie și fără autorizațiunea autorității superioare administrative. *Cas., s. I, 494/908* 23 177

URMARIREA VENITURILOR DOTALE.— Conform art. 1233, 1242 și 1251, și după întreaga economie a legii cu privire la regimul dotal, bărbatul, din momentul celebrării căsătoriei, devine administratorul legal al averii dotale și în acelaș timp dobândește folosința acestei averi, și cu toate că legiuitorul nostru nu a reglementat anume dreptul de folosință al bărbatului, totuș este admis că el e supus în general acelorași reguli ca și uzufructul ordinar.

Prin urmare, uzufructul unei averi dotale din momentul ce a trecut în patrimoniul soțului, el încetează de a mai fi gajul creditorilor înzestrătoare și, deci, devine insesizabil pe cale directă a urmăriri silite. *Trib. Putna s. I, 241/908.* 18 143

UZUFRUCT.— După dispozițiunile art. 539 din Codul civil, uzufructuarul, la încetarea uzufructului, nu are alt drept, pentru îmbunătățirile ce ar pretinde că a făcut, decât a-și ridică obiectele ce a adus. *Trib. Ilfov s. III, 92/909.* 44 354

V

VASE PLUTITOARE.— Inscrierea unui vas plutitor (șlep) în registrele unui consulat străin, cum și faptul că poartă o bandieră străină, de ex.: austro-ungară, dovedește numai naționalitatea vasului; însă domiciliul stabil al vasului se

fixează, conform Codului comercial, numai prin înscrierea vasului la Căpitănia unui port.

Prin urmare, dacă se dovedește că niște șlepurii au ca domiciliu (port d'atache) un port din România, fiind înscrise la Căpitănia acelui port, ele au a fi considerate ca avere aflătoare pe teritoriul României și, deci, sunt supuse la taxele de înregistrare pentru succesiuni prevăzute de Legea timbrului, chiar dacă s'a plătit în mod greșit taxe la consulatul austro-ungar (bineînțeles când succesiunea s'a deschis în România). *Cas., s. III, 320/908.* 8 62

VAMI.— Vezi «Contravențiuni la legea vămilor».

VANZARE.— 1. Deținerea titlului original al unui act de vânzare de către vânzător nu-i poate conferi acestuia și titlul de proprietar, de oarece proprietatea se transmite prin efectul consimțământului părților, conform art. 961 din Codul civil.

2. Deși e admis în jurisprudență că deținerea titlului original de către vânzător dă loc prezumpțiunii de neplata prețului de către cumpărător, însă această prezumpțiune naște atunci când în contract s'ar fi arătat numai prețul fără să se spună expres că el s'a primit.

3. Remiterea titlului de către creditor debitorului, liberează pe acesta de datorie, conform art. 1138 din Codul civil, numai în contractele unilaterale nu și în contractele bilaterale, sume de vânzarea în care ambele părți au calitatea de creditor și debitor. *Jud. II, Roșiorii - de - Vede - Teleorman, 47/909.* 56 456

4. În cazul neexecutării unui contract de vânzare, partea care nu e în culpă are alegerea de a cere sau executarea contractului, sau rezilierea lui cu restituirea arvunii îndoite, dacă arvuna s'a primit de partea în culpă.

5. Când se cere restituirea arvunii, se înțelege implicit că se renunță la executarea contractului și se cere a se considera contractul reziliat.

Deci, deși prin reclamațiune nu se cere decât restituirea arvunii îndoite, și deși această arvună nu trece de 3000 lei, totuș pentru că contractul e relativ la o sumă mai mare de 3000 lei, ca să se poată da arvuna îndoită, trebuie să declare reziliat contractul. așa că, fiind o afacere mai mare de 3000 lei, judecătorul de ocol e necompetent. *Jud. Dorohoiu, 103/909* 60 488

VANZARE DUPA MASURA.— Vânzarea după măsură a unei cantități anumite dintr'o recoltă, are de efect că riscul distrugerii acelei recolte (în speță prin incendiu în timpul răscoalilor fără-nești) este pe seama vânzătorului, cât timp nu s'a făcut predarea porumbului prin măsurătoare, potrivit art. 1300 din Codul civil. *Cas. s. III, 330/908.* 58 468

VANZARE PENTRU IEȘIRE DIN INDIVIZIUNE.— Achizitorul unui imobil determinat dintr'o succesiune în indiviziune, nu poate fi și nu devine proprietar desăvârșit asupra imobilului dobândit decât sub condițiunea ca acel imobil, la desăvârșirea partajului, să cadă în lotul moștenitorului care i l-a transmis; contrariu, el rămâne un simplu creditor, neavând decât un singur drept de creanță asupra prețului imobilului ce i s'a transmis, adică un achizitor sub condiția rezolutorie.

Prin urmare, el neputând intra în prevederile art. 552 din Procedura civilă, de oarece nu este nici creditor ipotecar, nici privilegiat, iar creanța

sa nefiind nici în rang util, nu poate fi depusă drept preț. *Trib. Gorjii, 230/908.* 1 7

VANZAREA PARȚII INDIVIZE. — Deși este adevărat că partea nediviză a unui coherede în imobilele unei succesiuni nu poate fi pusă în vânzare de către creditorii săi personali înaintea împărțelii sau a licitației ce pot provoca creditorii dacă vor găsi de cuviință, sau în care au dreptul de a interveni; însă în celelalte cazuri de indiviziune, când nu e în cauză o succesiune, o societate sau o comunitate, precum ar fi indiviziunea rezultată din aceea că averea este cumpărată de două persoane, în asemenea caz drepturile fiecărui coproprietar fiind sigure, și nedepinzând de operațiuni posterioare inconveniente ce erau în cazurile când se urmărea partea unui coherede ne mai existând, art. 1825 din Codul civil nu mai este aplicabil și urmărirea se poate face înainte de împărțea, căci adjudecatarul părții urmărite se substituie în drepturile coproprietarului expulzat și va putea ea și acesta, mai înainte să provoace partajul. *Trib. Putna, s. I, 87/909.* 60 487

VANZAREA OBIECTELOR DATE IN GAJ. — Dispozițiunile art. 486 și 522 din Proc. civilă nu se pot întinde și la a te cazuri, unde e vorba de vânzarea lucrului constituit gaj, căci în legislațiunea noastră obligațiunea de a veni în ajutorul celor lipsiți de mijloace de existență nu este impusă decât rudelor anume prevăzute de Codul civil, iar nu și persoanelor străine. *C. Galați, s. II, 187/908* 7 52

VANZARE DE PADURI. — Din art. 466 din Codul civil rezultă că vânzarea unei păduri spre a fi tăiată este o vânzare de avere mobilă, căci se are în vedere starea arborilor despărțiți de pământ prin tăiere. Asemenea vânzare, deci, trebuie să fie supusă la plata taxei de înregistrare conform art. 47, alin. 3 din Legea timbrului.

Cu toate acestea, până la tăierea pădurii, cumpărătorul nu obține un drept direct de proprietate mobilă asupra arborilor din pădure ci numai un drept de creanță contra vânzătorului pentru a-l obliga pe vânzător să i predea pădurea spre exploatare.

Un asemenea drept de creanță nu se poate califica decât un bun mobil prin determinația legii, sau un drept incorporeal (art. 474 din Codul civil).

Prin urmare, dacă cumpărătorul unei păduri de exploatare vinde dreptul său unei alte persoane și aceasta cesionează dreptul său altei persoane, prin asemenea operații nu se face o nouă vânzare de pădure, ci pur și simplu se cesionează un drept incorporeal, pentru care Statul are a percepe taxa de 20 bani la sută, ca pentru cesiune de drept incorporeal. (Art. 30, alin. 1, din Legea timbrului). *Cas., s. III, 227/908.* 1 4

VANZARE DE PRODUCTE.—1. Ori de câte ori este vorba de o vânzare supusă condiției măsurătoare, nu se poate aplica art. 1299 din Codul civil, care vorbește de vânzări cu grămada, ci de aplicarea art. 1300 din Codul civil, care reglementează vânzările după măsură, caz în care paguba privește pe vânzător.

2. Conform principiilor generale, cari regulează materia vânzării, pentru ca o vânzare să fie perfectă se cere ca lucrul și prețul vânzării să fie determinat, și determinarea să fie nu numai în speță, dar și în individualitatea sa, iar prețul numai atunci este bine determinat când valoarea obiectului vândut este cunoscută dela început.
3. Dispozițiunile art. 60 din Codul comercial, cari prevăd că vânzarea e valabilă când prețul n'a fost determinat în contract, se refer numai la cazul când părțile au convenit asupra unui mod de a se determina în urmă prețul.

Astfel, când modul de determinare a prețului unui porumb eră măsurătoare cu chila, și cum această condiție nu s'a putut îndeplini, de oarece obiectul a pierit, prețul rămâne nedeterminat și nu poate fi vânzare. *C. Craiova, s. II, 25 Septembrie 1909.* 81 653

VIOLARE DE DOMICILIU. — Intru cât o persoană morală are un sediu al ei unde se adună și lucrează organele cari o reprezintă, ael sediu este domiciliul persoanei morale;

Prin urmare, când mai multe persoane se introduc înarmate în localul unei asemenea persoane morale, cu toată opunerea portarului, violează domiciliul și se fac pasibile de penalitatea art. 151 din Codul penal. *Cas., s. II, 2314/908.* 9 68

Z

ZAHARINA.—Vezi «Legea zaharinei».

**La acest ziar se execută orice lucrări de tipografie și legătorie
și se furnizează orice cărți de drept, române și străine**
